

I. N. I. A. 1669, 8b
 DISPUTATIO JURIDICA PRIMA
 DE
 ORIGINE, USU ET
 AUCTORITATE JURIS
 CANONICI
 IN
 FORO CIVILI ET TER-
 RIS PROTESTANTIUM: 12 1/2

QVAM
 PRÆSIDE
 VIRO AMPLISSIMO ET EXCELLENTISSIMO
 DN. GEORGIO WERNERO ICTO,
 CANONICI ATQVE FEUDALIS JURIS PRO-
 FESSORE ORDINARIO, FACULTATIS SUÆ SENIORE,
 NEC NON DICASTERII GUELPHICI ASSESSORE GRAVISSI-
 MO, DN. PRÆCEPTORE, FAUTORE, ET PATRONO
 SUO OMNI HONORIS CULTU ÆTATEM
 DEVENERANDO,

AD DIEM MARTI

PUBLICO ERUDITORUM EXAMINI
 SUBMITTIT

HERMANNUS WETKEN HAMBURGENS.
 AUCTOR

IN TALEO MAIORI.

HELMESTADI,

Litteris HENNINGI MÜLLERI, Acad. Typ.

ANNO MDCLXIX.

PER QUAM REVERENDO, MAGNIFI-
CO, ET NOBILISSIMO
VIRO

DN. JOACHIMO GÖ-
DERSEN,

U. J. D. DIOECESIOS AC CAPI-
TULI HAMBURGENSIS
DECANO

Domino Cognato & Fautori
suo maxime Colendo

FELICIA QVAEQVE PRECATUR

HERMANNUS WETKEN.

Nulla me studiorum meorum,
quæ, quam à maturitate sua
longe ad huc absint, probe
A 2 perspi-

perspicio, fiducia, in publicum ut
prodirem deque nobili argumento
commentarer, permovit; sed quale-
cunq; debitæ diligentia meæ speci-
men & devoti erga Te animi tesse-
rā exhibendi seria cupido adduxit.
Exigit enim utiq; æquitas, ut, quibus
plurima debemus, iisdem, si referre
gratiam facultates non permittant,
signo saltem, quopiam volunta-
tem nostram animumque memo-
rē contestemur. Et Te quidem, Vir
per quam Reverende, cum aliis per-
multis, tum eo cum primis nomine
bene de me esse promeritum agno-
sco, quod cum ab hinc quadriennio
& amplius de Academia à me uberi-
oris doctrinæ hauriendæ causa ade-
unda

unda anceps meorum esset consulta-
tio, Tu pro eo, quo nunquam non
me es prosecutus favore, almam hanc
Iuliam omnino mihi petendam esse
& svaseris serio, & auctoritate Tua
persvaseris. Quod salutare consilium
Tuum, licet alia humanitatis officia,
quæ subinde carissimæ matri meæ, â
tot jam annis Viduæ, quæ mihi præ-
stitisti, deessent, vel solum ad perpetuam
observantiam & cultum Tibi
me debuit obstringere. Neque enim
profecto consulere rectius commo-
dis meis potuisses: cum eos heic loci
invenerim, tum aliarum scientiarum,
tum civilis Philosophiæ, dicendi ar-
tis, & cujus potissima mihi cura est,
prudentiæ juris Doctores, qui pro
câ,

ea, qua multum excellunt, eruditione & ingenii iudiciiue vi possunt, & pro bonitate sua ac studiosæ iuventuti inserviendi promptitudine volunt regia via ad præstantissimarum artium & sanctæ Astrææ adyta auditores discipulosque suos deducere. Quo magis gratulari sibi debet præclarissimis omnium Ordinum Doctoribus conspicua hæc Academia Julia & adversus nefarios homines infelicem maledicamque linguam & calamum, ipsius sane innocentis, convitio excercentes, erigere sese ac eorundem furiosos latratibus magno animo despicere. Sed hæc maiore cura dicenda sunt, nec mei nunc est instituti, laudes huius lycei
extol-

extollere , id modo testatum volui,
pro maximo & paterno me reputare
beneficio, quod Tu, ut huc me con-
ferrem, svasor exstiteris. Pro quo aliis-
que, quæ memorare longum foret,
meritis Tuis, cum dignā non possem,
nolui nullam rependere gratiam; sed
potius donario quodam, quamvis ex-
iguo, Te mihi esse colendum existima-
vi. Nihil vero in ista rerū mearum te-
nuitate occurrit quam prima hæc *de*
origine juris canonici, ejusdemq; in foro civili & ter-
ris Protestantium usu & auctoritate dissertatio,
quā una cum aliis duabus, quæ juvan-
te Deo hanc propediem subsequen-
tur, Tuo, Vir Magnifice, venerabili in-
scribere Nomini, hocque publico
alloqvio grates Tibi agere maximas
volui.

volui. Quo in proposito amplius ad-
huc me confirmavit arctum illud ne-
cessitudinis vinculum quo tenemur
devincti: ut taceam tuam juris utrius-
que. cujus amplissimum campum jam
dudum feliciter es emensus, insignem
scientiam, ut alius mihi Censor huic
scripto non fuerit seligendus. Ea itaq;
mente hoc à me munusculum, levi-
dense licet, accipias velim, ut & memi-
nisse me benefactorum Tuorum, &
colere nostram conjunctionē, & vir-
tutes doctrinamque Tuam, ut par est,
magnificare arbitreris. Salve & vale,
Cognate & Fautor optime! Deus Te
longum nobis sospitet! Dab. in Acad.
Julia Non, Mart. A. c13 10 c LXIX.

PROOEMIUM.

Vanam præster utilitatem accurata de
debitis feudalibus cognitio, vel cuius
facile apparebit, modo ad forensia ne-
gotia oculos convertat. Quid enim fre-
quentius accidit, quam ut, mortuo ali-
quo vasallo, relictis tam allodialium, ut vocant,
quàm feudalium bonorum hæredibus, acerrimæ in-
ter eos contentiones foveantur de ære alieno defun-
cti persolvendo? His onus solutionis à se remo-
ventibus eò, quod in universum defuncti jus non
succeedant hoc est, quod ratione feudalium bono-
rum ordinariè hæredes non existant, quibus solum
exolutio æris alieni hereditarii incumbit *l. 35. §. 1. ff. de hæred. instit. l. 13. C. eod. l. 1. §. 2. C. de hæred. vel
act. vend. junct. l. 24. de V. S. l. 62. de R. I.* Illis par-
tem debitorum defuncti in feudi successores deriva-
re volentibus, quod utilitatem aliquam ex morte de-
functi percipere videantur; quos igitur non iniquè
incommodum etiam sequi debet, juxta *princ. Inst.
de Legit. Patron. tut. l. 10. de R. I. l. 13. §. 1. de acquir.
vel amitt. possess. l. unic. §. 4. in fin. C. de Caduc. tollend.*

A

Neque

Neque solum hæc controversia inter liberos parentibus succedentes agitur, verum etiam non minus acriter de eo controversitur, si feudum ad agnatos, vel ipsum seniore, vel etiam ad extraneum, cui in casu aperti feudi certa ejus promissio à Domino facta fuit, perveniat. Has igitur ob causas non inane me operam collocaturum esse duxi, si præsentis disquisitione inaugurali in debitorum feudalium naturam atque species paulò accuratius inquirerem. Eâ autem ratione ac methodo hoc à me fiet, ut initio quidem principia nonnulla juris naturæ huc optime facientia vel tribus, ut ajunt, verbis saltem præmissurus sim, postmodum statim subjungam universalem debitorum feudalium, quantum fieri potest, definitionem, & quia ex eâ apparebit, triplicem dari debitorum feudalium classem, cujuslibet classis singulæ species breviter pertractentur. Deuter Opt. Max. huic labori propitius adsit, eumque pro benignitate suâ divinitus secundet.

THESIS I.

Ræsupponimus hic statim, triplicem debitorum feudalium classem dari, quod tamen paulò infra ex definitione positâ demonstrabitur, & cuiuslibet classis propria fundamenta esse, quibus superstruenda sit, antequam igitur ipsam rei tractationem aggrediamur, pro instituto nostro breviter ea perlustremus.

II. Dominia rerum ipsâ naturâ duce introducta esse vel ex eo constat, quod quædam res ita comparatæ sint, ut ad usum
ad.

adhiberi nequeant, nisi consumantur; quædam verò unus vel paucorum hominum usui tantum sufficiant. Prioris generis res alias Iurisconsultis nomine rerum fungibilium veniunt, uti sunt vinum, oleum, triticum, panis. Dum enim his unus utitur, necessario alios excludit ab usu earundem, nec per rerum naturam aliter fieri potest. Posterioris verò generis res sunt ager, fundus, domicilium, & alia. Hæ enim interdum in individuo determinatæ ita parvæ inveniuntur, ut unus solum hominis usui inservire possint, interdum ad plurium indigentiam explendam sufficiunt. Prout igitur vel parvæ vel magnæ sunt, ita vel unum vel plures dominos admittunt. Hug. Grot. in libr. 11. de Iur. bell. § pac. c. 2. §. 2. verb. Puteos enim rem in fructiculosâ, & §. 3. verb. Est enim tanta maris magnitudo, ut ad quemvis usum omnibus populis sufficiat. Excellent. Dn. Decanus in comment. ad R. I. c. IX. §. 40. Fluit inde, primum, ut, qui dominus harum rerum est, alios ab earundem usu arcere possit, ne propriæ rei usu ipse destituatur. Secundò liberam de iis disponendi & alienandi facultatem habeat, qui etiam rei cujuslibet proprius usus esse dicitur Aristoteli libr. 1. Politic. edit. Conring. c. 12. Facit huc etiam locus in lib. 1. Rhetor. Aristot. c. V. incip. 20.

III. Illa verò alienatio multis modis fieri potest: ut nonnullos tantum eorum, quique ad nostrum propositum faciunt, nunc recenseam. Vel Dominus omne jus, quod in re habet, in alium transfert, vel partem tantummodo ejus. Si prius sit, consequitur ille, in quem domini voluntate res transfertur plenum istius rei dominium: Sin posterius, non plus juris nanciscitur accipiens in re alienatâ quàm à Domino translatum est ex. gr. Si utile tantum rei dominium ad alium transferre domino lubet, ejus verò proprietatem retinere, nihil aliud juris hæc alienatione accipienti acquiritur in re alienâ, quàm utile rei dominium; proprietas verò penes pristinum dominum remanet. Pars autem juris in re nostrâ, utile rei dominium, iterum transfertur in alium dupliciter, vel magis liberè vel cum aliquâ limitatione. Magis liberè si ille, cui jus aliquod in re alienâ acquiritur, simul propemodum liberam de jure isto pro-

subitu disponendi facultatem accipiat, & tale fere jus est, quod emphyteutæ in re emphyteuticâ competit. Cum aliquâ limitatione, si potestas alienandi circa jus in re alienâ acquisitum ita circumscribitur, ut non aliter in tertium transferri possit, quasi veri domini consensu accedente, & hoc est genuinû illud vasalli jus, quod regulariter in re feudali habet. Nullus enim vasallus utile rei feudalis dominium citra consensum Senioris efficaciter alienare, inque aliû transferre potest juxta text. 2. feud. 52. & 55. Nec ulla hic alienationis species excipitur, ut allegatos textus accuratius perlegenti faciliè apparebit, ita ut de oppignoratione etiam hæc tam juris naturæ, quam feudalis prohibitio intelligenda sit. Quemadmodû igitur ex naturâ dominiorum vasallo jure naturæ interdicatur rei feudalis, in quâ utile dominium restrictum habet, citra Senioris consensum alienatio, ita etiam ejusdem oppignoratio, quia hæc est species quasi alienationis, & huic fundamento superstructa est prima debitorum feudalium classis, quam constituit oppignoratio feudi pro ære alieno domini consensu facta.

IV. Quod secundam eorum classem attinet, illius principia non tam ex jure naturæ, quàm civili & legitimo petenda erunt. Licet enim favor causarum, ob quem hæc introductæ sunt, qualis est favor alimentorum, legitima, magnâ ex parte originem suam ex jure naturæ trahat, Hug. Grot. de Jur. b. & p. libr. 2. c. 7. n. 4. tamen quia partim jus feudale, maximè verò hodierna Germaniæ consuetudo debita hæc ex feudalibus bonis persolvenda introduxit, quorum tamen dominium directum non ad vasallos, qui hisce naturæ præceptis obligati sunt, sed ad Seniores pertinet, qui vasallos ut plurimum nullo propinquitatis vinculo attingunt, ideo potius dicendum est aliquid hic fieri præter naturale jus. Debitû enim in re alienâ alteri contrahitur citra domini factum quod regulariter fieri non debet & videtur cum domini injuriâ conjunctum esse. Quamvis forsan & hoc negari non possit, ad illos actus referenda esse hæc debita, qui laudabiles quidem sunt & honesti, non tamen a natura

turâ præcipiuntur: ita laudem parit maximam, si dominus feudi mortuo vasallo, filiabus ejus ad incitam redactis alimenta suppeditet, dotem constituat, licet jure naturæ ad nihil horum obstrictus sit, nisi velis dicere, actus hos esse liberalitatis, & quatenus jus naturæ eam præcipit, eatenus etiam hosce ad illud referendos esse. Verum, ut ut hæc sint, determinatio horum actuum, prout cujuslibet Reipubl. salus exigit, unice à summâ potestate dependet. Atque sic etiam optimè se gesserunt Germanici Imperij legislatores, dum hæc debita in Rempubl. suam jure potissimum non scripto admitterent, postquam è re Germanorum fore arbitrati sunt. Maximè igitur horum debitorum origo juri civili sive legitimo debetur.

V. Tertiæ, & ultimæ debitorum feudaliū classis principium iterum ex jure naturæ arcessendum est. Quid enim æquius, quàm neminem cum alterius jacturâ locupletari, præceptum omnium hominum animis à naturâ ipsâ inscriptum, quo maximè innititur tertia hæc debitorum classis. Dum enim aliqui, qui ad id obligati non sunt, impensas faciunt in feudum, non animo donandi, sed in eum potissimum finem ut vel feudum reddant melius, vel ab imminente ruina liberent, tam dominus feudi, quam agnati contra justitiam peccarent, & redderent sese cum alterius jacturâ locupletiores, nisi ex feudis, in quæ sumtus facti sunt solutionem concederent. Apparet inde rectè à nobis dictum esse, tertiam hanc debitorum classem isto juris naturæ præcepto inniti, quod nemo cum alterius jacturâ locupletari debeat, cumque eo consentiunt Jurisconsulti in l. 14. de cond. Indeb. l. 206. de R. I.

VI. Breviter nunc perlustratis debitorum feudaliū fundamentis, quatenus aliqua ex parte ex ipsis juris naturæ principiis proficere videntur, ad rem ipsam accessum faciamus, & ut saltem unius hujus synonymi mentionem hic faciam, debita feudalia alias à Doctoribus vocantur onera feudi, Lehnschulden / quemadmodum etiam debita vasalli nomine onerum vasalli, seu hereditariorum Germanicè Erbschulden à Jurisconsultis insi-
gniantur: Andr. de Isern. 2. feud. 8. §. quid ergo. v. b. Camer. in l. Im-

perialem de prohib. feud. alienat. p. 22. Berlich. part. 2. conclus. 55. n. 31. Carpzov. de oner. Vafal. feud. decr. iv. pos. vii.

VII. Æquivocatio hic ferè nulla nulla occurrit, nisi quod à nonnullis debita feudalìa interdum accipiuntur pro præstati-
onibus servitiõrum, ad quæ Vafallus, ut vafallus Domino feudì
obligatus est. Tum etiam debita illa plerumque feudalìa dicun-
tur quæ ex feudo merè hereditario debentur. Vtraq; tamen ac-
ceptio propriè huc non pertinet. Prior ideo, quia ad servitiã præ-
standa vafallus ut vafallus obstringitur, hæc verò debita, de qui-
bus nunc acturi sumus, non ut vafallus, sed ut rei possessor, cui
onus aliquod inhæret, exsolvere tenetur 2. illa domino feudì so-
lum præstanda sunt, hæc extraneo vel etiam vafalli successoribus
interdum debentur, 3. ad illa præstanda solus vafallus obstrictus
est, horum exolutio etiam domino, si feudum recuperat, in-
jungitur. Posterior verò debitorum feudalium acceptio eo no-
mine huc non pertinet, quod ad illa constituenda non requira-
tur oppignoratio domini consensu facta, neque favor causæ,
neque res in feudum conversa, quorum tamen unum sem-
per necessarium est, ad constituenda illa debita feudalìa; de qui-
bus præsentì disquisitione agimus.

VIII. Definitio ipsius feudalìs debiti sic formari potest,
ut sit onus feudo inhærens vel jure pignoris 2. feud. 52. & 55. Andr.
de Iser. & Matthæ. de afflic. ad d. text. Barthol. Camer. ad l. Imper-
rial. Carpzov. in l. f. part. 2. constit. 46. def. 8. n. 6. & tract. de oner.
Vafal. Feud. dec. 2. pos. 1. n. 7. vel ob favorem causæ 1. feud. 6. §. mutui,
Carpzov. part. 2. const. 46. defin. 13. 24. & 28. de on. Vafal. feud. dec.
reri Matth. Berlich. part. 2. conclus. 55. §. n. 37. 38. 70. & 74. Iacob Scult.
in addit. ad Modest. Pift. part. 3. quest. 122. n. 33. 34. & 36. vel ob rem
in feudum versam. 2. feud. 8. §. E contrario 2. feud. 28. §. si Vafallus
Barthol. Camer. ad l. Imperial. p. 43. Carpzov. part. 2. const. 46.
def. 25. 26. 27. 29. Matth. Berlich. part. 2. conclus. 55. n. 59. & 65. 12-
cob Scult. in addit. ad Modest. Pift. d. quest. 122. n. 51. 52. 110 & seqq.
Dicitur primum in definitione, quod sit onus, non verò jus feu-
do inhærens, ratione scilicet habitæ ad feudum unde jus hoc de-
betur, ejusque possessores. Nam si creditores consideremus,
qui

qui feudum obligatum habent, potius per jus definiendum erit. Absolutè autem vocamus debitum feudale, onus, non addendo, quod sit reale onus, quia aliquod feudale debitum etiam oritur ex jure ad rem, sive obligatione, eaque vel immediatè ex lege, sive scripta, sive non scripta producitur quò pertinent debita alimentorum, dotis, vel mediatè accedente scilicet hominis factio, & huc spectant omnia illa debita, quæ originem trahunt ex rebus in feudum versis. Cum igitur genus definitionis ipso definito restrictius esse non debeat, absolutè usurpandum fuit vocabulum onus. Additur deinde, quod sit onus feudo inhaerens. Ut hæc melius percipiantur, pauca quædam adjicienda sunt. Omnium actionum verè realium duplex nota datur, prima est ut ex jure in re oriuntur, altera ut in rei possessorem dentur *l. 25. de O. & A. §. i. & seqq. Inst. de Act.* prior est formalis nota actionum realium, posterior naturalis, ita ut interdu[m] etiam actionibus personalibus insit. Eodem modo duplex etiam nota datur actionum merè personalium, altera est, ut ex jure ad rem descendant; altera ut adversus personam obligatam tantum dentur; illa formalis, hæc naturalis solum est adeo ut interdum ab actionibus personalibus sejungatur. Nobiliss. Dn. Hahn. in observat. theoret. Practic. ad VVesenbec. libr. v. tit. i. num. iv. Quædam igitur debita feudalia ita comparata sunt ut actiones merè reales, & quibus duplex illa realium actionum nota insit, producant, quædam verò personales gignant, si primam earum notam inspicias, nempe quod ex jure ad rem oriuntur, reales tamen, quo ad posteriorem realium actionum notam, cum in quemvis feudi possessorem dentur, eamque ob causam non immeritò mixtæ vocari possunt ratione effectus, & alias à Doctoribus appellantur actiones in rem scriptæ. Hart. Piltor. part. 2. quæst. 37. n. 9. Jac. Schult. in addit. ad Georg. Rotschitz de dotalit. art. 26. n. 53. vers. ut autem ritè percipiamur. Carpzov. in l. F. part. 2. const. 69. des. 33. n. 7. & in tractatu de oner. Vasall. feudali. dec. v. pos. 7. n. 10. Et hæc causa fuit, quare debitum feudale per onus feudo inhaerens definiverimus quia omnia debita feudalia, sive ex jure in re, sive ad rem oriuntur, ita
ipsum

ipsum feudum afficiunt, ut actiones ex iis provenientes semper adversus quamcunque feudi possessorem efficaciter competant. Reliqua definitionis nostræ verba indicant omnes & singulas species debitorum feudaliū, adeo ut nullum feudale onus invenire liceat, quod non sub his comprehendatur, idque per inductionem facile ostensu erit. Inspiciamus modo vel singulas vel plerasq; debitorum feudaliū species, quæ à Carpzovio in l. *P. part. 2. const. 16.* accuratè enumerantur & res statim clara erit. Primum, quod ab eo affertur, est, pro quo feudum legitimè fuit oppignoratum *d. const. det. 8.* & de eo agitur in definitione nostrâ, quando debitum feudale describimus per onus feudo inhzrens jure pignoris. Secundum est, æ alienum ad elocationem filiarum aut fororum contractum *def. XIII.* quod ipsum etiam nostrâ definitio complectitur. Per hoc enim debitum aliquid in feudum versum est, de quo ultima nostræ definitionis verba intelligenda sunt. Tertium est educatio, dotalio, elocatio filiarum *def. 16.* Huc pertinent verba definitionis nostræ, quibus dicitur, onus aliquod feudo inhzrere propter favorem causæ. Et sic etiam sese habet, cum reliquis debitorum feudaliū speciebus à Carpzovio allatis. Definitio ergo à nobis exstructa firmis fundamentis innititur

IX. Demonstratæ tamen definitioni nostræ ob stare videtur quod Dn. Carpzovius in tractatu de *oner. Vassal. feudali. dec. 2. pos. 1. n. 7.* debita feudalia definiat per onera quæ vel jure pignoris in feudo nituntur, vel in utilitatem feudi conversa probantur, omisâ tertiâ debitorum feudaliū notâ quæ à nobis allata est, nempe quædam etiam onera feudis inhzrere propter favorem causæ. Verum nec nos Carpzovio, nec ipse nobis in recensitâ definitione adversatur, modò utrimque dextrâ explicatio accedat. Dn. Carpzovio in dicto tractatu propositum fuit, agere de debitis feudaliū, quatenus in Electoratu Saxoniz & foro Saxonico obtineant, non vero quatenus de jure communi feudali pro talibus habentur, de quibus præfenti dissertatione præcipuè agitur. Quia verò ea onera, quæ jure communi solùm propter causæ favorem ex feudis debentur, secun-

dum

dum jus Saxonicum Electorale & iis in locis, ubi illud viget, ob
taciti pignoris nexum feuda premunt. *Constit. Elector. 25. in fin.
part. 2. Ordinat. Process. Iudic. tit. 45. §. jedoch wo sichs ic. & §. seq.*
Carpzov. in tract. de oner. Vassal. feudal. dec. tert. non opus fuit, ut
hæc tertia debitorum feudalium nota à Carpzovio adjiceretur;
nos autem, quibus animus fuit, debita feudalìa ex jure communi
maximè perlustrare, male officio nostro perfuncti essemus, nisi
& illius fecissemus mentionem.

X. Triplicem igitur notam in definitione collocavimus,
pude dignosci possunt omnia & singula debita feudalìa: quæ tri-
plex nota statim nobis suppeditat triplicem etiam onerū feuda-
lium classem, in quā ordinis gratiā, antequam progrediamur, di-
spicere ea lubet. Prima erit, quæ oritur ex legitimā feudi oppi-
gnoratione: Secunda, quando quid ex feudo debetur, propter
certā alicujus causæ favorem. Tertiā illa onera constituent, quæ
feudo insunt propter rem in feudum conversam. Singulas earum
ordine aggrediemur, & statim initium nunc sumamus ab eā clas-
se, quæ descendit ex legitimā feudi oppignoratione.

XI. Debita igitur hujus primæ classis rectè definiuntur per
onera, quæ feudo inhaerent propter ejus oppignorationem im-
mediati domini consensu factam. 2. feud. 52. & 55. Andr. de Ifern.
& Matthæ. de Affluet. ad illa cap. Camer. ad l. Imperial. p. 6, Ludolph.
Schrader. tract. de feud. part. 7. c. 7. n. 42. Petr. Heig. quest. 20. n. 29.
Carpzov. d. const. 46. part. 2. def. 8. Matth. Berlich. part. 2. conclus.
55. n. 44. Genus definitionis nostræ est onus feudo inhaerens,
quod præsens debitorum feudalium classis, cum omnibus feudi
oneri commune habet, & sic etiam rectè loco generis adhi-
bitum fuit. Reliqua definitionis verba indicant formam & ef-
sentiam debitorum, quæ in hac classe inveniuntur. Nam dicitur
primum feudum debere esse oppignoratam, in quo differt à
secundā & tertiā onerum feudalium classe: ad secundam enim
favor causarum, ad tertiā versio in feudum facta requiritur.
Oppignoratio porrò dupliciter fieri potest, vel per modum con-
tractus realis, ita, ut res pignori data simul transeat ad credito-
rem, & strictè pignus dicitur l. 7. §. 2. ff. de pignorat. act. §. ult. Inst.

B

quib.

quib. mod. re contrah. oblig. vel per pactum legitimum, adeo, ut
possessio rei oppignorata non transeat in creditorem, sed mane-
at penes oppignorantem & alias nominatur hypotheca l. 5. §. 1. de
pignor. & hypoth. §. 7. Inst. de Act. Vterque autem oppignoratio-
nis actus hic subintelligendus est, uti illud ex vocabulo pignora-
re in textu 2. feud. 55. generaliter usurpato affirmare haud dubi-
tamus. Quemadmodum enim vocabulum pignus de utroque
rectè sumitur l. 7. l. 5. §. 1. ff. de pignor. & hypothec. §. 7. Inst. de act.
Ita & per verbum pignorare utrumque denotari, nobis dicere
non est religio. Accedit, quod utraque oppignoratiois spe-
cies, debitore in morâ existente, tendat ad alienationem. tot. tit.
ff. de distract. pignor. & hypothec. l. 2. 3. & 4. C. de distract. pign. quæ
tamen, quocunque tandem modè fiat prohibita invenitur in al-
legat. text. 2. feud. 55. verb. callidis insuper machinationibus. Et
quod ferè maximum est, vergeret hoc in fraudem constitutionis
Friderici, si eam tantum restringeremus ad pignus strictè ita di-
ctum. Prohibere enim voluit Imperator omnes alienationes
quocunque tandem modo in re feudali citra dominorum con-
sensum contingentes, quod sanè non obtinisset, si hypothecam
sine consensu domini in feudo efficaciter fieri posse concedere-
mus. Faciunt nobiscum Iul. Clar. libr. IV. sentent. 9. Feudum
quest. 35. n. 1. Iacob. de Ardizon. in summa feud. cap. 16. Martin.
Laudens. 2. feud. 55. n. 11. Sonsbec. in comment. in usus feud. part.
12. n. 100. Hæc tamen differentia accuratè observanda est inter
oppignorationem feudi, quæ conjuncta est cum traditione ejus,
& illam, quæ nudo pacto perficitur, quod eam comitetur cadu-
citas feudi, hanc non item. 2. feud. 52. verb. pretio ac beneficio
se caritarum agnoscat. 2. feud. 55. verb. feudum vendunt & in ali-
os transfeunt, paulò post feudum amittant. Andr. de Isern. 2.
feud. 55. §. Callidis. Iul. Clar. libr. IV. sentent. §. feudum. quest. 31. n.
3. Rosenthal. in tract. feud. c. 6. membr. 1. conclus. 12. Schrader. part.
9. c. 1. n. 32. Debet autem ista oppignoratio fieri consensu do-
mini, non verò requirimus agnatorum vel simultaneè investi-
torum consensum per text. 2. feud. 55. in verb. sine permissione
illius domini. Quamvis non eamus inficias, multò melius si-
bi con-

bi consulere creditores, si & de agnatorum consensu sibi prospiciant, ut infra pluribus ostendetur. Tandem addidimus, *immediati domini consensum* accedere debere, arg. 2. feud. 52. & 55. ubi dicitur nemini licere vel feudum totum, vel partem aliquam vendere, vel pignorate, vel quocunque alio modo distrahere seu alienare sine permissione illius domini, ad quem feudum spectare dignoscitur. Hinc, qui est subvassallus & recognoscit subfeudum, & impetrat Domini superioris consensum, omisso inferioris vel immediati consensu, nihil agit, & feudo nihilominus privabitur.

XII. Qui vero pignori dare potest, est homo vel privatus vel publicus sive Magistratus. De homine privato pignus in feudo constituyente, hæc regula tenenda erit, quod ille, qui nec naturâ nec lege prohibetur rem suam sive per se ipsum sive per alios alienare, & actu ipso jure Vassalli feudum possidet, efficaciter illud oppignorare possit, domini, vel ejus, qui vicem domini sustinet, voluntate accedente. Dicitur primum, quicumque nec naturâ, nec lege alienare prohibetur; sequitur inde, infantes, pupillos, furiosos, prodigos per se non posse oppignorare feudum, naturâ enim hoc facere prohibentur, & quidem nonnulli eorum propter defectum intellectus, quales sunt infantes, furiosi; alij magis propter defectum voluntatis, sive potius corruptum appetitum, uti sunt prodigi juridicè tales, alij denique non tam propter defectum, quàm infirmitatem intellectus & voluntatis, & huc refero pupillos ad pubertatem propius accedentes: infirmâ enim hi sunt ætate, ita ut interdum non satis intelligant, quid agendum sit, & licet hoc percipiant, tamen eorum appetitus sæpius rectæ ratione refragatur, eique non obtemperat, facit huc l. 1. pr. ff. *quæ res pign.* Lege prohibetur feudum pignori dare minor curatorem habens l. 1. §. ult. de reb. cor. *quæ sub tut.* Quod si verò ei nullus curator addit, licitè feudum oppignorat, modo simul interveniat decretum magistratus arg. l. 6. l. 4. l. 11. l. 16. C. de pred. & aliis reb. minor. Læsus tamen restitutionem in integrum habet, postquam læsionem probaverit. l. 9. §. 4. de l. re. §. 11. de pred. & aliis reb. minor. Additur porro, qui nec per se

nec per alios prohibetur rem pignori dare. Hoc ideo adjectum fuit, quia nonnulli, licet alias possint, nunc tamen impediuntur vel propter morbum, vel itineris periculum, vel alia negotia feudum pignori dare, & iis integrum est, ut hunc oppignoratio- nis actum perficiant per procuratorem vel speciale mandatum ad id habentem *l. 11. §. fin. de pignorat. act. vel cui ab iis univer- sorum bonorum administratio permissa fuit, qui sub pignoribus solebant mutuas pecunias accipere l. 12. de pignorat. act.* Secun- dum jus Canonicum procurator omnium bonorum non aliter feudum rite oppignorabit, quam si ille cum liberâ potestate constitutus fuerit *arg. c. 4. de procur. in d.* Inveniuntur præter hos adhuc alii, qui, licet velint, ipsi tamen non possunt feudum op- pignorare, sed necesse est, ut semper id per alios expediant, at- que etiam respectu ad hosce habito, usi sumus his verbis, qui nec per se nec per alios prohibentur rem alienare. Tales ve- ò sunt pupilli, furiosi, prodigi juridicè tales, minor curatorem habens, muti ac surdi, quod tamen de iis mutis & surdis subau- diendum est, qui planè non intelligunt, quid cum iis agatur, & quibus curator adjungendus est *§. 4. Inst. de Curat. l. 3. §. ult. de postul. l. 10. de reb. autor. iud. possid. l. 7. §. 11. quib. ex caus. in posses- eat.* Hi enim omnes non nisi vel pertutores vel curatores feuda rectè pignori aut hypothecæ subijciunt. *l. 1. princ. ff. quæ res pign. l. 11. §. fin. de pignorat. act. l. 1. §. ult. de reb. eor. qui sub tut.* Verum præter tutorum vel curatorum auctoritatem requirimus etiam magistratus decretum Oppignoratio enim feudorum aliquam bonorum immobilium alienationem secum trahit, *arg. §. 1. Inst. quib. alien. lic. vel non lic. l. 4. ff. de pignorat. act. tot. tit. C. de distract. pignorat. l. 10. C. de pignorat.* quæ in bonis pupilli, minorum, & omni- um eorum, qui his comparantur, sine interposito magistratus decreto nulla est. *arg. tit. ff. de reb. eor. qui sub tut. & C. de præd. & al. reb. minor.*

XIII. Requiritur præterea in personis feudum oppi- gnorantibus, ut jure vasalli verè feudum possideant non autem solum jus nanciscendæ aliquando possessionis in eo quæsitum habeant, uti sunt agnati, quique expectativam, uti vocant, in feudo

feudo consecuti sunt. 2. feud. 52. in verb. nemini litere beneficia, quæ à suis senioribus debent. His enim verbis earum tantum personarum mentio fit, quæ feuda jam actu ipso habent atque possident, non verò, quæ aliquando feudorum possessionem nascituræ sunt. Illa denique verba, domini vel ejus, qui vicem domini sustinet, voluntate accedente, eo nomine regulæ nostræ inferuimus, quod in pignoris feudalis constitutione æque domini ac ipsorum oppignorantium personæ exigantur. *2. feud. 52. in verb. Sine seniorum permissione. 2. feud. 55. in verb. sine permissione illius domini* adeò ut quamdiu Dominus consensu suo huic actui non intervenerit, tam diu ipsa feudi oppignoratio non subsistat &, ex quo intercessit, ex eo demum tempore incipiat valere. Quia verò ipse dominus vel non vult vel etiã non potest, semper interesse huic actui, licet ipsi intervenire per aliam personam, procuratorem, tutorem, curatorem modò in ijs ea omnia observentur, quæ paulo antè de personarum oppignorantium procuratoribus, tutoribus, & curatoribus dicta fuerunt. Et huc spectant verba, quique vicem domini sustinent. Præter id per illa intelligimus omnes personas, quæ instar dominorum habentur. Ita si feudum fuerit Ecclesiasticum, Prælatus & Capitulum pro domino habentur, vel, Prælato mortuo, solum capitulum. Si feudum ad civitatem aliquam pertineat administratores istius civitatis funguntur vice dominorum. In Imperio nostro Germanico si ducatus aliquis oppignorandus est, juxta capitulationes Imperator & Electores forsan repræsentant personas dominorum, sed de his omnibus solidius infra agetur ubi ad debiti præsentis formam pervenerimus.

XIV. Hactenus de privatis hominibus & iis etiam personis publicis, quæ privatorum instar conventionale pignus in feudis constituunt, nunc ad Magistratum accedamus, perlustrantes in eo utrum & ipse publicâ auctoritate pignus in feudis concedere possit. Dupliciter autem hoc ab ipso fieri solet, vel capitis pro re judicatâ pignoribus. *l. ff. de re judic. l. 2. §. 3. l. qui potior. in pign. l. 3. C. de exec. rei judic.* vel decretâ missione & pos-

sessione bonorum l. 4. §. 1. l. 15. de damn. infect. l. 14. & t. 2. ut legat.
 serv. l. 7. §. 6. ex quib. caus. in posses. Quorum illud iudiciale hoc
 Prætorium pignus vocatur. De utroque pignore videamus,
 quatenus in feudis locum inveniatur. Statim autem hic distin-
 guendum est inter ipsa debita, pro quibus feudum oppigno-
 randum est. Aut enim illa sunt feudalia, aut non sunt feuda-
 lia. Si feudalia sunt, ordinarius loci iudex, licet non existat
 feudi dominus, sine interveniente Senioris consensu tam iudici-
 ale, quam Prætorium pignus licet & efficaciter in feudo conce-
 dit, Hartm. Pist. libr. 1. quest. 15. n. 39. ferè usque ad n. 69. Ioh. Köp-
 pen decis. 39. n. 17. n. 39. & aliquot seqq. VVesenbec. part. 1. consil. 50. n. 14.
 Berlich. part. 1. concl. 82. n. 18. 20. 21. 22. Sin debita feudalia non
 sunt, sed potius onera vassalli à magistratu in feudo, nisi simul
 sit dominus feudi, absque consensu Senioris pignus in utiliter
 conceditur Andr. de Isern. in cap. unic. de investit. de re alien. fact.
 n. 8. Marth. de Afflict. ibid. n. 4. Gail. 1. observ. 117. VVesenb. in com-
 ment. ff. de reb. act. iudic. possid. n. ult. Excellen. Hahn. in observ.
 ibid. n. IV. in verb. Hæc in feudalibus non obtinere. Ratio prioris
 conclusionis in eo potissimum vertitur, quod dominus feu-
 di ob debita feudalia ab ordinario loci iudice cogi possit, ut finat
 in feudis postremam judicatam pignora capi, & discerni in ijs mis-
 sionem in bonorum possessionem, si debitor vassallus malitiose
 latitet, nec comparere velit coram competente iudice. Poste-
 rioris verò ratio in eo potissimum sita est, ut, si hoc liceret ordi-
 nario loci iudici, feudum oppignorari posset absque consensu
 domini, quod tamen repugnaret constitutionibus tum Lotha-
 rij tum Friderici 2. feud. 52. & 55. Si igitur extra debitum feu-
 dale à Magistratu vel iudiciale vel Prætorium pignus in feudo
 constituendum est, semper illud robur suum accipiet à consen-
 su domini, ita tamen, ut ille ab ordinario loci iudice ad eum
 interponendum cogi nequeat, sed liberum ipsi sit, utrum inter-
 ponere velit nec ne. Excipiuntur tamen duo præcipue casus,
 in quibus iudici ordinario extra debitum feudale absque inter-
 veniente domini consensu propriâ autoritate pignus in feudo
 concedere licet. Primus est, si loci consuetudo executionem

in feudi substantiam absque domini consensu permittit. VVes-
senbec. in comment. ff. tit. de reb. autor. iudic. possid. n. 5. in fin. Ex-
cellent. Hahn. in observat. ad h. t. n. 1v. verb. vide tamen. Gail. libr.
1. observ. 117. n. 5. Alter casus est, si ex pacto feudum citra consen-
sum domini potest alienari. Hart. Pistor. libr. 1. quest. 15. n. 37. Kop-
pen decis. 39. n. 28. & seq.

XV. De agnatorum consensu, quatenus ad iudiciale
vel prætorium pignus instituendum requiratur, nunc aliquid
addendum est. Hic iterum allata in priori thesi distinctio ad-
hibenda erit inter debita feudalia, & quæ non sunt feudalia. Si
non sunt feudalia, & agnatorum consensus impetratus non
fuit, illi post vasalli mortem, citra mutui exsolutionem intra
spatium triginta annorum revocandi feudum jus & potesta-
tem habent arg. 2. feud. g. §. 1. verb. Præscriptione autem triginta an-
norum. Berlich. part. 2. conclus. 60. n. 60. Sin debita sunt feuda-
lia, tum intererit, an illa ex feudi oppignoratione descendant,
an ex favore causæ vel versione in feudum factâ oriantur. Rati-
one horum posteriorum, efficaciter pignus tam iudiciale quam
Prætorium sine agnatorum consensu à Magistratu conceditur.
Ratione priorum non aliter pignus à Magistratu constitui po-
terit, quam si agnati oppignorationis actum consensu suo cor-
roboraverint, vel demum, ubi pignus à Magistratu constituen-
dum est, eum interponere haud derreſcent. Carpzov. de oper.
Vasall. feud. dec. v. pos. 2. n. 7. Ioh. Koppen decis. 54. n. 91. facit
huc & ad præcedent. etiam Ordin. process. iudic. Elector. tit. 40. §. 11.
reſſt. c. 8. in pr. ubi Gloss. latin. lit. a. In fructibus feudi, quia hi
ad res vasalli proprias pertinent, absque domini & agnatorum
consensu ad mortem usque vasalli ab ordinario loci iudice pi-
gnus rectè constituitur VVes senbec. in comment. ff. de damn. infect.
n. 6. & Excellent. Hahn. ad eund. num. verb. Etiam feudalia & Em-
phyteutica. Ioh. Koppen. decis. 30. n. 43.

XVI. Index porrò per arrestum jus hypothecæ credi-
toribus in bonis debitorum constituit quippe in eo præcipu-
us arresti effectus consistit. Andr. Rauchb. part. 1. quest. 4. n. 1.
Matth. Coler. de process. execut. part. 3. c. 11. n. 26. & seqq. non im-
merito

merito igitur in quaestionem hic venit, an à iudice vasalli ordinario citra domini consensum super debitis vasalli in ipsam feudi substantiam arestum decerni queat. Et quoniam semper ad pignus in feudo constituendum domini consensus requiritur, non aliter in feudi substantiam arestum impetrari posse apparet, quàm si iste accesserit. *Carpzov. pos. IV. dec. V. de oner. Vasal. feudal. facit huc ordin. process. judic. Elector. tit. st. §. sonderlich hat, Nisi forsan dominus feudi simul sit ordinarius loci iudex, tum enim arestum in feudum efficaciter ab eo conceditur. Sed scrupulus adhuc superest, si arestum à iudice ordinario, qui simul feudi dominus est, in omnibus ac universis debitorum bonis impetratum fuerit, an illud extendendum sit ad feudalia bona. Et cum generali bonorum voce feudalia bona non comprehendantur, 2. feud. 26. §. in generali. Ludolph. Schrad. de feud. pars. 7. cap. 1. n. 48. tutius est, ut dicamus, tali aresto feudalia bona non contineri, licet de iure Saxónico ex sanctione Electorali in Ordin. Process. judic. tit. st. §. Wenn aber der Arest in gemein auff alle des schuldnern Güter angenommen wird. contrarium statuendum sit. Nihil tamen agnatis, qui non consenserunt, præjudicatur, quo minùs post prosecutionem aresti alienatum feudum citra pretii restitutionem post vasalli mortem revocare possint. Successionis enim jus ipsis per primam investituram qua situm, citra proprium factum & interpositum consensum adimi nequit *arg. l. ii. de Reg. Iur.**

XVII. Restat, ut consideremus nunc an lex pignus in feudo constituere possit, quod aliàs legale seu tacitum vocatur. Sciendum hic est, duobus modis à lege pignus in re aliquà constitui. Vel simpliciter ex legis dispositione, nullo planè facto hominis & consensu interveniente, vel partim ex lege, partim ex præsumtâ voluntate contrahentiû. Hoc mixtû legale, illud simplex vel merum dici solet. Excellent. Hahn. in observ. ad VVesenh. tit. in quib. caus. pign. vel hypothec. n. 1. Zoëf. ad eund. tit. princ. Perez. ad Cod. h. t. n. 1. Si igitur pignus legale in feudis locum invenit, lex debet adesse, quæ vel citra factum hominis immediatè illud constituat, vel ex præsumtâ voluntate & facto contrahentium consensu

consensu hoc inducat. In toto autem feudali jure, quin & in alijs juris communis partibus, nulla talis lex reperitur: Optimum igitur dictu erit, legitimum pignus in feudis locum non habere. Accedit, quod in constitutione Friderici 2. *feud. 31.* semper ad feudi oppignorationem verus domini consensus non ficta aut præsumpta ejus voluntas requiratur. Iam si ille semper debet accedere, nunquam lex, licet etiam fictæ voluntati assistat, pignus constituet, quia vero domini consensui, qui vel ex verbis vel ex re elicitur, & ad feudi oppignorationem necessarius est, nunquam respondebit: faciunt nobiscum Negusant. *de pign. part. 2. membr. 2. n. 45.* Mynsing. *centur. 6. observ. 45. n. 3.* Berlich. *part. 2. conclus. 31. n. 3.* & alij ab ipso citati. In jure Saxonico Electorali legitimum pignus in feudis nonnunquam admittitur, & quidem hoc expressè sancitum est de dote repetendâ in *Constitut. Electoral. 45. in fin. part. 2. de dotatione filiarum Vasalli.* Torg. *Ausschr. 2. 45. 6.* Es trägt sich auch offte mal de legitimâ ex novis feudis filiabus præstandâ *Carpzov. dec. 3. pos. 6. de oner. Vasall. feudal.* Præterea jure Electorali tutoris bona feudalia tacitè pupillis sunt oppignorata: quod etiam in bonis feudalibus administratorum obtinet, qui Ecclesiæ & alijs pijs locis præsunt. Torg. *Ausschreib. tit. 45. S. ult.*

XIX. Hactenus de personis, quæ feudum oppignorant, nunc de ijs, quibus feudum pignori datur, & ut paucis rem omnem expediam, sunt istæ, omnes vasalli creditores, quorum debitum pignus admittit: non autè requirimus in ijs, ut semper habiles sint ad acquirendû feudum: quia etiam tam animo, quàm corpore imperfecti, uti sunt furiosi, mente capti, surdi, muti, cæci, claudi interdum domini consensu feudum acquirunt *Rosenth. c. 3. concl. 8.* Sonsbec. *part. 3. n. 107.* multò igitur facilius erit ijs consensu domini feudum pignori dare, quoniam non statim omnis oppignoratio cum alienatione conjuncta est, sed tunc demum eam secum trahit, si debitor debitum exolvere recuset, alias feudum oppignorum manebit penes debitorem vasallum, nec unquam adjudicari poterit ijs personis, quibus oppignorum fuit.

C

XIX. Ha-

XIX. Et sic satis de personis; Iam considerata sunt & debita illa, pro quibus feudi oppignoratio fieri potest 2. feudum ipsum, quod pro debitis pignori supponitur. Quod debita ipsa attinet, sunt illa omnia quæ pignus admittunt. *arg. Cap. Imper. 2. feud. 55.* Nulla enim excludit debita Imperator Fridericus, modò pignus consensu domini corroboratum recipiant. Nò igitur intererit, utrum originem suâ habeant ex obligatione naturali tantum, an ex obligatione mixtâ, utrû ex contractu vel quasi oriuntur, an ex pacto legitimo descendant, modò sint ita comparata, ut ijs pignus vel hypotheca accedere possit. Elicitur inde primû, debita, quæ ex obligatione naturali tantum descendant, huc venire, quia illa admittunt pignus juxta *l. 5. de pignor.* Secundo nec tantum illa debita mixta, quæ ex obligatione partim naturali partim civili oriuntur, & verè talia sunt, huc referri possunt, verum etiam illa, quæ à Doctoribus præsumtivè talia dicuntur, qualia sunt ex judicato, confesso, jurejurando necessariò descendunt. His enim omnibus pignus accedere potest. Et quidem de re judicatâ hoc apparet ex *l. 15. de re judic. l. 3. C. de execut. judic.* De confessis idem faciliè constabit, modo meminerimus, quod confessi injure pro judicatis habeantur *l. 56. de re judic. l. 1. de confess. l. unic. C. eod.* Iurisjurandi quoque aut potius sententiæ ex eo latæ eadem ferè vis est ac rei judicatæ. Restet ergo & illud huc referendum erit. Contra verò debita merè civilia, hoc est, quæ ex obligatione civili tantum oriuntur, quia exitu & re inutilia sunt in *l. 3. §. 1. de Const. pecun. l. 112. de Reg. iur. l. 14. ff. de Compensat.* & perpetuâ exceptione possunt perimi *§. 1. 2. 3. Inst. de except.* adeoque pignus non admittunt, excludenda erunt.

XX. De feudo ipso hæc regula tenenda erit, quod omnes res, quæ in feudum dantur, & ad quarum oppignorationem consensu domini opus est, in hunc censum veniant. *arg. text. 2. feud. 55.* neque enim Imperator ibi distinguit inter feuda, sed generaliter dicit, feudum aliter oppignorari non posse, nisi permissione illius domini, ad quem illud spectat. Conveniunt cum hac opinione ipsi hujus textus interpretes Andreas de Isernia

Ifernias, Matthæus de Affiliis Bartholomæus Camerarius & alij, nullum enim feudum ab ijs excipitur, modò ad ejus oppignorationem domini consensus requiratur: neque ab hac recedit quotidiana observantia. Quin rectè dicimus, quæ feuda in contractum Emptionis, Venditionis veniunt, ea etiam pignori dari posse, quia quod in dicto *Cap. Imperial. de Emptione Venditione*, illud etiam de pignore affirmatur. At notum est, quodlibet feudum venire in contractum Emptionis Venditionis, si consensus domini interveniat Ergo etiam quodlibet feudum aptum erit ad recipiendum pignus faciunt huc optimè. l. 9. §. 1. de Pignor. l. 1. §. 2. *Quæ res pignori vel hypoth. dat. oblig. non poss.*

XXI. Dicitur in regula demonstratâ, quod res omnes, quæ in feudum dantur huc veniant; iam in feudum dantur res tantum immobiles, siue naturaliter sint tales, siue civiliter. 2. feud. 1. §. ult. 2. feud. 23. §. huius autem. Hæ ergo solum huc pertinent. Quænam verò res naturaliter sint immobiles, quænam civiliter, & per fictionem juris translativam de re ad rem ita fiant, restat, ut paulò prolixius consideretur. Naturaliter immobiles res est, quæ naturâ suâ moveri nequit, ipsum nimirum solû l. 7. de V. sufr. l. 1. de condit. tritic. l. 115. de V. S. & solo cohægens, ut prædium, ager, pratium, vinea l. 198. 27. 31. de V. S. siue naturâ l. 44. de R. V. siue artificio, uti sunt affixa, quorum stipites in terra defossi l. 17. 18. de act. Empt. Res civiliter immobilis vel est res corporalis mobilis, vel res incorporalis. Res corporalis mobilis pro immobili habetur quando ad rem quandam immobilem pertinet, nec, civiliter loquendo, ab eâ separari potest, vel, ut alias loquuntur, ratione coherentie rei immobili inest, sic animalia, instrumenta, & alia, quæ ad fundi siue prædij instructionem pertinent pro rebus immobilibus habentur Rosenthal. c. 9. conclus. 4. n. ult. ita machinæ bellicæ castris, ut ibi perpetuò sint, destinatæ, lecti in diversorio publico, instrumenta domus coquinariæ, braxatoriæ arg. l. 17. §. 7. de act. emt. pro talibus habentur. Res verò incorporalis licet naturâ suâ neque mobilis, neque immobilis sit, censetur tamen pro re immobili,

bili, quando rei immobili inhæret, ut sunt jura rebus immobili-
 bus inhærentia, uti jurisdictio superior, inferior, jus venandi,
 pascendi, jus vectigalium, piscandi in fluminibus publicis, li-
 gnandi & alia 2. feud. 56. Knichen. de vestit. pact. part. 2. c. 1. n. 48, 49. &
 c. 2. n. 6. 37. Noë Meurer. tractat. von Jagt und Forstrecht. Gail. 2.
 observ. 67. 68. Petr. Frid. de mandat. libr. 2. cap. 41. n. 2. de jure vectiga-
 lium vid. tot. t. D. & C. de vectigal. A. B. tit. 9. Pacif. Osabrüg. art.
 9. Hæ ergo omnes res, quatenus in feudum dari possunt, hæc per-
 tinent. Quæcunque verò res in feudum dari non possunt, illæ
 excluduntur ab hac classe: Quales sunt 1. res mobiles 2. feud. 1. §.
 ult. 2. feud. 23. §. hujus autem 2. res immobiles vel simpliciter homi-
 num commercio exemptæ, ut res sacræ & religiosæ §. 1. de rer.
 div. l. 1. ff. eod. l. 21. C. de SS. Novel. 46. Novell. 67. c. 4. auth. Præterea.
 C. de SS. Eccles. Vel ex speciali ratione alienari prohibitæ 2.
 feud. 3. §. 1. verb. Sed etiam res, cujus alienatio prohibetur. De
 rebus tamen alienari prohibitis in genere sciendum est, quod
 hæc unâ cum universitate quâdam rectè pignori dentur. arg. l. 22.
 23. 24. de Contrah. Emt. l. 62. de acq. rer. dom.

XXII. Additur præterea, & ad quarum oppignorationem
 consensu domini opus est, non igitur sufficit, feudum ad-
 esse, quod oppignoratur, sed illud præterea ita debet esse com-
 paratum, ut ad ejus oppignorationem consensu domini semper
 opus sit. Feudum ergo simpliciter & absolute hæreditarium,
 quia ejus oppignoratio sine consensu domini peragitur arg. 2.
 feud. 48. excludimus ab hac classe. Ut autem hoc eo clarius ap-
 pareat, videndum hic erit, quid & quotuplex sit feudum hæredi-
 tarium, & utrum omne à censu onerum feudalium removen-
 dum veniat. Feudum hæreditarium est, in quo modus succe-
 dendi civilis locum habet, vel in quod succeditur modo jure ci-
 vili usitato; hoc est, cum qualitate hæreditaria, adeo, ut in feu-
 dum hoc succedens, perinde ut hæres factum defuncti præstare
 teneatur Hartm. Pistor. part. 2. quest. 14. n. 39. Carpzov. dec. 1. de
 oner. Vassall. feudat. p. 3. n. 20. Modus igitur succedendi civilis de-
 terminat essentiam hæreditarii feudi. Quotuplex ergo ille erit,
 totuplex ipsum feudum hæreditarium invenietur, Tripliteiter
 vero

vero modus succedendi civiles juxta Doctorum mentem in suc-
 cessione feudali adhibetur, triplex ergo etiam dabitur feudi hæ-
 reditarii species. Prima est, quando feudi natura per pactum
 primæ investituræ adjectum ita immutata est, ut tam feminis,
 quam masculis in illud jure hæreditario succedere liceat, & præ-
 terea Vasalli liberam tum inter vivos, tum ultimâ voluntate de
 eo disponendi facultatem habeant. *arg. 2. feud. 48.* Secunda est,
 quando in feudum jure hæreditario à masculis tantum succedi-
 tur. Tertia est, quando in feudum non solum jure hæreditario
 fit successio, verum etiam & feminæ & masculi ad illius successi-
 onem admittuntur. *Rosenth. c. 2. concl. 36. Gail. 2. observ. 154. n. 7. 8. 9. 19. usque ad fin. Camer. in c. Imperial. §. Præterea ducatus de prob. feud. alien. in edit. Basileens. p. 775. Andr. de Ifern. in c. 1. d. succ. cess. feud. n. 7. Et in c. 1. an agn. vel fil. n. 1. Hartm. Pist. libr. 2. quest. 1. per tot.* Prima species à Doctoribus vocatur feudum merè & absolutè hæreditarium: duæ verò posteriores veniunt nomine feudi hæreditarii mixti. Hinc statim colligere licebit, primam speciem solum removendam esse à materiâ primæ debitorum feudalium classis, quia talis feudi oppignoratio propter liberam disponendi facultatem, quam in eo vasallus habet, citra domini consensum rectè perficitur: Feudum verò hæreditarium mixtum, cum in omnibus retineat naturam feudi, nisi quod jure hæreditario & interdum etiam à feminis in illud succedatur, referendum esse ad materiam onerum feudalium: ad illius enim oppignorationem semper consensu domini opuserit. Hoc tamen addendum est, in eo omnes feudi hæreditarii species convenire, quod agnati, licet hæredes universales non existant, debita tamen vasalli pro ratâ persolvere teneantur, nec ab eorum exsolutione beneficio inventarii liberentur, quin nec hypothecam vel pignus revocare possint, modò in oppignoratione feudi hæreditarii mixti domini consensus accesserit. Et hoc ideo in hisce feudis obtinet, quod ea rebus hæreditariis annumerentur, nec agnati jure primæ investituræ & proprio, sed jure proximi vasalli defuncti in ea succedant. *Aner. de Ifern. in cap. 1. tit. qui success. teneant. n. ult. Et in c. 1. §. 1. tit. de success. feud. n. 7. Co-*

varrur. libr. 2. variar. resolut. c. 8. n. 4. Barthol. Camer. in c. Imperial. §. praterea ducatus in edit. Basilens. p. 776. Arcus Pinell. ad l. 1. C. de bon. is matern. part. 3. n. 93. Mynsing. cent. 3. observ. 67. n. 9.

XIII. Cum jam dictum sit de personis & feudis quatenus oppignorationem recipiant tum etiam debitis pro quibus feudi oppignoratio fieri solet, restat, ut dicamus de consensu immediati domini, vel ejus qui vicem domini sustinet, super oppignoratione feudi interposito cum in eo forma nostri debiti feudalis consistat 2. feud. 52. verb. *nemini licere beneficia* Sc. 2. feud. 55. verb. *sine permissione illius domini ibidemq. Camerarius vers. male concludatis.* Ludolph. Schrader de feud. part. 8. c. 1. n. 22. Vbi igitur consensus immediati domini, vel ejus, qui vicem domini sustinet in oppignoratione alicujus feudi intercessit, firmiter concludere possumus, debitum illud esse feudale. Diximus primum consensum requiri, cum autem consensus alius expressus sit, alius tacitus, non immerito hic statim in questionem venit, utrum tacitus consensus sufficiat, an expressus semper requiratur. Constat verò, quod tacens quò consentiente habeatur juxta c. 43. de R. l. in oro. quod etiam vocabulum permissionis in utroque juris feudalis textu ab imperatoribus usurpetur, Permittitur autem aliquid tum expressè, tum tacitè. Expressè, quando verbis approbo actum aliquem, tacitè quando non contradico actui, cui poteram, & si eum approbasse videri vellem, contradicere debebam. Inferunt inde nonnulli, tacitum consensum sufficere ad ritè constituendum feudale pignus. Sed contrariæ sententiæ assertores, quique ad pignus in feudo ritè constituendum expressum domini consensum requirunt firmiori fundamento & ratione nituntur. Ordinariè enim tacens pro consentiente non habetur; si de ejus præjudicio & obligatione agitur. arg. l. 8. §. 1. de procurat. l. 8. §. 15. quib. mod. pign. vel hypoth. solv. l. 5. de S. V. P. c. 44. de R. l. in oro. Quis autem non videt, omnem feudi oppignorationem cum metu damni, quod inde ad feudi dominum redundare queat, si debitor vasallus bonis labatur, conjunctam esse. Non igitur hic tacens pro consentiente haberi poterit. Nec adversatur regula, quæ continetur in c. 43. de R. l.

de R. I. in 6to. restringenda enim hæc est ad eum casum, quando de commodo tacentis agitur. Multò minus sententiam nostram destruit dubitatio ex vocabulo permissionis desumpta, quia vocabulum hoc juxta mentem legumlatorum Lotharii & Friderici intelligendum est, quibus sanè animus non fuit, in magnum dominorum feudi detrimentum, silentio vim & effectum consensui parem tribuere. Pòtest tamen interdum aliquod factum intercedere, ex quo consensus domini rectè elicitur, ita si vassallus feudum pignori daturus per literas domini consensum expetiverit, nec petitionem hanc dominus responsione exceperit, videtur tacitè consensum suum oppignorationis actui interposuisse, & hæc ratione nobis haud displicet Iulij Clari *libr. IV. sentent. §. feud. quest. 31. n. 13.* & aliorum ab eo allatorum sententia, tacitum scilicet domini consensum sufficere ad feudum rectè oppignorandum: faciunt huc etiam *l. 18. ff. Mandat. l. 6. C. eod.* Non verò satis est, dominum scivisse, aliquam feudi oppignorationem à vassallo institui, nec ei contradixisse, sed accedat insuper necesse est, signum aliquod, ut vocant, voluntatis illativum. Sentiunt nobiscum Barthol. Camerac. *ad l. Imperialem de probib. feud. alienat. Bocer. class. 5. disput. 20. thes. 88.* & parum ab hac sententià discedit Mynsing. *cent. IV. observ. 81.*

XXIV. Neque expressus consensus sufficit, nisi à Domino interponatur *1. feud. 52. & 55.* Ibidemq; Andr. de Hernia & Matthæ de Afflictis. Olim quidem vassallus vel totum feudum vel partem ejus invito domino alienare poterat *1. feud. 5. 13. 18. 12. feud. 9. 44.* Sed constitutionibus Lotharii II. & Friderici I. Imperatorum optimâ ratione hoc mutatum fuit. Semper autem ejus consensus requiritur, siue Dominus sit masculus siue femina, siue clericus, siue laicus, siue in dignitate constitutus siue plebejus, nullo discrimine habito; hi enim omnes domini feudi esse possunt, *1. feud. 1. & 6. 2. feud. 3. 35. 91.* Nec refert, utrum ipse consensum interponat, an per procuratorem hoc fieri curet *vid. thes. XIII & XIV.* quod etiam à pupillo vel minore domino per tutorem aut curatorem rectè expeditur, ut ex iisdem thesibus videre est. Cum verò dominium feudi vel penes

hunc

unum est, vel plures, vel integras etiam societates, siue illæ sine
civiles, siue civilibus minores, uti sunt collegia Ecclesiastica, pro
diversitate horum dominorum, diversimodè etiam consensus
impetrandus erit. Si penes unum est, illius consensus solus
sufficit, si plures domini inveniuntur, uti accidere potest, mor-
tuo feudi domino relictis pluribus liberis, vel omnes illi, vel u-
nus communi nomine, vel, si consuetudo ita fert senior pro
omnibus consensus interponere debet.

XXV. Quod si feudum ad civilem societatem perti-
net, tum respiciendum est ad eos, qui summâ potestate in eâ
gaudent. Et si ille unus est, istius consensus requiritur; si plu-
res, iique vel virtuosî vel divites, illorum erit, consensus imper-
tiri: si autem omnes summâ potestate fruuntur, ab istis con-
sensus impetrandus erit, qui in administrandâ Republ. vice o-
mnium perfunguntur. Accidit sæpenumero, ut Majestatis ju-
ra penes unam civitatis partem haud resideant, sed inter plu-
res dividantur, & tum omnium eorum qui de Majestatis juri-
bus participant, consensus accedat, necesse est, nisi forsan uni
civitatis parti præ omnibus publicorum bonorum cura com-
missa fuerit. Sed hæc hætenus in thesi. Accedamus nunc pro-
pius ad nostrum Imperium Germanicum. Videmus autem in
eo primùm communem aliquam totius Germaniæ Rempubl.
quæ postmodum in multas & novas Rerumpubl. species dividi-
tur. Commune illud totius Germaniæ corpus præ se fert for-
mam regiminis ex Monarchia & Aristocratiâ mixti. Quid i-
gitur ex politicis præceptis dicendum sit, si feudum aliquod re-
gale, qualia sunt Ducatus, Comitatus, Marchionatus, in pignus
detur, ex paulò ante allatis apparet, nimirum non solum Impe-
ratorem, verum etiam cæteros imperij status in oppignora-
tionem feudi consensu suo intervenire debere. Vsu tamen
& observantiâ aliud invalescere, quin & publicis legibus hæc in
parte quicquam mutari potest. An igitur hoc in nostrâ Re-
publ. factum fuerit, locus nunc est, ut perspiciamus. Vt au-
tem breves simus, concludimus statim cum Excellentissimo
Conringio in libr. de finib. imper. German. cap. XIX. p. 389. jam
inde

inde à Friderici II temporibus usu obtinuisse, ne nulla alienus
jus imperii partis alienatio neque sic etiam oppignoratio subsisteret, nisi adhibito tum Electorum, tum cæterorum Principum atque ordinum consensu, idque ex eâ ratione, quoniam jam tum imperium nostrum Respublicæ ex Monarchiâ & Aristocratiâ mixta, atque ad eò maximarum rerum consultatio ab omnibus imperii statibus, uti vocant, in Publicis imperij comitijs instituebatur. Inter maximas autem omninò referendum est alienandi & oppignorandi alicujus regalis feudi negotium.

XXVI. Postmodum seculo decimo sexto Caroli V. tempore Electorum jus quod antea solo usu, atque consuetudine nitebatur, cœpit corroborari publicis legibus. Invenimus enim in singulis Capitulationibus (ita autem vocantur leges Imperatori ab Electoribus hæcenus solum præscriptæ, super quas ante coronationem jurare teneatur) aliquid hæc dare sancitum esse, in capit. Carol. V. §. 9. *Hæc verba extant.* *Zudem vnd insonderheit sollen vnd wollen wir dem heiligen Römischen Reich vnd dessen zubehörungen / nicht allein ohne wissen / willen / vnd zulassen gemeldeter Churfürsten sämptlich nichts hingeben / verschreiben / verpfänden / versetzen / noch in andere wege veräußern oder beschweren / sondern vns auch auffß höchste bearse ten / vnd allen müglichen fleiß vnd ernst fürwenden / etc* eadem verba reperiuntur in capit. Ferdinandi I. §. 8. Maximiliani II. §. 6. Rudolphi II. §. 8. Matthie. §. 8. Ferdinandi II. §. 8. Ferdin. III. §. 9. Ferdinandi IV. §. 9. Leopoldi §. 12. Et tamen nihil derogatum est ducû & cæterorum imperij statuum juribus. Hæc tantum inter Electores & cæteros imperij status quoad hanc juris publici partem ex eo tempore differentia orta est, quod Electores jus in alienationis negotio ipsis competens non tantum tacitâ verum etiâ expressâ lege propugnare potuerint, duces verò & cæteri imperij status solâ lege non scriptâ id est usu & consuetudine jus illud tueantur. Quod tamen forsân à tempore initæ pacis Osnabrugensis & Monasteriensis aliter dicendum est. Quicquid enim ex partibus imperij tû in regem Galliarum in Sveciæ reginam translatus est, id non solius Imperatoris &

D

Electo-

Electorum, verum omnium imperii statuum consensu factum
esse, ex utriusque pacis instrumento colligitur. *Instrum. pac. Of-
nabrug. §. x. verb. Ideo Casarea Maestas de consensu Electorum, Prin-
cipum & statuum imperii, eod. §. verb. Secundo Imperator de consensu
totius imperii, non ita longè post. Tertio Imperator de consensu to-
tius imperii. Instrument. pac. Monaster. §. quo magis autem dicta pax
atque amicitia &c. Secundo Imperator & Imperium cedunt transferunt-
que.* Accedit, quod omnes & singuli Electores, Principes, & sta-
tus Imperii sine contradictione iure suffragii in omnibus delibe-
rationibus super negotiis imperii gaudeant. *Instrum. pac. Osnab-
rug. §. viii.* Maximum verò imperii negotium est oppignora-
tio alicujus regis feudi, quæ cum verâ alienatione conjuncta
est. Concludimus ergo, licet non directè aliquid in instrumen-
to pacis tum Osnabrugensis tum Monasteriensis eâ de re sanc-
tum invenitur, tamen per bonam consequentiam hinc aliquid
deduci posse, quod maximopere ducum atque principum ius
stabiliat atque corroboret. Facit huc apprimè etiam cessio ci-
vilitatis Bisontinæ in Regem Hispaniæ anno 1651. 15 Martii facta
primum ab Imperatore, salvo tamen Electorum, Principum &
statuum imperii consensu, promissione simul factâ regi Hispa-
niæ, se in proximis comitiis eorum consensum procuraturum
esse, utpote in negotio publicam imperii salutem concernente.
Ab Electoribus hæc alienatio postmodum eodem anno 23 Maij à
cæteris statibus imp. in Comitiis Ratisbonæ 3 Febr. 1654. appro-
bata est. Si pars alicujus ducatus, & quidem, si totum respicias,
minima oppignoranda est, quin hoc à singulis Ducibus juxta
hodiernam consuetudinem sine impetrato Imperatoris & sta-
tuum consensu fieri possit, nulla fere dubitatio relinquitur, vi-
deatur hæc de re consilium Dn. Frantzkij, quod magna ex parte
à Dn. Struvio *Syntagm. iur. feudal. c. xix thes. xxiv. in exegese-
enumeratur.*

XXVII. Diverse autem sunt à publicâ imperii regiminis
formâ, multæ illæ societates civiles, in quas commune totius
Germaniæ corpus dispescitur. Nonnullæ enim & quidem ma-
xima earum pars ad Respubl. Monarchicas sic satis propè acce-
dit.

adit, quales sunt Electoratus, Ducatus, Marchionatus, Comitatatus; alia ut in quibusdam Imperij urbibus liberis videre licet imitantur Aristocratias: sunt denique civitates, quæ administrantur formâ regiminis in Democratiis usitatâ. Si igitur in hisce Rebus publ. Vassallus feudum aliquod oppignorare velit, ab iis consensus super oppignorationis actum impetrandus erit, qui Rebus publicis hisce præsumt: in Ducatu, à Principe ipso: in Aristocratia, à rectoribus istius Aristocratiae: in Democratiâ denique ab iis, quibus à populo summa Reipubl. administratio jure Magistratus commissâ fuit. Hic enim omnes sunt instar dominorum feudi. Facit hucl. ult. C. de vendend. reb. civitat. libr. xi. tit. 31. agitur quidem in eâ de venditione rei ad civitatem pertinentis, sed quia oppignoratio æquæ ac venditio annumeratur alienationum speciebus, non incommode videtur mihi argumentum aliquod inde desumi, adque oppignorationis actum accommodari posse add. Nicol. Loscrust. de iur. Universtat. part. 3. c. 5. Mæv. ad jus Lübec. part. 3. tit. 3. n. 28. In Ecclesiastici feudi oppignoratione præter cognitionem causæ, cum capitulum & prælatus vicem dominorum sustinent, eorum consensu opus erit. l. 17. §. 1. C. de SS. Eccles. Novell. 7. c. 2. Novell. 120. c. 4. Et Clement. 3. de Reb. Eccles. non alien. tot. tit. X. de reb. Eccles. non alien.

XXIX. Immediati verò domini consensus formam dat pignori in feudo constituto. Hinc in oppignoratione alicujus subfeudi, non superioris, sed subinfeudantis domini consensus accedere debet. Eo enim tanquã directi & immediati domini consensu nõ interveniente, ipsum pignus non subsistet. arg. 2. feud. 55. Si illud. Zaf. in epit. feud. part. 9. de feud. alien. n. 34. Molina in consuet. Paris. §. 1. gloss. 6. n. 11. Melius tamen sibi consulent creditores, si non tantum subinfeudantis, verum etiam superioris domini & agnatorum consensum impetrent. Alias enim mortuo subinfeudante extinguetur statim jus hypothecæ, quippe jure datoris jam resoluto. Pignore verò feudali, consensu domini superioris & agnatorum, munito, non prius feudum domino apertum, vel ad cujus successionem agnati jure primæ investiturae admittuntur, à pignoris nexu liberabitur, quàm creditoribus

ab ijs satisfactum fuerit: quod tamen eo de casu subaudiendum est, si pignus in re subinfeudari haud solitâ constituitur. Quod si verò illud in re contrahatur, quæ subinfeudari consuevit, ne agnatorum quidem & superioris domini consensu opus erit, sed hunc oppignorationis actum, qui robur suum unice ab immediati domini consensu accepit, utrique ratum habere tenentur. licet ad ipsos feudum devolutum fuerit. *Camerar. ad l. Imperialem edit. Basile. pag. 39. Hartm. Pistor. libr. 2. quest. 44. n. 6.*

XXIX. Porro quicumque non habent directum feudi dominium, illorum consensus non requiritur ad constituendum pignus feudale. Tales vero sunt. 1. filii vasalli oppignorantis feudum, 2. agnati 3. simultaneè investiti de jure Saxónico 4. qui jûs expectativæ in feudo consecuti sunt 5. quibus aliquid ex feudo debetur, uti mulier propter dotem in feudum illatam. jûs exigendi dotalitium ex feudo habens, filii feudorum incapaces, quibus alimenta ex iis suppeditantur. Quamvis autem dictum sit, agnatorum consensum ad oppignorationis feudalis formam nihil conferre: multum tamen conducet creditoribus, si interpositus fuerit. Non enim tum ipsis integrum erit, jure delatæ successionis post mortem vasalli sine pretio revocare feudum, quemadmodum aliàs ipsis licet, si oppignoratio feudi eorum consensu careat. *1. feud. 8. §. hoc quoque 11. feud. 26. §. Titius 39. 45.* De quibus igitur hæc tenenda regula est. Quicumque agnati, vel simultaneè investiti in oppignorationem feudi antiqui legitime factam haud consensere, illi vel oppignorationem feudi vel distractionem ob eam factam pro istâ parte revocare possunt, quando ordo succedendi eos tangit, pro quâ parte feudum ad ipsos pertinet. Nititur hæc regula partim paulò ante allatis textibus partim eo, quod agnati primâ investiturâ jûs quæsitum in feudo habent, quod ipsis citra proprium factum adimi nequit. *l. 11. de R. l. l. fin. de pact. l. 7. de pact. dotal. l. 74. de R. l. tot. tit. Cod. res int. al. act.* Omnes igitur agnati consensum dare debent, cum oppignoratio feudi omnes tangat. *c. 29. de R. l. in 6to.* Ad quem tamen interponendum à vasallo cogi non possunt. *Berlich. decis. 125.* Inde sequitur, quod si plures sunt in pari gradu, & nonnulli tantum,

tantum eorum consensere, pro rata horum pignus in feudo constitutum non poterit revocari; reliquis tamen jus revocandi saluum manebit: si in diverso gradu sunt constituti; tum, si proximior consensit, feudo ad ipsum devoluto, aut solvere debitum, aut distractionem feudi permittere debet: si remotior, nec illi jus erit revocandi feudum, si id jure successione ad eum deferatur. Vbi enim eadem ratio est, ibi etiam par est ut idem jus statuatur *l. 32. ad leg. Aquil. l. 103. de V. O.* & quod juris est de toto, quoad totum, idem etiam juris est de parte, quoad partem *l. 76. de R. V. l. 7. §. 6. de Pact. Andr. de Isern. c. 1 §. hoc quoque de Success. Feud.* quem sequuntur Alvarotus, Matthæus de afflicis ibi. Adeo vero omnium agnatorum consensus requiritur, ut etiam illi, qui tempore alienationis nondum concepti fuerunt, revocare possint feudum, si postmodum in lucem editi, in oppignorationem haud consensere. *Andr. de Isern. ad dict. §. hoc quoque, Alvarot. Martin. Laud. & Præposit. ibid.* Agnatis minoribus vel pupillis non aliter jus revocandi feudum à tutoribus vel curatoribus juxta jus commune consensu remitti potest, quam si Magistratus decretum intervenerit *arg. t. t. D. & C. de Reb. minor. sine decret. non. alien.* Filiis tamen agnatorum consensus parentum ideo oberit, quia jus eorum à paterno jure dependet, adeoque jure revocandi patris consensu extincto, nec illi eo frui poterunt. *Hartm. Pistor. libr. 2. quest. 7. n. 50. & seqq.* Ut autem consensum ab agnatis præstitum esse dici possit, non sufficit eos interfuisse oppignorationi & tacuisse, sed requiritur insuper eos declarasse verbis vel factis, se ut agnatos in alienationem consentire *arg. rexx. 2. feud. 39. 26 §. Titum. i feud. 5. §. præterea. Hartm. Pistor. libr. 2. quest. 7. n. 11. & seqq. Rosenthal. c. 9. conclus. 77. & 78. Ioh. Koppen decis. 54. n. 67.*

XXX. Diximus præterea in feudi antiqui oppignorationem, removimus ergo hinc feudum novum, licet enim hoc sine agnatorum consensu pignori detur, non tamen poterit ab iis recuperari actione feudi revocatoriâ: Nihil enim juris in eo propriè quæsitum habent, sed illud primum nanciscuntur, si mortuo primo acquirente feudum ad ipsos deferatur. Ante

Illud igitur tempus absque agnatorum consensu, modò domi-
nus interveniat, feudum novum efficaciter pignori subiciet-
tur. Quod tamen de simultaneè investitis aliter dicendum est:
his enim jus in feudo proprio factò per simultaneam scilicet in-
vestituram quæsitum est. Hartm. Pistor. *libr. 2. quest. 5. n. 92.* Et
quidem oppignoratio antiqui feudi legitime fieri debet hoc
est ei debet accedere consensus domini. Vbi igitur hoc non fue-
rit factum, consensus agnatorum nihil operabitur & incassum
adiicietur. Neque eorum partes tuebimur, qui arbitrati sunt,
hoc casu agnatos nihilominus obstrictos esse ad persolvenda
debita, licet feudale pignus non subsistat: refragatur enim huic,
quod consensus ultra mentem consentientis extendi haud de-
beat, *l. 19. in princ. si cert. petat.* In eum autem finem consensus
oppignorationi, adjectus fuit, ne ista oppignoratio post mor-
tem vasalli ab agnatis revocaretur, non ut aliorum obligatio-
nem in se susciperent. Oppignoratione igitur propter defici-
entem formam haud subsistente, nec agnatorum consensus
eam validam reddet, multò minus operari poterit, ut ad alieni
debiti exolutionem citra voluntatem obligentur. Carpzov.
part. 2. Constit. 46. def. IX. Aliud tamen dicendum est, si consen-
sus ad inducendam obligationem efficax interpositus fuerit, *l. 1. de
tot. tit. D. de O. & A. l. 1. de Prescript. verb.* Carpzov. *part. 2.
constit. 46. def. X.* & eatenus sententia Andr. Rauchbar. *part. 1.
quest. 45.* defendi potest.

XXXI. Illa deum regulæ nostræ verba vel oppignora-
tionem feudi revocare, ita intelligenda sunt, quamdiu scilicet
possessio ipsius feudi penes agnatos, eorumque filios qui non
consensere permanceat: interea enim temporis jus pignoris qua-
si intermoritur, quod postmodum statim reviviscit, si feudum
ad eos, qui consensere, vel ad ipsum dominum consentientem
perveniat. Eam verò ob causam addidimus verba, vel distra-
ctionem feudi, propter oppignorationem factam revocare, quia
feudum consensu domini oppignoratam licet à creditoribus
in casu non factæ solutionis distrahitur, etiam si consensus a-
gnatorum non interveniat. Quæ tamen alienatio sive in ex-
trans-

transitum, siue in agnatum remotiorem facta à proximioribus duplici viâ reuocatur, vel vivo adhuc vasallo alienatore, vel mortuo eo. Priori modo, si intra annum idem pretium emptori restituatur, quod alias vocatur jus protimiseos: 2. feud. 3. §. 2. 2. feud. 9. §. porro post mortem vasalli, si intra spatium triginta annorum à tempore delatæ successione actio revocatoria adversus emptorem feudi instituatur, & hoc casu absque pretio recuperari alienatum feudum potest, 2. feud. 26. Titius 2. feud. 39. 1. feud. 8. §. hoc quoque. Andr. de Isern. & Matthæ. de Afflict. ad dict. text. Non autem prius actio revocatoria institui potest, quàm si jus succedendi in feudum ad agnatos devolvatur, & ideo regulâ interuimus, quod tunc demum revocari possit feudum, si ordo succedendi agnatos tangat, 2. feud. 26. §. Titius. Hartm. Pist. part. 2. quest. 6. n. 59. Carpov. part. 2. conf. 48. def. 13. Interdum specialis alicujus regionis consuetudo, non requirit agnatorum consensum, & tunc juri reversionis locus erit, uti hujus rei elegans responsum invenitur apud Dn. Struv. in Syntagm. Iur. feud. cap. XIV th. 29. in exeg. n. 9.

XXXII. Hactenus vidimus, quod domini consensus constituat formam debiti nostri feudalis; quod itidem agnatorum consensus haud parum profitur creditoribus. Reliquum nunc est, ut de filiis videamus. Quod autem eorum consensus nihil faciat ad debiti nostri substantiam, ex eo statim apparet, quod domini consensus eam solùm constituat 2. feud. 52. §. 55. Manet tamen adhuc in dubio, utrum filij consensu eorum, feudi alicujus oppignorationi non accedente, post parentum mortem agnatorum instar pignus revocare possint. Et denegandum ipsis est hoc beneficium per text. 2. feud. 45. ubi dicitur filium non repudiare posse hereditatem patris & feudum retinere. Ex quo textu simul & hoc colligi poterit, quod filius in feudum succedat tanquam hæres: quemadmodum enim hæredi non licet partem hereditatis apprehendere, partem verò negligere, l. 1. §. 2. D. de acquir. vel omit. heredit. l. 20. de Iur. delib. Ita nec filius feudum retinere potest, repudiatâ hereditate juxta allegat. text. quod tamen ipsi liceret, si in personâ ejus feudum non

non annumeraretur rebus hæreditariis. Iam verò si filius in feudum succedit tanquam hæres, fictione juris pro unâ eademque personâ cum defuncto parente habetur. *Novell. 48. in prefat. vers. cum utique nostris videatur legibus.* Arque adeo omni dubitatione caret, eum ad factum parentis præstandum obligatum esse, tanquam hæredem in universum defuncti jus succedentem, l. 24. de V. O. l. 62. de R. J. Accedit secundo, quod jus revocandi feudum in jure feudali solum agnatis tribuatur, non verò filius, 2. feud. 3. §. 2. verb. tum enim rescissa in vestitura 2. feud. 9. §. 3. porro 2. feud. 30. quod etiam legitima alienatio feudi subsistat, quamdiu alienans & ejus hæredes masculi seu filij vivant, 1. feud. 8. §. hoc quoque 1. feud. 18. 2. feud. 9. Quod denique filius mediante patris persona in feudum succedat, atque sic feudum æquè patri ac primo acquirenti acceptum referre debeat. Ut jam nihil loquar de argumento, quod ex eo desumi potest, quod feudum ob delictum parentis amissum ad filios non revertatur, 2. feud. 31. Nec refert, si filii cum inventario, siue absque eo hæreditatem patris, adierint. Vtroque enim casu feudum rebus hæreditariis accensetur. Nec minus filiis minorennibus, quam qui majores facti sunt, denegatur revocatio feudi à patre alienati. Videantur de his omnibus. Hartm. Pist. libr. 2. quest. 17. n. 33. *Sonsbec. tract. de feud. part. 9. n. 159.* Herm. Vulcei. de feud. libr. 1. cap. 9. n. 114. Berlich. libr. 2. conclus. 56. n. 11. & seq. Dn. Richter. dec. 79. n. 4. & 7.

XXXIII. Ordinariè igitur filij acquiescere debent in alienatione à parentibus factâ: quia tamen hoc ipsum in multis casibus fallit, nonnullos & præcipuos eorum breviter adjiciemus. Primus est, si consentientibus agnatis filius de feudo patris, tanquam de novo investiatur, 2. feud. 45. in fin. Andr. de Isern. in d. c. n. 6. Matth. de Afflic. ibid. n. 35. *Sonsbec. part. 9. n. 166.* 2. si filius in testamento patris fuerit præteritus, inque eâ præteritione acquieverit. *Schrader. de feud. part. 8. cap. 8. n. 12.* *Sonsbec. part. 9. n. 165.* 3. Si iuste exhæredatus fuerit, modo exhæredatio ex eâ causâ facta non sit, ob quam, etiam filius à domino feudo privari possit. 4. Si iniuste exhæredatus fuerit noluerit tamen inhi-

infirmare testamentum per querelam in officioſi. *Sonsbec. part. 9. n. 166. Schrader. part. 8. cap. 8. n. 12. §.* Si filij patre adhuc vivo certum portionem acceperint & hereditati paternæ juramento renuuciaverint. *Sonsbec. part. 9. n. 167. Schrad. de feud. part. 8. cap. 8. n. 13. Mynſing. centur. 6. obſerv. 6. n. 1. & ſeq.* Sed hic caſus ſemper carere debet fraude tam parentum quàm filiorum. Nam alias omnia in creditorum perniciem à debitoribus alienatar evocari & irrita reddi poſſunt actione Paulianâ, *arg. tot. tit. que in fraud. credit. 6.* Si feudum unâ cum patre ipſis quoque filiis vel patri contemplatione filiorum fuerit conſeſſum, quia tum non mediante patre in feudum ſuccedunt, ſed immediate hoc à domino conſequuntur. 7. Si filius non patri ſed avo in feudum ſuccedat, quamvis hæ poſteriores duæ non videntur propriè exceptiones eſſe à regulâ. *Præpoſit. in capit. anagn. vel fil. n. 6. Zafius de feud. part. 8. n. 11. Schrad. part. 8. cap. 8. n. 14.* Quod hæcenus de filiis dictum eſt, idem quoque in filiabus locum habet, licet patri non immediate in feudo ſcæmineo ſuccedant, ſed demum morte agnatorum ſubſecutâ, feudum ad ipſas perveniat. *Dn. Carpzov. 6. reſponſ. 116. Dn. Richter. deciſ. 79. n. 10. & ſeqq.*

XXXIV. Debet præterea conſenſus domini immediati directus eſſe ad actum oppignorationis feudi, non verò ſuper alio aliquo actu eſſe interpoſitus, *arg. 2. feud. 52. & 55.* Decidenda inde eſt utiliſſima illa & ſæpius acriter ventilata quaſtio de confirmatione instrumenti contractus in quo feudum à debitore oppignoratur, utrum hæc ſimul extendenda ſit, ad hypothecam ſive pignus, ita ut dominus illud conſenſu ſuo ad confirmandum instrumentum contractus dato corroboraviſſe cenſeatur. Et quamvis Doctorem hæc de re diſſentiens ſit opinio, eorum tamen nos numero adjungemus, qui negativæ ſententiæ defenſores exiſtunt; idque ideo, quoniam voluntas Domini fuiſſe non videtur, confirmare hypothecam vel pignus, ſed potius instrumentum obligationis ſeu contractus. Cum verò conſenſus ſit ſtriſtiſſimi juris; nunquam ultra conſentientis mentem, præſertim in re odioſâ, qualis eſt feudi oppignoratio, produci debet.

E

debet. Hartm. Pistor. part. 2. quest. 49. n. 60. & semper juxta materiam subjectam, naturam rei & actus, super quo interponitur intelligendus est arg. l. 6. ff. de Prescript. verb. l. 4. verb. Verum si emtor ff. de usur. Nec adversatur, quod consentiens instrumento consensum dedisse videatur ad omnia in instrumento contenta, adeoque ad ipsam feudi hypothecam, arg. l. cum principalis. 178. de Reg. Jur. l. jurisdictio 2. ff. ne jurisd. Andr. de Ifern. in cap. unic. tit. qui success. teneant. Id enim tantum locum habet in actibus inseparabilibus, quales non sunt actus obligationis & oppignorationis, alias enim posita obligatione, statim poneretur pignus, quod manifestissimam veritatem impugnatur. Aliter autem se res habet, si ex quadam circumstantia appareat, mentem hanc fuisse Domini, ut non tantum instrumentum obligationis, sed etiam hypothecam in eo contentam consensu tuo corroboraret. Rite enim tunc constitutum erit feudale pignus. Rationem hujus rei genuinam statim principium nostrum suppeditat, consensus scilicet domini ad hunc oppignorationis actum directus fuit.

XXV. Sed quid dicemus de delegatione five cessione hypothecæ feudalis? num illa rite fieri potest absque consensu senioris noviter interposito? Distinguendum hic primum est inter delegationem & cessionem. In delegatione, quia vetus pignus extinguitur. l. 2. 3. C. de Novat. & Delegat. §. 3. l. q. m. toll. oblig. novo domini consensu opus erit: alias enim delegatum pignus propter deficientem domini consensum, irritum esset. In cessione verò, quia pristinum pignus manet, saltè personam, cui oppignoratio fit, mutata: d. l. 3. C. de Novat. & delegat. Excellent. Hahn. in observat. ad Wesenbec. tit. de Novat. & delegat. n. IX. verb. At nominis venditio aut cessio. Dn. Struv. in Syntagm. Jurisprud. civil. exercitat. 47. th. 67. Novus domini consensus non expetendus est, sed pignus feudale semel legitime contractum absque novo domini interventu in cessionarij personam continuatur. Nec obstat, quod certæ personæ oppignoratio facta esse videtur quia hoc non omni ex parte veritati respondet, cum jus illud reale pignoris feudalis ad hæreses creditorum transmittatur,

estur, quod fieri non posset, si pro personali jure venditandum
sit. Illud enim cum personâ, cui competit, uti ex usufructu, &
aliis juriſ personaliſ videtur, est, ſemper extinguitur, nec
in heredes eſt tranſitorium. Ut autem eo ſecurius res, credi-
torum agatur, ſolent illi non raro confirmationem ceſſi pigno-
riſ feudaliſ à domino feudi petere, quæ tamen in nullum alium
finem interponitur, quam ut ceſſum pignus in ceſſionarij per-
ſonâ eò firmius ſtabiliatur, non verò ut præter confirmatio-
nem ceſſionis à domino factam novæ ejus conſenſus ad feuda-
le pignus in ceſſionarij perſonâ conſtituendum requiratur Car-
pov. de oner. vaſall. feud. deſ. 2. poſ. 7.

XXXVI. Conſenſus verò domini in feudi oppignorati-
one ad principale debitum datus juxta unanime fere Docto-
rum ſuffragium extenditur etiam ad uſuras ex feudo propter
moram debitoris aliamque cauſam perſolvendâ, per regulam,
quod acceſſorium principale ſuum ſequatur, & quod de prin-
cipali diſponitur, porrigendum etiam ſit ad acceſſorium, l. 26.
§. 2. ff. de pact. dotat. §. ſi tamen 27. & §. cum in ſuo 30. Inſt. de R.
D. cap. acceſſorium 42. de R. I. in 6to. Carpov. part. 2. conſt. 46.
deſ. 32. Matth. Berlich. part. 2. conſuſ. 55. n. 52. Richter. deſiſ. 78.
n. 25. Hic tamen amplius diſtinguendum eſt inter debita, quo-
rum ea natura & conditio eſt, ut citra pactionem pro iis inter-
eſſe vel uſuræ debeantur, & ea, quorum ratione non aliter uſu-
ræ perſolvuntur, quam ſi pactum de iis interpoſitum fuerit.
Priori caſu conſenſus domini ita hypothecæ aſſiſtit, ut etiam
quoad uſuras operetur & vim ſuam extendat; Poſteriori verò
caſu, niſi dominus in conſentiendo expreſſe uſurarum mentio-
nem fecerit, nec ipſe, nec agnati, earum nomine à creditoribus
conveniri poterunt. Conſenſus enim induit naturam con-
tractuſ, ſuper quo interponitur, atque ita omnia, quæ ex ejus
naturâ veniunt, tantum comprehendit. Carpov. libr. 4. re-
ſponſ. 63. n. 13. & 22. Richter. de priviſ. credit. c. IV. ſect. 2. n. 184.

XXXVII. Sæpè porrò domini conſenſum ſuum clauſu-
liſ reſervatoriis conſtringere ſolent, qualis eſt, ſi immiſcean-
tur hæc verba inſtrumento conſenſus, quod non aliter à do-

mino concessus fuerit, quàm salvo jure suo, vel, ut Germani-
 ca vocabula sonant, daß der gegebene consens dem Leben Herrn/
 seinen rechten vnd gerechtigkeiten auff alle fälle unnachtheilig vnd
 unversänglich seyn solle. Licet verò doctores de hujus clausulæ
 genuino intellectu haud leviter disceptent, ad eorum tamen
 partes transgredimur, qui negant, juvari eâ dominum, quò
 minus feudo ad ipsum devoluto actio hypothecaria à credito-
 ribus adversus eum intentari possit. Hartm. Pistor. *libr. 2. quest.*
48. Petr. Heig. part. 2. quest. 20. Nam præter id, quod sic credi-
 tores impetrantes domini consensum in feudi oppignoratione
 ferme sine suo exciderent, qui in securitate crediti consistit; a-
 lius huic clausulæ effectus ideo tribui nequit, quoniam domi-
 nus videretur fraudulenter eum egisse, & alterâ manu abstulis-
 se, quod unâ largitus fuerat; quòd de viro bono haud præsu-
 mendum est. Andr. de Isern. *in cap. 1. qui success. tenent.* Hartm.
 Pistor. *d. quest. n. 32.* Nec sententiam nostram infringit, quòd
 alias clausula hæc reservatoria (salvo jure domini) inutiliter in-
 strumento consensus adjecâ esse videatur. Quis enim hoc ita
 audacter pronuntiabit, cum per eam sibi Dominus majoris de-
 clarationis gratia, directum dominium & alia jura, quæ verifi-
 militer quis concedere haud solet, *arg. l. 6. ff. de pign.* veluti sunt
 regalia, jura servilia, militaria reservasse dicendus sit, quo ipso si-
 bi non ita malè ivit consultum, *arg. l. quæ dubitationem 81. de R.I.*
Camer. in cap. Imperialem de prohib. feud. alienari per Frideric. pag.
266. Heig. part. 2. quest. 20. n. 10.

XXXIIX. Perlustravimus hæcenus oppignorationem
 feudi purè factam. Consideremus portò, quid obtineat, quando
 sub conditione vel die incerto id est de quo dubitatur, an unquâ
 exiturus sit, feudum consensu domini oppignoretur. Et quia ni-
 hil in jure feudali de eo determinatum invenitur, rectè cum feu-
 distâ 2. feud. 1. ad legis scriptæ regulas casum nostrum accom-
 modabimus. Latere autem haud eniquam facile poterit, ante
 eventum conditionis, nullam obligationem nasci, *l. 16. de condiç.*
indeb. l. 26. de Condit. instir. l. 5. §. 2. quand. dies legat. ced. l. cedere 2.
3. de verb. oblig. l. 8. de peric. & commod. rei vend. l. 2. §. 1. qui pot. in
pign.

pign. eâ autem existente perinde haberi, ac si ab initio purè contracta fuisset. Cum itaque sub conditione consensus domini oppignorationi accesserit, pendente eâ, debitum in feudo contractum dici nequit, quia casus ille incertus, sub quo consensus in oppignorationem feudi à domino datus est, nondum extitit: eâ autem impletâ, retro trahitur tempus ad diem dati sub conditione in feudi oppignorationem consensus. Quod accuratè observandum est, quando quæstio incidit de prioritæ debiti. Potest enim accidere, ut ante conditionis eventum purè feudum pignori detur, postea demum impleatur conditio. Hic quæritur, an purum illud debitum ratione temporis præferendum sit conditionali oppignorationi, cujus conditio paulò serius impleta fuit. Et conditionali oppignorationi prioritatem temporis haud denegandam esse, firmissimè ex paulò ante posito juris fundamento affirmamus. Non enim à tempore implere conditionis debitum hoc æstimandum erit, sed à die dati sub conditione consensus, qui longè fuit anterior die purè factæ oppignorationis. Quia etiam dies simpliciter incertus, de quo dubitator, an unquam extiturus sit, adjectus obligationi instar conditionis in jure habetur, *l. si dies 21. l. 22. quando dies leg. vel fideicom. ced.* facile apparet, quid dicendum sit de oppignoratione, quæ sub tali die instituatur ad conditionalem scilicet oppignorationem eam, referendam esse, cum juxta dictas leges diei incerti adjectio ita illam reddat. Quæ igitur paulò ante de conditionali oppignoratione prolata sunt, jam nostro ca sui applicabimus, statuentes, oppignorationem feudi, cui dies incertus dictus est, non prius ratam, atque firmam esse, quam ipse, velut conditio, sub quâ iste oppignorationis actus institutus est, advenerit.

XXXIX. Diversum ab his casibus est, quando dominus ad certum tempus consensum suum oppignorationi feudali impertivit. Et quia hic tempus perimendæ obligationis causâ & in modum termini ad quem adjectum est, quo adveniente finitur obligatio, & postmodum ex eâ conventus tueri se poterit pacti aut doli mali exceptione *l. 44. §. 1. de O. & A. l. cum qui 56. §.*

4. de V. O. rectè dicimus elapso illo tempore & prorogatione non impetratâ, jus pignoris extingui, multoquæ magis, quando clausula, ut vocant, cassatoria seu annullatoria accesserit, daß der consens nach verfließung der Zeit nichtig seyn soll. Rosenthal. cap. 9. membr. 1. conclus. 18. n. 12. Berlich. part. 1. conclus. 66. n. 58. Carpzov. part. 2. const. 23. def. 24. n. 2. 5. 7. Dn. Richter. de concurs. credit. cap. 4. sect. 2. n. 102. Quod si verò dominus feudi consensui suo ad certum tempus dato conditionem, quam vocant reservativam inseruerit, id est, & sibi & debitori reservaverit finito isto tempore, liberam pignoris reluendi facultatem, id quæ tempore elapso facere neglexerit: consensus tacitè prorogatus censetur, nec prius feudum liberatur nexu pignoris, quàm re-luitione plenè ac ritè subsecutâ. Carpzov. part. 2. const. 23. def. 25. Richter d. l. 108.

XI. Effectus horum debitorum consistit in jure pignoris creditoribus in re feudali oppignoratâ acquisito, quod spectatur in facultate retinendi, persequendi & vendendi. Ius retinendi iis creditoribus competit, quibus feudum oppignoratum consensu domini atque agnatorum traditum est; possessionem enim pignoris habent naturalem l. 31. §. 1. de pignor. act. l. 7. §. 12. Comm. divid. l. 37. pr. de A. R. D. Cui tamdiu rectè insistant, usque dum solutio fuerit facta. Neque hanc solum propter sortem verum etiam propter usuras retinere poterunt arg. l. 4. §. 22. C. de usur. Quod si in possessione turbentur, vel planè vi deiciantur eâ, adversus turbatores vel vi deficientes competunt ipsis remedia possessoria tum retinendæ tum recuperandæ possessionis. Naturaliter enim possident: quibus sanè hæc remedia haud denegantur l. 1. §. 9. de vi & vi arm. VVesenberg. ad eund. tit. n. 11. & Excellent. Hahn. in observat. ad hunc locum.

XII. Quia verò dominus, feudo ipsi aperto, vel agnati jure proprio succedentes, nonnisi in subsidium, deficientibus bonis allodialibus, debita, pro quibus feudum ipsorum consensu oppignoratum est, solvere tenentur. Schrader. part. 7. c. 7. n. 42. Barthol. Camerar. in d. l. Imperialem pag. 84. Berlich. part. 2. conclus. 55. n. 36. Richter. decis. 78. n. 9. facile perspicitur, non prius jus

jus persequendi feudalis pignoris creditoribus competere, quam hæredes debitoris vasalli excussis fuerint. Neque enim dominus feudi in se recepit debitum, sed suo consensu hypotheca roboratur atque formam dedit: neque agnati consentientes se principales debitores constituere, sed in eum finem oppignorationi consenserunt, ut & ratione ipsorum hypotheca subsisteret. Quod igitur alias hoc casu obtinet, possessores scilicet rei oppignorata non ante conveniri posse, quam excussis fuerint debitores principales, eorumque hæredes. *Auth. Hoc si debitor. l. de pignor. Novell. 4. c. 2. Novell. 112. c. 1. §. 3. Gail. 2. observ. 27. n. 7.* Adem & huic applicari potest, dicimusque dominum directum, aut agnatos, quorum consensu feudum oppignoratum est, non prius actione hypothecaria conveniri posse, quam hæreditariis bonis excussis. Cæterum successores feudales non solum excussionis exceptione tueri se poterunt, verum etiam, si aliqua hæreditaria bona ad ipsos perveniant, iustam eorum retentionem contra hæredem habent, donec ea debita, unde actiones ipsis metuendæ sunt, persolvat: quippe facile fieri potest, ut hæres prodigè se gerat, nec satisfaciat creditoribus ex rebus hæreditariis. Non igitur feudi successoribus vitio vertendum erit, si legitimo retentionis remedio utantur, constituantque sese extra periculum subsidiariæ actionis. Imò quod plus est, possunt ab hærede exigere inventarium, si hæreditatem profundat, cautionisque præstationem, ne quid prius velit ex rebus hæreditariis in proprios usus convertere, quam debita defuncti in directi domini & agnatorum detrimentum vergentia persolata fuerint, adque id impetrato judicis mandato rectè cogentur: uti hanc rem latè tradit. *Dn. May. tractat. discess. levam. inop. debit. c. 7. n. 188. 189.* In Electoratu Saxonico bona allodialia non prius excutienda sunt, sed statim successores feudales hujusmodi debita persolvere tenentur *part. 2. constit. 46. verb. Die Land Erben darmit verschonet werden.* Quod si verò possessores feudi actione hypothecaria conventi, exceptionem excussionis opponere neglexerint, jus repetendi solum ab hæredibus non habent, cum res eorum haud gesserint, sed potius omisâ excussionis exceptio-

ne;

ne, suo juri renunciassent videntur, quod cuiuslibet liberum est *l. p. mult. C. de pact.* Multò minus per conditionem indebiti solutum ab hæredibus recuperabunt. Nam præter id, quod hic non subest indebitum, actio hæc non nisi contra eum datur, qui solutum accepit *l. 12. 46. de Condict. indeb. l. 5. C. eod.* quales non sunt hæredes, sed creditores defuncti vasalli.

XLII. Excussione bonorum factâ, si res hæreditariæ persolvendis debitis haud sufficiant, tandem ad jus persequendi pignoris feudalis proceditur, quod consistit in actione quasi Servianâ sive hypothecariâ *l. 13. §. 4. & 5. de pignor. ad Servianæ exemplum introductâ l. 1. in fin. C. de precar.* quæ competit creditoribus vasalli defuncti, quibus feudum legitimè fuit oppignortum, adversus quoslibet feudi successores, eosque, qui dolo fecerunt, quò minus possideant *arg. l. 16. §. 3. de pignor. l. 131. de R. I.* ad hoc ut possessor totum debitum unâ cum usuris creditori agenti solvat, aut feudum pignorum restituat *d. l. 16. §. 3. de pignor.* Duo autem in hac actione à creditore probanda veniunt. Alterum est, feudum legitimè oppignortum à reo possideri; alterum, dominium illius utile penes debitorem vasallum tempore obligationis fuisse. *arg. l. 3. & 15. §. 1. de pignor. l. 6. C. si alien. res pign.* Quibus probatis, statim iudex per sententiam definitivam jubet possessorem, feudum oppignortum creditori restituere, & si reus contumaciter in restitutione se gerit, ad eam vel manu militari cogetur, vel juri jurando in litem locus dabitur *l. 16. §. 3. de pignor. l. 5. pr. de in lit. iur.*

XLIII. Possessione pignoris feudalis per actionem hypothecariam avocata, si feudi successores adhuc solutionem detrectent, creditori vel ex pacto *§. 1. inst. quib. alien. lic. vel non l. 4. de distract. pign. l. 4 §. 4. de pign. act. l. 4. C. eod.* vel ex lege feudum distrahere & vendere, atque ex pecuniâ inde redactâ sibi satisfacere licet *l. 7. & 14. C. de distract. pignor.* quamvis pactum de non vendendo interpositum fuerit *arg. l. 9. & 5. ff. de pignor. act.* Eam tamen pignoris feudalis venditionem sæpius denuntiatio præcedere solet, ut scilicet casibus, quando nihil nominatim de venditione cautum est, aut etiam ne vendere liceat, pactum inter-

venerit,

venerit. l. 4. § 5. de pignor. att. & ut paucis multa complectar, in venditione pignoris feudalis regulariter eadem solennitates adhibendæ sunt, quas venditio rei allodialis, ut ita loquar, oppignorata requirit. Tantum de primâ debitorum feudali-um classe.

XLIV. Exordiamur jam breviter etiam agere de secunda onerum feudaliu specie, quam nobis præbet favor cau-sarum. Ante omnia igitur explorandum est, quot & quænam sint causæ, quibus tum jus feudale, tum consuetudo univer-salis Germaniæ ita favet, ut propter eas constituatur nova quæ-dam debitorum feudaliu classis. Quatuor autem præcipuè sunt 1. alimentatio, 2. dotatio filiarum 3. petitio legitimæ 4. im-pensæ in funus defuncti vasalli ejusque filiarum erogatæ.

XLV. Alimentatio igitur constituit primam speciem se-cundæ debitorum feudaliu classis. Et quidem in filiis, qui ob animi corporisque morbum ad feudi successionem regulariter non admittuntur, feudale jus hoc debitum constituere videtur, ut apparet ex 1. feud. 6. §. mutus. Licet verò hic muti tantum men-tio fiat, atque adeo juxta multorum opinionem textus ille ad personas aliis tam coporis, quam animi morbis laboran-tes haud extendendus sit: erit tamen æquius, ut de surdo, cæ-co, claudio, vel aliâs imperfecto, quibus regulariter feudum re-tinere non licet, idem statuamus, ita, ut etiam hinc non remo-veamus mentis impotes arg. text: 2. feud. 36. in fin. Alimenta vero filiabus ex feudis debentur communi totius serè Germaniæ consuetudine. Vultei. in tractat. feud. lib. 1. cap. 10. n. 61. Scul-tet. ad Modest. Pistor. part. 3. q. 122. n. 33. Hartm. Pistor. lib. 2. quest. 37. n. 4. Carpzov. p. 2. const. 46. def. 16. Richter de iur. & pri- vileg. creditor. disp. 8. p. 239. Quod & de iis alimentis communi-ter affirmandum est, quæ debentur liberis ex bonis feudalibus, ubi jus senioratus & primogenituræ viget Hartm. Pistor. d. quest. 37. n. 3. Scult. ad Modest. Pistor. d. quest. 122. n. 35. Modo Ele-ctoratus seculares excipias. In iis enim publicâ lege hac de reali-quid sancitum invenitur. A. B. tit. 24. verb. Primogenitus filius succedat in eis, sibiq. soli jus & dominium &c.

F

XLVI.

XLVI. Personæ, quæ obligantur ad alimenta submini-
stranda sunt omnes, ad quas post mortem vasalli feudum ex quo
alimenta debentur, pervenit. Hartm. Pistor. d. quest. 37. n. 1. Rich-
ter. de iur. & privileg. credit. disputat. 8. p. 239. Scriv. in Syntagm.
Iur. feud. c. 14. thes. 17. in exeg. n. 1. Tales igitur sunt 1. omnes va-
salli filii, nisi ad primogenitum tantum feudum devolvatur, vel
nonnulli eorum feudorum sint incapaces 2. agnati 3. in regio-
nibus, ubi ius Saxoniceum viget, simultaneè investiti 4. qui vi
expectativæ in feudo impetratæ succedunt 5. ipse dominus, si
utile dominium cum directo in eo iterum consolidetur. 6. ad-
quens feudum debito hoc oneratum titulo domini translati-
vo derivatur. 7. subfeudatarius, si subfeudum eo onere prema-
tur. Hi ergo omnes ad suppeditanda alimenta obstringuntur.
Personæ verò, quibus alimenta debentur sunt liberi defuncti va-
salli, vel qui feudorum incapaces inveniuntur 1. feud. 6. §. mutui.
Carpzov. d. constit. def. 28. Berlich. part. 2. conclus. 55. n. 70. & 71.
Sunt vero hi, filii minores, si loci consuetudine penes natu ma-
ximum feudum solum remaneat 2. isti filii & agnati, qui ob cor-
poris animique morbum à feudi successione prohibentur 3. fi-
lia, 4. neptis ex filio procreata mortuo patre ejus. Carpzov.
libr. 4. Respons. 65. jung. l. 8. ff. de alend. & agnoscend. liber. Extra
has personas nulli debentur alimenta ex feudo, neque etiam his,
si tantum habeant, quantum ad quotidianum victum sufficiat,
sive illud à parentibus sive aliunde acquisiverint, perinde est.
Hartm. Pist. dist. quest. 37. n. 1. Coler. p. 1. de iur. 28. & p. 2. de iur. 13.
Sculter. d. quest. 122. n. 34. 35. Præterea jus exigendi alimenta de-
negatur liberis eorum, qui feloniam commiserunt, obque eam
feudo privati sunt. Etenim id juris in feudo per patrem nancisc-
untur, quod feloniam commissâ perit. arg. 2. feud. 31.

XLVII. Formam constituunt alimenta personis alendis
suppeditanda, quando ad incitas redactæ fuerint Hartm. Pi-
stor. d. quest. 37. n. 1. & 2. Camer. in l. Imperialem. p. 150. edit. Basilens.
Richter. dist. disput. 8. pag. 239. Sculter. dist. loc. Quousque igitur
alimenta se extendunt, consueque etiam extenduntur debitum
nosstrum feudale. Cum vero nomine alimentorum veniant o-

in nia

annua ad vitam commodè transigendam necessaria, apparet,
 non tantum cibaria & victum, verum etiam vestitum, habitatio-
 nem, strata & lectos, sumtus studiorum, aquam in illis regionibus,
 ubi aqua vendi solet, medicamenta, ligna, imò etiam equos,
 si alimentarii dignitas ita exigat, & servitia sub alimentis
 nostroque debito feudali comprehendendi. l. 12. §. 3. de admini-
 strat. & pericul. tutor. l. 5. §. 2. de agnoscend. vel alend. liber. l. 1. §. 6. ult.
 de aliment. vel cibari. legat. l. 6. §. 5. de Carbon. edict. Excellent. Dn.
 Hahn. in observat. ad Wesenbec. tit. de alim. & cibari. legat. §. 1. Petr.
 Surd. de aliment. tit. 4. quest. 7. Istorum autem determinatio aut
 sit conventionem partium, aut, si de ea convenire non possunt ar-
 bitrio & moderationi domini committitur, ubi statim respici-
 endum est ad similes casus, quid aliis ejusdem ordinis alimen-
 torum loco dari solet, quænam sit dignitas ejus, cui hæc debentur,
 quantum sit feudum, ex quo persolvenda sunt: alia demum
 sunt, quæ præstari debent masculo, alia, quæ feminæ, alia nobili,
 alia plebeio, puero, viro, adulto. arg. l. 10. §. fin. l. 22. de a-
 lim. & cibari. legat. l. 8. §. 10 & 11. de Transact.

XLVIII. Optimâ verò ratione hoc introductum est, ne
 personæ alendæ cum summâ paupertate consistari, in-
 que eâ misere non sine aliquâ turpitudine defunctorum vassallo-
 rum tandem perire cogantur. Effectus ejus potissimum con-
 sistit in conditione de alimentis præstandis in factum subsidia-
 riâ, quæ alias etiam actio in rem scripta vocatur, iisque com-
 petit, quibus alimenta debentur, adversus quoscunque feudi o-
 nerati successores ad necessaria vitæ subsidia ex feudo præstanda
 l. 1. ff. de agnoscend. & alend. liber. Bartholom. Camerar. in cap. Im-
 perialem. pag. 82. Richter. dict. disput. 8. p. 239. Actori in hac acti-
 one duo præcipue probanda incumbunt, primum est, eum ex
 vassallo defuncto legitime procreatum esse, vel, si agnatus est,
 qui forsan propter aliquem animi, corporisque morbum à feudi
 successione removetur, de nonstrari debet, eum proximo con-
 sanguinitatis vinculo vassallum mortuum attingere; alterum est,
 ad eam paupertatem actorem redactum esse, ut necessaria vitæ
 subsidia ipsum deficiant. Quoad prius tamen amplius viden-
 dum.

dum est, an liberi vasalli in quasi possessione sint nec ne, quod inde iudicandum erit, si pater eos ut liberos semper tractaverit, nec unquam nominaverit aliter: tum enim ulteriori probatione superfedere poterunt, tantumque paupertatem suam demonstrandam habent. *arg. l. ult. C. de ordm. cognit. Anton. Perez. in exposit. tit. C. de alend. lib. & parent. n. 2. & 3.*

XLIX. Extinguitur debitum nostrum tribus potissimum modis, primus est, mors alimentarij. Ex parte enim recipientis jus alimentorum est personale nec transmittitur ad hæredes *l. 8. §. 10. de Transact.* Ex parte vero, jus qui ea præstare tenetur reale est, adque hæredes transitorium. *l. 2. §. 1. l. 16. pr. l. 18. §. 1. de alim. & cibor. legat. l. 5. §. 17. de agnos. & alend. lib. 2.* finitur hoc debitum, quando personæ alendæ ad lautiores conditiones emergerint 3. Extinguitur hoc singulariter in filiabus, dotatione earundem facta. Dos enim vicem alimentorum subit.

L. Accedimus ad dotem, quam itidem non tam jura feudalia, quam æquitas & totius Germaniæ consuetudo oneribus feudalibus annumerat: Vultei. *libr. 1. c. 9. n. 56. Hartm. Pist. libr. 2. quest. 37. n. 2. Borcholt. in tractat. feudal. c. 7. n. 74. Gail. 1. observ. 117. Carpzov. part. 2. const. 46. def. 16. Richter. de concurs. cred. disp. 8. p. 230.* De regno Neapolitano idem testantur. Andr. de Ifernîa & Matthæ. de Afflict. ad text. i. feud. 8. §. quid ergo. Tantum vero abest, ut lex scripta vel usus feudales nobis hæc in re inserviant, ut contrarium potius, feudum scilicet in dotem dari non posse ex 2. feud. 9. §. donare autem 1. luce clarius appareat. Unica igitur hujus oneris causa est æquitas, eique superstructa laudabilis illa totius Germaniæ consuetudo.

LI. Ut autem cognoscamus, quænam sint personæ ad dotem ex feudo persolvendam obligatæ, lubet hanc regulam apponere. Quæcunque personæ feudum onere dotis persolvendæ aggravatum possident, illæ obstrictæ sunt ad dotem personis competentibus exsolvendam. Hoc enim onus feudum ipsum ita afficit, ut semper possessorem ejus ad exsolutionem dotis obligatum teneat, & prout ille mutetur, ita etiam actio ex hoc onere

here competens. Non verò prius feudum onere hoc gravari
 dicendum est, quam vassallus filias habens in eam egestatem si-
 ne culpâ conjiciatur, ut nec vivus dotem dare queat, nec post
 mortem tantum relinquat in bonis, quantum ad legitimam &
 commodam elocationem sufficiat. Matth. Coler *part. 1. decis.*
28. n. 4. & decis. 213. n. 1. Scultet. in addit. ad Modest. Pistor. part 3.
quest. 122. n. 86. Ioh. Schneidvv. ad g. fuerat. 29. n. 97. inst. de
Altion. Jam verò feudum debito hoc oneratum interdum pos-
 sident ipsi parentes filiarum dotandarum, eo scilicet casu, quan-
 do nihil præter feudalia bona iis suppetit, unde legitima dos
 constitui queat: idem 2. accidit interdum fratribus 3. agnatis 4.
 domino ipsi, si aperto feudo ad eum illud revertatur 5. ijs qui
 novam ejus à Domino investituram impetrarunt 6. ad quos ti-
 tulo dominij translativo feudum consensu domini pervenit,
 qualis est titulus Emptionis, donationis, legati, permutationis
 & alij, modo creditores paterni solutionis titulo feudum non
 acquisiverint. Tum enim filiabus adversus hos nulla actio con-
 ceditur, propterea quod dos ijs prius non debeat, quam cre-
 ditoribus paternis fuerit satisfactum *arg. l. 8. §. 9. ff. de Inoff. te-*
stam. Gail. libr. 2. observ. 119. n. 11 & observ. 120. n. 2. Et pro mo-
 do facultatum patris constitui soleat *l. 66. 169. §. 4. ff. de jur. dot.*
l. 43. ff. de legat. 3. quæ nullæ sunt, nisi ære alieno prius exoluta
l. 72. ff. de jur. dot. l. 39. §. 1. ff. de V. S. Hi ergo omnes ad exolu-
 tionem dotis obligantur. Personæ verò quibus dos debetur
 sunt filiæ defuncti vassalli, quod etiam extenditur ad neptes tan-
 tum ex filio non filiâ procreatas *Carpzov. libr. 4. respons. 65.* De-
 bent autem esse pauperes, egenæ, atque ab omnibus fortunis
 derelictæ, ita, ut nec aliunde habeant, unde legitima dotis quan-
 titas constet, nisi aliquando circumstantiæ & æquitas aliud sua-
 deant. *vid. Carpzov. decis. illust. 173. 174. & tract. de oner. vassall.*
feudal. dec. 3. pōs. 4. nec ad paupertatem vel parentum vel pro-
 pria prodigalitate redactæ esse debent, malitiosis enim jura non
 succurrunt. Quod si verò dotem aliunde comparaverint, sive
 sit adventitia, sive profectitia juseam ex feudis exigendi regu-
 lariter non habent, quia hoc onus tantum in subsidium ex feu-
 dis debetur, ut ex allegat. Doctor. constat.

III. In feudo bene attendendum est, dotem quidem ex eo
 deberi, ipsum vero feudum in dotem dari non posse 1. *feud. 9.*
§. donare autem 1. Quia dotis datio species alienationis est, per
 quam dominium rei dotalis in maritum transfertur, §. *per tras-*
ditionem 4. Inst. de R. D. l. 9. §. 1. l. 75. ff. de jur. dot. l. 23. C. eos. quod
 finito matrimonio redit ad mulierem, nisi statuta loci vel pacta
 dotalia aliud velint, arg. l. 30. pr. C. de Jur. dot. Iam vero nec mu-
 lier potest habere feudum communiter, excepto famineo 2.
feud. 30 & 50. quod tamen concedendum esset, si largiremur, feu-
 dum in dotem dari posse. Sequitur inde: patrem filiae quidem
 commoditates & fructus feudi in dotem dare posse, ipsum vero
 feudum non item 2. fratres agnatos & reliquos feudi successo-
 res obstructos esse ad dotem filiae defuncti vasalli ex feudalibus
 bonis suppeditandam; ipsum vero feudum ut in dotem conce-
 dant, cogi non posse, neque ipsis licere absque domini consensu,
 etiamsi velint. Potest quidem pars feudi maritis filiarum ita
 cedi, ut fructus & commoditates ex eo percipiant usque ad le-
 gitimam & convenientem dotis summam, non vero ut in per-
 petuum retineant, inque eo jus vasalli sibi vindicent. Quod
 si enim contra hoc admissum fuerit vel à Patre vel à fratribus,
 vel ab alijs personis ad dotem ex feudo solvendam obligatis,
 eadem amissionis poena eos omnes manet, quæ afficiuntur, qui
 citra domini consensum rem feudalem alienant, quocunque
 etiam alienationis titulo hoc fiat, 2. *feud. 52. 55. 42 & 44.* Alias
 si consensus domini in isto alienationis actu, qui per dotis da-
 tionem perficitur, intervenerit; effugiunt quidem vasalli feu-
 dum in dotem dantes hanc amissionis poenam: agnati tamen,
 quorum consensus non impetratus fuit, nihil de jure suo per
 primam investituram quæsito amittunt, sed illis adhuc illibatum
 manet jus sine pretio per triginta annos post vasalli mortem
 feudum in dotem datum revocandi, arg. 2. *feud. 39. verb. nisi agna-*
tis consentientibus 2. feud. 26. §. Titius. verb. Sempronius proximior
agnatus 1. feud. 3. §. hoc quoque. Duobus tamen casibus feudum
 in dotem dari potest 1. Si dominus consenserit, arg. 2. *feud. 52*
& 55. Excellent. Hahn. in observat. theoret. pract. ad VVesenbec. de

*jur. dot. n. 3. ad verb. Feuda. 2. Si tale sit feudum, quod licet acci-
enetur, 2. feud. 17. verb. Hac marito.*

LIII. Forma consistit in congruâ quantitate filiabus ex
feudalibus bonis loco dotis in subsidium debitâ. Ut autem
cognoscatur, quanam sit quantitas congrua: Considerandum
hic primum est, pretium ipsius feudi, tum & alienum, quo illud
foran oneratum est, quin & patris dignitas, facultates dotan-
tis, numerus liberorum, ipse maritus, in quo loco positus sit:
maximè verò communis illius regionis consuetudo, ubi feu-
dum situm est, ex quo dos petatur, *l. 60. l. 69. §. 4. ff. de iur. dot. l. 43. de legat. 3. l. 9. C. de administrat. tutor. l. 28. C. de Episc. audient. l. 31. §. 18. de Edilit. edict. l. 23. dell. Hartm. Pistor. d. q. 37. n. 11. & seqq. Matth. Coler. part. 1. decis. 28. n. 4. & decis. 213. n. 1. Carpov. part. 2. constit. 46. d. 18.* Exigua tamen dos ex feudo constitui so-
let, adeo, ut, licet quis feudum magni pretij possideat, rarò ta-
men ultra mille florenos, sæpius verò minus, filiabus ex feudo
in dotem concedatur. Hartm. Pistot. d. quest. 37. n. 18. Carpov.
d. constit. 46. def. 18. Nec ratione caret hæc consuetudo, quippe
ad conservandum familiarum splendorem hand parum con-
fert: alias enim fieri potest, ut, si amplæ dotes constituantur,
propter dotalitium, quod in vicem dotis surrogatur, ita pater-
na aggraventur feuda, ut statim post parentum mortem e ma-
nibus filiorum exeant, nec hi recuperandi potestatem nanci-
scantur; id quod trito illi causam dedit, mulieres divites libe-
ris paupertatem asferre, Germanice *Reiche Weiber arme Kinder.*

LIV. Sæpè accidit, ut partes inter sese de quantitate
dotis determinandâ acerrimas contentiones foveant, & tum ip-
sius domini moderatio & arbitrium intervenire debet, cuius
non parum interest, ne feuda dote vel aliis oneribus nimium
aggraventur. Hartm. Pistor. d. quest. 37. n. 19. Matth. Coler. d. de-
cis. 213. n. 2. Carpov. d. constit. 46. def. 18. n. 7 & 8. Hand tamen
leviter errant illi, qui determinationem dotis unice ex legitima
dijudicant, cum consuetudine introduci possit, ut longè mi-
nor quantitas: quam quæ legitimam expleat, loco dotis ex feu-
do perfolvatur, veluti præter Hartm. Pist. d. quest. 37. n. 22. & seqq.
testat.

testatur Matthæ. de Afflic. lib. 3. constit. Neapolit. rubr. 23. n. 33.
Et inde videretur sequi, ut, quoties dos peti posset, toties etiam
jus petendæ legitimæ filiabus competere, quod in feudis ideo
denegandum est, quia in iis mulieres & filia ab intestatò regu-
lariter non succedunt, quibus solum jus est exigendi legitimam
arg. l. 6. §. 1. ff. de Inoff. testam. l. 8. C. cod. Nec in minori errore
cœcutiunt, qui ex dote uni filiarum à parentibus datâ, certam
quantitatem reliquis filiabus debitam inferre velint. Pre-
terquam enim quod parentibus etiam jure naturæ liberum sit,
modò non nimia inæqualitas inde resultet, quantitatem dotis
in unâ filiâ pro libitu augere, in alterâ verò minuire: quid ve-
tat, eos, si circumstantiæ ita exigant, in constitutione dotis ob-
servatam semel quantitatem immutare. Ex gr. Cum prima
elocaretur filia, parentum res multò lautiores erant, nec is e-
tiam liberorum numerus aderat, qui postmodum accessit, for-
san ipsius etiam mariti dignitas ampliorem dotem postulabat,
& quæ alia permovere poterant parentes ad largam dotem con-
stituendam, quæ omnia secus se habent, cum secunda filia nu-
bat. Non igitur eadem dotis quantitas utrique filia à patre
concedenda est, d. Constit. 46. def. 19. Vtrum verò filia dotem
ex feudis debitam ante matrimonium contractum ad hæredes
tam legitimòs, quam testamentarios transmittere queant, for-
san adhuc reliquum est, ut consideremus. Et, si tutâ viâ veli-
mus ingredi, negativam sententiam tueri, optimi erit, dici-
musq; ante nuptias nullum jus esse filiabus ultimâ voluntate de
dote ex feudis debitâ disponendi, neque eam ad hæredes ab in-
testatò succedentes transmitti posse. Tum quod dos sine ma-
trimonio esse nequit, §. penult. Inst. de nupt. l. 3. ff. de iur. dot. l.
ult. Cod. de donat. ante nupt. l. 24. C. de nupt. Tum quod debitum
dotis semper hanc conditionem annexam habet, si matrimo-
nium fuerit insecutum, l. 10. §. 4. l. 21. l. 48. de iur. dot. Condi-
tione ergo nondum existente, filia in dote constitutâ nil juris
sibi vindicare poterunt, l. 42. ff. de O. & A. multò minus earun-
dem hæredes, l. 54. l. 120. ff. de R. I.

LV. Diversas verò & justissimas ob rationes debitum
præsens

præfens introducitur est, primò enim filia vasallorum hac ratione multò facilius & honestiori etiam nubendi conditione maritos accipiant, arg. l. 19. ff. de rit. nupt. secundò mariti cò libentius matrimonij onera sustinebunt, arg. l. 12. §. oportebat C. qui pot. in pignor. Denique ipsæ scæminæ rei familiari diligentius studebunt, dum rem ad se aliquando ordinariè redituram, nisi dotalitium constituatur, simul curent. Effectus potissimum dijudicatur ex actione filiabus ad petendam dotem competente. Illa vero est conditio ex moribus, quia obligatio, mater hujus actionis ex jure non scripto sive consuetudine totius Germaniæ originem suam habet. Vid. Excellent. Hahn. in observ. theoret. pract. ad Vsesenbec. tit. de Condict. ex lege n. v. Et instar actionis in rem scriptæ datur adversus feudi possessores, arg. l. 1. §. 2. C. de Cens. Camer. in l. Imperialem p. 82. edit. Basile. licet filiabus nullum jus reale in feudo quæsitum sit, ad legitimam dotis quantitatem ex eo persolvendam. Estque modo dativa, modo nativa, prout obligatio, unde ejusmodi conditio oritur, quandoque immediate ex lege descendit, nonnunquam factum hominis, qualis est promissio marito facta præsupponit. Competit verò tam filiabus, quam maritis, si propter pacta dotalia post mortem uxorum penes eos permaneat, quin etiam filiarum hæredibus, cum mortuis filiabus dos ad eos perveniat: nec prius extinguitur, quam si post initum matrimonium triginta anni præterfluxerint arg. l. 3. de Prescript. 30. annor. Plura de hac actione adicere institutum nostrum prohibet, nisi quod tria in eâ regulariter & præcipue probanda veniant 1. demonstrari debet paupertas filiarum dotandarum 2. feudum ad earundem parentes ut vasallos pertinuisse 3. possideri jam ab iis, adversus quos hæc actio instituitur. Et tantum etiam de onere dotis ex feudo præstando.

LVI. Ad secundam debitorum feudaliū classē, quam favor causarum constituit Doctores referunt eos etiam casus, quando personæ ad legitimam relinquendam obligatæ in cõmendis feudis vel omnia sua bona vel maximam eorum partem ita consumserunt, ut iis, quibus hæc debetur, vel planè nihil

G

• relin-

relinquatur, vel legitima integra non remaneat. Dicunt enim, possessores emtorum feudorum tum teneri vel ad integram legitimam persolvendam, vel ad id, quod ei deest, supplendum. Camerarius in dialogo ad S. præterea ducatus edit. Basileens. p. 863. Hartm. Pistor. part. 2. quest. 38. n. 63. & seqq. Carpzov. part. 2. const. 46. def. 24. Jacob. Scult. ad Modest. Pistor. part. 3. quest. 122. n. 48. & n. 99. Berlich. part. 2. conclus. 55. n. 75.

LVII. Ast nihil in jure feudali eâ de re dispositum invenitur, recurrendum igitur erit ad jus civile, ad quod casu aliquo eveniente, qui feudorum jure determinatus non fuit omnis cordatus iudex laudabiliter se convertit 2. feud. 1. Adduci autem huc non incommodè potest totus titulus codicis de inoffic. donat. Vti enim in aliis inofficiosis donationibus, ita etiam in nostro debito parentes & liberi deserunt partes & officium suum, easque personas, quibus legitima debetur, absque ullâ causâ cæco aliorum amore eâ defraudant. Personæ ad legitimam persolvendam obligatæ præsentis debiti nexu ligantur, tales verò sunt 1. pater 2. mater 3. avus 4. avia l. 1. 2. 5. 7. C. de inoff. donat. Novell. 118. c. 3. verb. nec si per quamlibet donationem, 5. liberi, nam à liberis etiam parentibus legitima relinquenda est arg. l. 4. C. de inoff. donat. 6. Fratres, quando feudum cum omnium bonorum jacturâ comparatum in turpem personam transmittunt arg. §. 1. de inoffic. testam. Tum verò demum hæ personæ ad exsolutionem debiti nostri obstrictæ sunt, quando in cœmendis feudis ita bona sua exhauferunt, ut vel tota legitima, vel aliqua ejus pars personis, quibus ea debetur deficiat. arg. l. 6. 7. 8. C. de inoff. donat. nec interest, ad quos feuda emta perveniant, siue enim sint filij siue extranei vel agnati perinde erit l. 1. 2. & 7. C. cod. Omnes enim hi donationis titulo feudum accepisse videntur.

LIIIX. Personæ, quibus legitima ex feudo emto persolvenda est, partim sunt liberi, partim parentes. Per liberos intelligimus tam filios, quàm filias. Filios iis casibus, quando parentes emtum feudum in primogenitum saltem transmittunt, tum reliqui filij per querelam inofficiosæ donationis legitimam à primogenito fratre petere possunt. De quo casu præcipue agit.

git allegat. *Camerar. ad l. imperialem. in d. dialogo ad §. præterea ducatus p. 863. edit. Basileens.* Filias verò, quando emtum feudum à parentibus ad solos filios transfertur, deque eo allegati Doctores in thes. §8. unanimiter ferè consentiunt. Enumerata autem personæ non tantum à feudi emti possessoribus legitimam petere possunt, quando jam natæ sunt, cum iste contractus Emptionis institueretur, verum etiam si post initum emtionis venditionis contractum in lucem edantur: quia æquè his ac reliquis liberis tempore contractus jam natis legitima debetur, neque in deteriore loco habendi sunt. *arg. l. 5. C. de inoffic. donat. l. 9. in fin. C. de liber. prater.* Quod parentes attinet, ii jus exigendæ legitimæ ex feudo emto habent, quando liberi beneficiorum immemores hereditatem parentibus relinquendam in emtione bonorum feudalium profundunt in eum finem ut eos à legitimâ & portione legibus debitâ injustè excludant. Inofficiosa enim donatio hic iis personis à liberis facta esse præsumitur, ad quas feuda emta perveniunt. *arg. l. 4. C. de inoffic. donat.*

LIX. Quod si quærat, unde legitima personis, quæ in eâ læduntur, persolvenda sit, facilis responsio occurrit, eam deberi ex feudo bonis allodialibus comparato. *Hartm. Pist. d. quest. 38. n. 63. Carpzov. d. const. 46. def. 24. n. 5. Iacob. Schult. ad Modest. Pistor. d. q. 122. n. 99.* Et quidem si totius legitimæ iactura facta est, integra persolvenda erit: sin pars tantum ejus amissa, deficiens pars feudi emti successoribus supplenda incumbet. *arg. l. 7. C. de inoffic. donat. Perez. in prelest. ad Cod. eod. tit. 114.*

LX. Formam huic debito feudali dant effusæ & immodicæ illæ ex bonis allodialibus in feudorum comparationem factæ impensæ. *Andr. de Isernia ad c. Imperialem §. Præterea ducatus. Camerar. in d. dialogo ad §. Præterea ducatus. Hartm. Pist. quest. 38. 163. Carpzov. d. Const. 46. def. 24. n. 4.* Quod si enim mediocres illæ fuerint, ita, ut nihil detrimenti inde ad personas, quibus legitima debetur pervenerit, debitum nostrum feudale statim cessat, abest enim forma dans huic esse, profusio scilicet bonorum in feudorum emptionem facta. Sive au-

tem contractu Emptionis Venditionis, siue etiam alio feuda comparata fuerint, modò sumtus in eorum comparationem erogati vergant in detrimentum eorum, quibus legitima debetur; statim adest debitum feudale, cum modus, quo consequimur feuda pro bonis allodialibus est tantum accedens oneris huius feudalis, substantia verò illius unicè sita est in istà sumtum & bonorum erogatione, quæ vel totam legitimam vel partem ejus exhauriat. Vnde porro sequitur perinde esse, siue ipsa bona allodialia permittentur cum feudalibus, siue prius bona allodialia vendantur, & postmodum pretio accepto feudum aliquod acquiratur, vel pecunia in id mutuo sumatur, ut amplissimum aliquod feudum eâ comparari possit, æs autem alienum hoc nomine contractum successores aggravet, ut integram ipsis ex hæreditate legitimam percipere non liceat. Demum in æstimandâ legitimâ semper inspiciendum est tempus mortis Anton. Faber. in *Cod. h. t. def. 7.* quia emtor feudi alia bona acquirere potest, ex quibus legitima mortis tempore detur. Contra vero haud raro accidit, ut tempore contractæ emtionis venditionis bona legitimæ sufficiant, postmodum propter supervenientem pauperatē ita imminuantur, ut tempore mortis, iis, quibus legitima persolvenda est, inde satisfieri nequeat, & æquitas exigeret, possessores emti feudi nihilominus ad legitimam exsolvendam obstringi. Videtur enim hic subesse donatio quædam in officiosa re inita, licet fraudulentum donatoris consilium non intervenerit, quæ licet usque ad legitimam revocatur. Perez. in *prelect. ad Cod. tit. de inoffic. donat. n. 5.*

LXI. Optimum ob finem onus hoc feudale introductum est, ne personæ, quibus legitima debetur immodicâ donatione citra justam causam portione debitâ priventur, sed, si incogitantia quâdam, vel etiam dedita operâ talis bonorum profusio acciderit, succurritur læsis æquissimo juris civilis remedio ad revocandam inofficiosam donationem introducto, quod communiter vocatur querela inofficiosa donationis. Et datur iis, quibus legitima debetur, perque immodicam erogationem bonorum allodialium in comparatione feudorum factam vel

vel quoad totam legitimam, vel quoad aliquam illius partem
lasi fuerunt, adversus eos, ad quos feudum emtum vel successio-
ne vel destinatione emtoris titulo donationis pervenit, ad id,
ut inofficiosa donatio occasione emti feudi facta vel usque ad
totam legitimam vel deficientem ejus partem revocetur, *arg.*
tot. tit. Cod. de in officios. donat. Nec prius proponitur, quam à
morte emtoris, quia legitima non prius debetur. *Perez. allegat.*
loc. n. 7. Tempus verò, intra quod proponi debet, est quinquen-
nium, *arg. l. fin. C. de inoffic. donat.* Ex hisce jam positis appa-
ret, tria à personis, quibus legitima persolvenda est, in hac acti-
one ut plurimum probanda esse. Primum erit, legitimam illis
deberi: Alterum, emitorem illud bonorum impendium fecisse
in coemendis feudis, ut vel integra legitima exhausta fuerit,
vel pars tantum ejus imminuta: Tertium est, feudum emtum
ad possessores titulo lucrativo pervenisse. Et sic satis de legiti-
mâ ex feudo emto persolvendâ.

LXII. Claudant tandem species debitorum feudalium
secundæ classis, impensæ in funus defuncti vasalli, ejusque filix
erogata. Si igitur vasallus in eâ egestate moriatur, ut impen-
sæ ad honestam sepulturam necessariæ ex ipsius hæreditate non
superfint, suadet summa æquitas, eas à vasalli successoribus
suppeditandas esse. *May. discurs. levam. inop. cap. VII. n. 182. verb.*
sumtus in funus vasalli facti. *Struv. Synopsis. feudal. cap. 14. thes. 20.*
Pariter si post vasalli mortem ipsius filix eâ cum egestate con-
stiterit, ut mortuæ non relinquant, unde ipsarum funus ho-
nestè duci possit, iniquum esset si feudi successores denegarent
sumtus ad exequias earum faciendas necessarios. Honestate
ergo suadente rectè Doctores eos obligatos pronunciant ad ha-
rum impensarum erogationem. *Carpzov. part. 2. const. 46. def. 23.*

LXIII. Personæ igitur ad sepulturæ sumtus in subsidium
erogandos obligatæ sunt feudi successores: Sive igitur ii filij
existant, sive agnati, sive extranei, sive feudum ad verum domi-
num revertatur, in subsidium obligati erunt ad hoc feudale de-
bitum. *Carpzov. d. def. 23. n. 4.* Personæ verò sepeliendæ sunt
vasallus ejusque filix. *May. discurs. levam. inop. d. c. VII. n. 182.*

Carpzov. d. def. 23. Quæri hic potest, quid in uxore vasalli obtineat: licet autem allegati Doctores ne verbulo quidem illius mentionem faciant, æquius tamen erit, nec ei hoc pietatis officium denegare, propterea quod æquè vasallo mortuo injuria fieri videtur, si uxoris cadaver dedecore afficiatur, ac si filia ex eo natæ insepultæ maneant. Non prius tamen feudi successores ad id tenentur, quàm si nulli propinqui adsint, qui necessarios funeris sumtus erogare queant. Alias enim arctior illa est obligatio, quæ inter uxorem vasalli mortui & ejus propinquos propter sanguinis vinculum intercedit, quàm eâ, quâ feudi successores extranei sæpè homines uxori defuncti vasalli ad funeris sumtus obstricti sunt. Æquè ac si filia sorores aliis matrimonio junctas inquirere lautâ constitutas habet, feudum verò vel ad extraneum vel ad verum dominum devolvatur, tum non hi, verum sorores obligatæ erunt ad funeris sumtus suppediandos.

L X V. Forma consistit in impensis ad sepulturam in subsidium faciendam necessariis: istæ autem variant ratione personæ sepeliendæ, ratione etiam feudi, unde sumtus sepulturæ erogantur, l. 14. §. 6. & 10. ff. de relig. & sumt. funer. ad quæ eas pertinent vestes lugubres, pretium loci, ubi quis sepelitur, pepla & fasciæ sericæ, quæ funus portantibus & comitantibus, proximisque cognatis dari solent, arg. l. 14. §. 3. & 4. l. 37. ff. d. tit. quin & impensæ conviviorum, si loci consuetudo vel dignitas defuncti talia exposcat, eò referendæ erunt, arg. l. 14. §. 10. eod. tit. Ratio hujus introducti juris videtur hæc fuisse, ne mortuus vasallus ejusque filia defunctæ insepultæ jaceant, non sine magnâ defunctorum corporum turpitudine, neve cadavera terræ haud concredita fatorem excitent, & pestem aliosve morbos civitatibus inferant, vid. Carpzov. p. 1. const. 39. def. 22. Matth. Coler. de process. execut. part. 1. c. 6. n. 116.

L X V. Effectus in eo potissimum situs est, ut successores feudales rogatu propinquorum vel etiam sponte suâ ab ordinario Magistratu ex officio cogi possint ad funus ducendum. Prius tamen constare debet de extremâ defunctorum paupertate.

tate, quodque vel nullos vel non propiores aut egenos cognatos habeant, alias hi, si tantum in bonis habent, una cum agnatis funus curare debent. Fit nonnunquam, ut alij nomine successorum feudi funebres sumtus suppeditent, sique vel mandato eorum hoc faciunt, vel insciis iis. Priori casu competit mandati actio iis, qui sumtus erogarunt adversus feudi successores ad factarum impensarum repetitionem, *arg. l. 14. §. 15. ff. de relig. & sumt. funer.* Posteriori vero casu oritur actio funeraria, quæ datur iis, qui sumtus ad defuncti vasalli funus ducendum necessarios non animo donandi, *l. 14. §. 7. d. tit. expenderunt adversus feudi successores ad id, ut impensæ factæ restituantur, l. 12. §. 2. de relig. & sumt. fun.* Et est hæc actio bonæ fidei, & adjectitia quædam qualitas quasi contractus negotiorum gestionis, *arg. l. 14. §. 16. eod. tit. §. 25. Inst. de act.* Quod si defunctus vasallus non omnibus bonis lapsus sit, successores feudi exceptione doli mali tuti erunt, quia funeris impensæ in subsidium demum ab iis debentur. Et sic finis impositus est secundæ disputationis parti, quæ agit de debitis feudalibus ex favore causarum ortis.

LXVI. Tertiam & ultimam debitorum feudalium classem constituunt onera, quæ ex conversione rei in feudum factâ descendunt. Quandoque igitur aliquid in feudum conversum est ab eâ personâ, quæ ad id obligata non erat, statim contrahitur debitum aliquod feudale, non attentâ personâ, quæ impensas fecit, cum ipse vasallus possessor debito hoc feudum onerare possit, ut jam nihil dubij super sit de agnatis atque extraneis. Ita vasallus obligatus non est ad novarum ædium constructionem in fundo feudali, quando igitur tale quid ab eo factum fuit, post mortem hæredes ejus impensas factas repetere, aut retentionis jure in feudi possessione tueri se poterunt, donec ipsis satisfiat, vel licentia detur extructum ædificium tollendi, *2. feud. 28. §. 6. si vasallus in feudo aliquod ædificium. Iul. Clar. §. feud. 7. quest. 38. n. 1. Andr. de Isèrn. ad cap. Hic finitur lex n. 17. Matthæus de Afflict. ad id cap. verb. Si vasallus 2. Herm. Vultei. c. XI. n. 136. & seqq.*

LXVII. Quod autem modis aliquid in feudum vertipotest,

test, tot erunt species tertiæ debitorum feudalium classis. Primus modus nobis esto, quando æs alienum ita in feudum impenditur, ut nihil inde utilitatis in illud redundet, quod fit, si pecunia alicui ad feudum emendum mutuò detur. Hic enim æs alienum in feudum vertitur, nempe pecunia ab aliquo mutuò sumpta, nec tamen feudum melius eo redditur, sed manet in eadem qualitate, quâ antea fuit. Creditor nihilominus ratione pecuniæ ad feudi emtionem alteri mutuò datæ tam ipsum emtorem quàm ejus in emtum feudum successores semper obligatos habet, donec de pecuniâ ipsi mutuò datâ satisfactum fuerit, & hæc est prima species onerum ratione æris alieni in feudum versi. Berlich. *part. 2. conclus. 55. n. 59.* Iacob. Scultet. *in addit. Modestini. Pist. part. 3. quest. 122. n. 51. & 100.* Carpzov. *dec. IV. pos. 5. n. 13. 14. it. part. 2. const. 4. 6. def. 27.* dissentit Thomingius *decis. 27.* sed ejus rationes tum examinantur, tum refutantur à Iacob. Scultet. dicto loco.

LXIIII. Summa illa æquitas, quæ neminem cum alterius jacturâ locupletem fieri sinit, adque cum incommoda pertinere præcipit, ad quem commoda alicujus rei perveniunt, & æquisima juris consultorum interpretatio, hanc uniformem ferè Germaniæ consuetudinē, primùm introduxerunt. Quod si nunc circumspeciamus ad personas, quæ huc pertineant, sunt illæ partim quæ pecuniam mutuò dederunt, quâ postmodum feudum aliquod emtum fuit, partim quibus vel pecunia mutuò data est, vel ad quos emtum feudum pervenit. Berlich. *part. 2. conclus. 55. n. 59.* Iacob. Scultet. *in addit. ad Modest. Pistor. d. quest. 122. n. 51.* Carpzov. *tract. de oner. vasall. feudal. dec. 4. pos. 5. n. 13. & 14.* Ex feudo autem ære alieno comparato hoc debitum persolvendum erit.

LXIX. Forma in eo consistit, ut pecunia mutuò sumpta in feudi emtionem collocetur, *per allegat. Doctor. citat. loc.* Creditori ergo adversus feudi possessores actionem instituenti semper probandum incumbit, pecuniam in feudum emtum convertam esse. Nam si de eo non constat, dubium adhuc debitum erit, & creditor frustra actionem instituet. Hoc tamen non credo opus esse,

esse, ut semper à mutuò dante in ipso contrahendi adu mentio
facienda sit, se in nullum alium usum pecuniam mutuò dare, nisi
ut eà feudum comparetur: quia Doctores nihil amplius ad hu-
jus debiti feudalis substantiam requirunt, quàm pecuniam in
feudi emtionem impensam esse: haud considerantes, utrum ob
eum finem alicui mutuata sit nec ne. Sive igitur expressè ad
feudi emtionem pecunia mutuò data sit, sive in contrahendo
nulla ejus facta fuerit mentio, semper feudi successores obligati
erunt ad exsolutionem pecuniæ in feudi emtionem conversæ.
Inde statim sequitur, licet quis pecuniam ad feudum aliquod
comparandum mutuetur, postmodum in alios vitæ usus non
minus necessarios eam eroget, nullum hic consieri debitum feu-
dale: substantia enim cessat, cum pecunia mutuata in emtionem
feudi non convertatur. Porro & id inde deducitur, quod tan-
tum ad eam pecuniæ quantitatem exsolvendam feudi successores
obstringantur, quam in feudum emtum conversam esse cre-
ditor probabit, reliquam mutux pecuniæ summam creditores
ab hæredibus actione mutui exigere poterunt.

LXX. Debitum hoc eam ob causam primum excogita-
tum esse videtur, ut eò facilior creditori via sternatur ad recu-
perandam pecuniam mutuò datam, nec feudi successores, cum
alterius jacturâ locuplerentur. Reliquum est, ut de actione hu-
jus feudalis debiti aliquid adjiciamus, & quia illud oritur ex
jure ad rem, statim obligationem secumtrahit: inter quos ve-
ro illa intercedat, accuratius paulo nunc inquirendum est. Quod
primum inter debitorem, qui ad feudum emendum pecuniam
mutuatus est, & creditorem locum inveniatur, nulla planè dubi-
tatio est: sed videamus, quid dicendum sit, si debitor prius mori-
atur, quàm solutio subsecuta fuerit: Ad sunt tum hæredes, ad-
sunt etiam feudi successores, occurrit hic quæstio, an utrique
obligatione hæc premantur, an hæredes tantum vel feudi suc-
cessores ad hoc onus lubeundum obligati sint. Quod feudi
successores attinet, videntur illi ab hoc onere liberari, quia hic
non feudi sed vasalli onus reperiatur. Nam si hoc debitum ad
feudi onera referendum sit, aut pro eà specie onerum feudalium

venditandum erit, quæ ex oppignoratione feudi consensu domini facta oritur, aut pro eâ, quæ ex favore causæ originem trahit, vel tandem illis debitis accenseri debet, quæ ratione verisionis in feudum factæ constituunt separatam atque singularem onerum feudaliū speciem, sed nulli harum annumerari potest, non primæ, quia hic nulla oppignoratio consensu domini facta est; neque secundæ, quem enim causæ favorem conjunctum habet præsens debitum? neque demum ultimæ atque tertiæ debitorum feudaliū speciei, quia propriè hic nihil in feudum versum est. Tum enim in feudum aliquid versum esse propriè dicitur, cum illud vel melius fuerit redditum, vel ab onere aliquo aut ruinâ liberatum sit. Quorum hic nihil factum est. Accedit, quod etiam hæc urgentissima ratio pro feudi successoribus militet, quod hæredes in universum defuncti jus succedant, atque ita tam activa quàm passiva debita agnoscere teneantur: nostrum autem debitum instar passivi alicujus nominis se habet, cujus ratione hæredes à creditoribus rectè conveniuntur. Sed neglectis his omnibus, æquius est, ut hæredum partes tueamur, successoribus vero feudi præsens onus imponamus, & quidem eam ob rationem, quia præsens debitum tertiæ feudaliū onerum classi non ineptè annumeratur; quæ non in subsidium demum, sed statim absque ullâ excussione ex feudo persolvenda sunt. Albert. Brun. consil. 104. in c. *Iste magnifice Domine in med. vers. volens, quod quando agnati succedunt in feudo.* Berlich. part. 2. conclus. ss. n. 61. Hoc quidem nemo inficias ibit, nullam ex hoc debito utilitatem ad ipsum feudum pervenire, si tamen ejus successores consideremus, utilitas ex hoc onere ad ipsos redundans haud exigua est, cum nunquam ad successionem admissi essent, si absque hac feudi emtione fuisset, atque hoc respectu dicitur, pecuniam, quâ feudum comparatum est, in illud versam esse.

LXXI. Ex positis aliquis concludere posset, eos duntaxat ad hujus debiti feudalis præstationem teneri, quibus per Emptionem primum jus succedendi in feudum acquisitum est, non quibus aliunde hoc competat, qualis est dominus, & qui causam

causam succedendi in feudum ab ipso habent. Sed hoc nihil ob-
stante, omnes feudi successores ad hoc onus obstrictos esse, cer-
tissimo arbitramur, cum ex hoc debito juxta Doctores actio
in rem scripta detur. Bartholom. Camerac. in l. Imperialem p. 24.
Edit. Basileens. Berlich. part. 2. conclus. 55. n. 64. quæ in quemvis
possessorem competit l. 9. §. 8. ff. quod met. caus. l. 3. §. 3. iunct. §.
final. ff. ad Exhibend. l. fin. ff. de oper. nov. nunc. Nec ab-
similis est actioni mutui sive conditioni certi, & datur creditori
ejusque hæredibus adversus emti feudi successores ad repetitio-
nem pecuniæ in fendi emtionem conversæ unâ cum usuris, si in-
ter contrahentes de iis conventum fuerit. Dixi, hanc actionem
esse similem conditioni certi, 1. quia ex contractu mutui ori-
tur, 2. competit ad pecuniam mutuò datam repetendam. Re-
cedit tamen ab eâ, quod adversus illos, quibus cum nihil a-
ctum est, nec etiam in hæredes, sed adversus feudi successo-
res detur, inque eo sequatur naturam actionum in rem scri-
ptarum. Et tantum etiam dictum sit de hac debiti feudalis
specie.

LXXII. Hoc tamen non est prætereundum, ad priorem
onerum feudalium speciem aliquo modo pertinere residuum
pretij, quo feudum emtum est. Quemadmodum enim in pri-
ori debito nihil propriè in feudum versum est, ita neque & hic
affirmari id poterit, sed vasalli tantum persona per contractum
Emtionis, Venditionis mutatur, & quod jus sive utile domini-
um paulò ante venditor in feudo habuit, nunc omne transfertur
in personam emtoris. Brevis autem ero in explicatione hujus
oneris feudalis. AEque vero ac prius æquissimæ totius Germa-
niæ consuetudini, quæ ex Doctorum interpretatione originem
sumit, superstructum est Albert. Brun. consil. 104. Jacob. Scultet.
in addit. ad Modest. Pistor. quest. 122. n. 50. 101. 102. Berlich. part. 2.
conclus. 55. n. 59. Richter. decif. 78. n. 16. Nullæ huc aliæ personæ
referendæ erunt, quam quæ contractum hunc emtionis vendi-
tionis iniverunt.

LXIII. Forma hujus debiti tum adest 1. si feudum aliquod
fuit emtum, nec 2. totum pretium pro eo persolutum est. Resi-
duum

denum illud siue dimidiam, siue tertiam, siue etiam minorem pretij partem æquat, est quasi essentia & forma huius feudalis debiti. Hic tamen accurate notandum, illam emtionem venditionem, quia præ se fert veram alienationis speciem, cum consensu domini initam esse debere. Et summam æquitate nititur hoc onus. Quemadmodum enim venditor, ejusque hæredes ab emtore conveniri poterunt ad restituendum pretium cum interesse, si forsan evictio feudi venditi facta fuerit vel à domino, negante rem venditam feudalem esse, vel à tertio quopiam hanc ad se pertinere demonstrante. l. 69. & 70. ff. de evict. Ita etiam æquum est, ut non tantum ipse Emtor, verum etiam ejus in rem emtam successores ad integram pretii summam persolvendam cogantur, si vel planè ejus solutionem detrectent, vel ad minimum in solvendo mores nectant, unamque prorogandæ solutionis terminum ex alio querant l. 13. §. 19. & 20. ff. de act. empt. & vendit. l. 5. C. eod. Hinc statim deducitur finis huius feudalis debiti, qui est ratione venditoris ut ipsi de pretio rei venditæ constituatur; ratione verò emtoris, ne venditorem malitiosè debitum pretii summam vel in totum vel ex parte emungat.

LXXIV. Si nunc solliciti sumus de explorando feudalis huius debiti effectu, deprehendimus eum maximam ex parte consistere in actione, quæ datur venditori ejusque hæredibus, vel qui factio venditoris simile jus consecuti sunt, quales sunt cessionarii adversus emtores feudi, eorumque in feudum emtum successores ad residuum pretii unà cum usuris à tempore rei traditæ persolvendum d. l. 13. §. 19. & 20. ff. de act. empt. & vendit. l. 5. C. eod. Actio igitur hæc proximè abest ab actione venditi. Nam oritur ex contractu emtionis & venditionis, estque bonæ fidei, & datur etiam ad pretium rei venditæ consequendum. Videtur tamen in eo aliquod adhuc discrimen esse, quod illa in emtoris hæredes, hæc in feudi emti successores datur, & æquè ac prioris debiti actio sit in rem scripta iuxta supr. allegat. Doctores. adeoque adversus ipsam dominum, & omnes qui ab eo causam succedendi in feudo habent, competat. Reliqua huc pertinentia ex

tit. ff. & C. de Act. emt. & vend. magnâ ex parte hauriri poterunt, eamque ob causam prolixior nunc eâ in re esse nolo.

LXXV. Tertiò ad hanc debitorum feudaliū classē maximē & primario refertur, quando propriē & utiliter aliquid in feudum vēsum fuit. Hoc autem duobus modis fieri potest, vel ut feudum reddatur melius atque pretiosius, & hâc impensâ alias à Doctōribus appellari solent meliorationes sive melioramenta, vel ut feudum ab onere aliquo vel etiam actione aut imminente ruinâ liberetur. De utroque igitur discursus perget. Et ut ipsam rem statim exordiar, non immeritò hæc onera partim ex jure feudali partim civili arcessenda erunt. Ius feudale duobus tantum textibus de feudi meliorationibus agit 2. feud. 8. §. è contrario autem 1. & 2. feud. 28. §. si vassallus in feudo. Civile ideo in subsidium vocandum est, quia nisi textus juris feudalis nimum quantum extendamus, cessat in nonnullis casibus ius feudale, qui igitur juxta feudistâ mentem 2. feud. 1. verb. strenum autem leg. peritur. ex jure civili explicandi erunt. præcipue autem huc faciunt tot. tit. ff. de impens. in res dotal. fact. l. 7. §. ult. solut. matrim. l. 8. de pignor. act. l. 22. l. 43. l. 45. ff. l. 10. l. 18. C. de negot. gest. l. 12. §. 9. l. 27. §. impendia l. 56. §. sumtus ff. mandat. Nostræque sententiæ feudistâ unanimiter adstipulantur Andr. de Isern. & Matthæus de afflic. ad dat. text. 2. feud 8. §. 1. & 28. §. si vassallus in feudo. Rosenthal. de feud. c. x. conclus. 43. per tot. Ludolph. Schrad. de feud. in. part. ix. part. princip. sect. 2. n. 20. usque ad fin. Iul. Clar. libr. iv. sentent. §. feudum quest. 88. n. 1. in addit. lit. a. Carpzov. part. 2. constit. 46. de fin. 62. Richter decis. 78. n. 18. & alii.

LXXVI. Personæ huc pertinentes sunt illæ, quæ impensas vel laborem in feudum utiliter collocant, neque ad id faciendum obligatæ sunt, simulque animum donandi impensas factas haud habent. Tales verò sunt 1. pecuniam vassallis mutuant, quâ postmodum onus aliquod feudale persolutum fuit. Magnum enim lucrum est liberari ab obligatione, l. 66. de solut. l. 11. de acceptilat. & surrogatum sapit naturam ejus, cui surrogatur 2. mutuant pecuniam, quâ ad res feudi ruinosas refectæ sunt 3. qui expensas litis feudalis suppeditant 4. qui mutant pecu-

pecuniam, quā feudum vel intrinsecè vel extrinsecè augetur §. qui inscio vasallo, agnatis, & domino debita feudalia exsolvunt, feudum a servitute vel ruinā vindicant, intrinsecum vel extrinsecum augmentum ei addunt, *arg. tit. ff. & Cod. de negot. gest. 6.* qui hæc omnia mandato vasalli peragunt: ex re enim suā aliquid in feudum impendunt, ad quod non erant obligati, *arg. tit. ff. & C. mandat. 7.* Qui consensu agnatorum & domini voluptuarias impensas faciunt. Hæ enim propter domini & agnatorum voluntatem induunt naturam utilium impensarum, *l. 3. §. 4. & 5. ff. de in rem vers. 8.* Advocati operā suā & labore causam feudalem propugnantes. Iniquum enim foret, officium ipsis damnosum esse, *l. 7. ff. testam. quemadmod. aper. l. 61. §. 5. ff. de furt.* quod tamen accideret, si forsitan neglectis propriis rebus, causam feudi gratis tuerentur, vel quod tempus in feudali causā tuendā consumunt, in aliam rem frugifetam ipsis atque utilem impendere poterant §. Ipse vasallus vel agnatus extrinsecum augmentum feudo ad dens ex. gr. vicinos fundos feudo adiiciens, *2. feud. 8. §. è contrario autem 1.* ad id enim obligati non sunt *10.* vasallus vel agnatus intrinsecum augmentum feudo adiiciens, *2. feud. 8. §. è contrariis autem 1. verb. si verò per se non possit.* qualia etiam sunt ædificia in fundo feudali exstructa, *2. feud. 28. §. si vasallus.* huc etiam pertinent muri feudum circumvallantes, piscinæ, stagna, cisternæ, plantationes, & sationes arborum, impensæ factæ in extirpandis dumetis, in locis in cultis ad culturam & novalia reducendis, exstructio horreorum, stabulorum, molendinorum, quæ feudali solo in hærent. Herm. Vultei. *libr. 1. cap. XI.* Quia igitur hi omnes utiliter in feudum vel sumtus vel labores insumunt, neque ad id obligati erant, multoque minus animo donandi hoc faciunt, reddunt sibi successores feudi obligatos ad erogatorum sumtum refusionem, vel ad impensas labores honorario aliquo compensandos.

LXXVII. Quicumque vero neque utiliter aliquid in feudum convertunt, vel licet impensæ factæ in feudi utilitatem vergant, tamen ad earum præstationem aut obligati sunt, aut animo donandi hoc faciunt, illi impensas factas ex feudo repetendi jus

di jus & facultatem non habent. Talis vero est 1. vassallus debitum aliquod feudale persolvens, nam ad id persolvendum obligatus erat 2. filius vassalli liberans feudum à debito, pro quo à patre sine ejus consensu ritè oppignoratam erat, 3. agnati onera feudi exsolventes. Hi ergo & similes omnes à repetitione impensarum factarum rectè excluduntur.

LXXIIX. Considerandum nunc etiam erit tam feudum ipsum, quod redditur, melius, quàm res, quæ in feudum impenduntur. De feudo ipso tenenda est hæc regula. Quod omne feudum reddi possit melius per *text. 2. feud. 8. Si è contrario autem 1. & 2. feud. 28. §. si vassallus*, qui generaliter loquuntur, tum quod vassallus feudi conditionem meliorem reddere possit, *d. text. 2. feud. 3. §. 1.* Tum etiam quod favorabilis res sit melioratio, quæ potius extendenda, quàm restringenda, tum denique quod nostrum non sit distinguere, ubi jura ipsa non distinguunt, quin Doctores nullam feudi speciem regulariter à regula nostrâ excipiunt. Omne igitur feudum sive novum sit sive antiquum, sive seculare sive Ecclesiasticum, sive nobile sive ignobile seu plebeium huc referendum est.

LXXIX. Accedimus jam ad id, quod in feudum impenditur, quod sunt vel res vel facta. Res vel sunt in commercio, vel extra commercium *princ. Instit. de R. D.* De rebus, quæ sunt extra commercium, nulla potest dubitatio suboriri, quia, uti in nullius commercium venire possunt, ita in feudum vertere eas non licet. Res verò in commercio nostro existentes, vel sunt corporales vel incorporales; *Instit. princ. de reb. corpor. vel incorporal. l. 1. §. 1. ff. de R. D.* Corporales sunt vel mobiles vel immobiles, *l. 15. §. 2 ff. de re judic.* Videndum ergo est, an omnes res in commercio existentes in feudum verti possint, & dicendum propriè & regulariter pecuniam tantum in feudum converti. Non tamen eo ipso simpliciter removemus reliquas res in commercio existentes, nam & illæ sive sint mobiles sive immobiles, sive corporales, sive incorporales, interdum utiliter in feudum convertuntur. De rebus incorporalibus hoc ita ostenditur, Vassallus in feudi vicinâ prædium aliquod rusticum

cum possidet, cui ex feudo servitus realis rustica debetur ex.gr. servitus itineris vel actus aut aquæ ductus, istam servitutem non tamen animo donandi vasallus feudali prædio remittit, hic fit aliquid in utilitatem feudi à vasallo, ad quod faciendum non erat obligatus. Ergo hic statim dicere possum, non tantum ipsi vasallo, verum etiam ejus hæredibus ratione remissæ servitutis debitum aliquod in feudo acquisitum esse, neque adeò negari posse, quod etiam res incorporalis huc pertineat: ita actio loco solutionis ob debitum feudale faciendæ cedi potest; servitus, quam feudale prædium debet, in allodiale fundum transferri, aliisque modis fieri, ut jura sive res incorporales in utilitatem feudi convertantur.

LXXX. Quod si nunc pedem proferamus ad res corporales, statim sese nobis offerunt res soli sive immobiles, deque iis idem demonstrare haud erit difficile. Sic fundus aliquis vasallo certâ pecuniæ summâ intra præstitutum tempus solvendâ venditur, quo postmodum vasallus feudum liberat ab onere aliquo feudali, dans nimirum eum in solutum. Hic utiliter res immobilis nempe fundus in feudum vertitur, ita, ut pro eo in solutum dato feudum ab onere aliquo eximatur. Rectè ergo & rem immobilem ad hunc censum retulimus. Quod facta attinet, consistunt ea in laboribus, qui in defensione alicujus causæ feudalis ab advocatis adhibentur, vid. Carpzov. *part. 2. constit. 46. def. 30.* & tractat. *de oner. vasall. feudat. dec. 4. pos. 9. n. 12.* Imò & si aliâ ratione res feudalis operâ & industriâ hominis facta fuit melior, cum hæc æquiparetur impensæ in rem facta, arg. *l. 30. ff. pro soc. Coler. de process. execut. part. 1. c. 2. n. 147.* Iohan. Garl. tract. *de expens. & melior. c. 1. n. 14.*

LXXXI. Forma hujus debiti feudalis in eo consistit, ut utiliter aliquid in feudum impendatur. Hartm. *Pistor. part. 1. quest. 31. n. 15.* Jacob. Scultet. *in addit. ad Modest. Pistor. part. 3. quest. 122. n. 63.* Matth. Berlich. *part. 2. conclus. 55. n. 55.* Carpzov. *part. 2. constit. 46. def. 26. n. 2.* Quod duobus modis fit, vel feudum ab onere aut imminente ruinâ liberando, vel addendo ei aliquid aut intrinsicè aut extrinsicè. Liberatur feudum ab onere aliquo aut

aut imminente ruinâ : 1. quando ædes feudî ruinosa fulciuntur, 2. quando debitum, pro quo feudum oppignoratum est, ab eâ personâ persolvitur, quæ ad id cogi non poterat, 3. quando vassalli pecuniam mutuò acceptam in exsolvendis debitis feudali-
bus consumunt, 4. quando dos, aut alimenta, aut etiam legiti-
ma, quibus feudum oneratum erat, ab extraneo non à vassallo
persolvuntur, 5. quando feudum servitute, quæ illud premebat,
vel à vassallo vel etiam ab alio eximitur, & si qui sunt alij modi,
quibus feudum ab onere aliquo liberari poterit. Additur vero
feudo aliquid vel intrinsecè vel extrinsecè, 2. feud. 8. §. 1. 2. feud.
28. §. si vassallus. Extrinsecè, quando id feudo adiicitur, quod
per se subsistere potest, ut fundus d. text. 2. feud. 8. §. 1. Intrinsecè,
quando id feudo additur, quod per se non subsistit ut eod. text.
de servitute prædicatur. Servitus enim est accidens feudî, quod
sine feudo non potest subsistere. Plura tam intrinseca quàm ex-
trinseca melioramenta apud Doctores, qui ad allegatos textus
commentati sunt, invenire licet, quos igitur adeant, quibus
volupe est. Andr. de Ifern. Matthæ. de Afflict. Præposit. & aliis
ad d. text. Herm. Vultei libr. 1. cap. xi. Schrader. de feud. part. 2.
part. 9. principal. sect. 2. n. 20.

LXXXII. Perspeximus hætenus, quot modis utiliter
aliquid in feudum impendatur. Reliquum igitur erit, ut nunc
etiam illud breviter perlustremus, quidnam sit, quo feudum
vel à ruinâ liberetur, vel augmentum aliquod accipiat, & nihil
est aliud, quàm impensæ, sive expensæ, quæ describuntur, quod
sint sumtus erogati, sive omne id, quod erogatur. Duplîciter
autem id fieri solet vel propter litem, & in specie dicuntur sum-
tus litis, expensæ, Germanicè *Gerichtskosten*, in quas victus vi-
ctori, expensis prius juramento taxatis, solet condemnari, l. pro-
perandum 13. §. 6. C. de judic. Novell. 82. c. 10. c. 6. in fin. X. de dol. &
contum. c. pen. in fin. X. de eo qui mittit. in possess. sed hæc propriè
huc non pertinent. Vel propter rem ipsam, & in specie impensæ
dicuntur, iisque annumerantur mercedes operarum, §. 30. Inst.
de R. D. imò labor & industria, quâ res aliena facta fuit melior,
c. IX. de in integr. restit. Opera enim & industria vicem pecuniæ
susti-

sustinet, l. 80. pro soc. Quæ rursus fiunt vel propter præsentis anni fructum & vocantur impensæ fructuum sive temporales, l. 3. §. i. ff. de impens. in res. dotal. fact. l. 7. §. fin. solut. matrim. l. 36. §. fin. de hæred. petit. vel ad perpetuam hoc est duraturam aliquamdiu rei utilitatem, & appellantur impensæ rerum, sive perpetuæ, d. l. 3. §. i. de impens. in res. dotal. fact. De temporalibus impensis, sive iis, quæ fructuum nomine fiunt, hæ regulæ ponendæ sunt, quod, ubi talis est possessor, qui fructus retineat, eæ cum ipsis fructibus compensentur. l. 7. §. fin. ff. sol. matrim. Vbi vero talis est possessor, à quo fructus repetuntur, semper illæ restituendæ sint. l. 51. fam. ercisc. l. 10. g. 9. mandat. Sive bonæ fidei sive malæ sive malæ fidei possessor eas fecerit 36. §. fin. de heret. petit. Fructus enim non intelliguntur, nisi deductis prius impensis. d. l. 36. §. fin. de heret. petit.

LXXXIII. Ex his facile diiudicatu est, quid dicendum sit, si forsan hæredes vasalli impensas ab eo in fructus colligendos factas de ducere aut repetere velint, an ad eas deducendas, sive recuperandas ius habeant. Iura feudalìa silent de hoc casu. Civile ergo hic adhibendū erit. Et cum vasallus rei feudalis possessor fructus, quorum gratiā impensæ factæ sunt, retineat, ex regula paulo ante ex l. 7. §. fin. solut. matrim. exstructa apparet, deducendum esse hæredibus ejus, jus deducendi vel repetendi fructuum impensas, nisi vasallus, qui multas impensas fructuum parandorum gratiā erogavit, ante calendas Martias diem suum obierit. Quia enim regulariter totius tum anni fructus ad feudi dominum vel agnatos pertinent, 2. feud. 28. §. Has consequenter dicunt. & ubi. Andr. de Isern. Bald. Præposit. Matthæ. de Afflic. agnati & dominus cogentur hæredibus vasalli impensas fructuum gratiā factas restituere, uti regula secunda à nobis allata satis demonstrat. Vasallus enim talis tum fuit possessor, ad quem fructus istius anni non pertinebant. Et tantum de impensis fructuum nomine factis.

LXXXIV. Impensæ verò ad perpetuam sive duraturam aliquamdiu utilitatem factæ dividuntur, l. 79. ff. de V. S. §. l. 2. in princ. & tot. tit. ff. de impens. in res. dotal. fact. in necessarias, utiles, ac volu-

voluptuarias. Necessariæ impensæ sunt, quibus omissis, res aut peritura, aut deterior futura fuisset *d. l. 79. ff. de V. S.* Vel quæ habent in se necessitatem impendendi, uti describuntur, in *l. 1. §. 1. ff. de impens. in res dotal. fact.* quæ tamen necessitas non ex possessione, qui eas facit, sed ex re ipsâ æstimatur, neque enim omnis possessor obligatus est ad impensas necessarias faciendas, *l. 38. de hæred. petit.* Vtiles impensæ dicuntur, quæ rem faciunt meliorem, *d. l. 79. de V. S.* Et de iis etiam agunt Feudistæ 2. feud. 8. §. 6. è contrario 1. & 28. §. si vasallus. Voluptuariæ denique impensæ sunt, quæ speciem duntaxat ornant, non etiam fructum augent, *d. l. 79. §. 7. ff. de impens. in res dotal. fact. l. 39. §. 1. de hæred. petit.* Hæ interdum assumunt naturam utilium, si scilicet voluntate & mandato domini fiant, *l. 3. §. 4. de in rem vers.* Quia verò tam impensæ necessariæ, quam utiles ac voluptuariæ in feudum tum à vasallis ipsis tum ab extraneis fieri possunt; videndum nunc erit, quænam ipsis dentur remedia, quibus impensas factas recuperare possunt. Et hæcerunt effectus debiti huius feudalis, quos statim aggrediemur, modo illud breviter prius attigerimus, causam huius introducti juris in eo potissimum verti; ne feudi successores cum eorum injuriâ, qui impensas utiliter in feudum fecerunt, locupletentur, *l. 14. ff. de condict. in deb. l. 206. ff. de R. I. c. locupletari 88. de R. I. in 6to.*

LXXXV. Nunc inoffenso pede ad ipsa remedia, quibus impensæ factæ repetuntur, transgredimur. Illa verò sunt triplicia, aut enim impensas deducimus hoc est rem in quam aliquid impensum est, jure exceptionis tamdiu retinemus, donec impensarum æstimatio præstetur; aut vero tollimus, re ipsâ salvâ manente, id quod impensum est, aut denique actione repetimus impensas factas. Primum videamus de iis, qui impensas necessarias in feudum fecerunt: illi aut sunt in possessione istius feudi, in quod aliquid impensum est, aut non sunt. Priori casu jure exceptionis tamdiu retinebunt feudum, donec impensarum æstimatio vel à successoribus vel à domino feudi præstita fuerit, *arg. l. 38. de hæred. petit. l. 1. c. de R. V.* Et hæc impensarum deductio extenditur etiam ad eum casum, quando non ab ipso vasallo, sed etiam ab amico vasalli, contemplatione tamen ejus impensæ factæ fuerint.

Menoch. recuper. poss. ff. remed. 15. n. 509. nec interest. siue totum feudum, siue tantummodo pars ejus ab interitu liberata sit, cum non tantum partem feudi ab interitu revocatam, verum totum feudum jure exceptionis retinere licebit. Posteriori vero casu vasallus ejusque heredes actione repetere poterunt impensas factas, quæ non ab similibus erit negotiorum gestorum actioni, arg. l. si servos. 25. de pignor. act. Schrad. de feud. part. 2. part. IX. principal. sect. 2. n. 95. Rosenthal. de feud. c. X. conclus. 43. n. 94. De jure abrasionis siue ablationis aut tollendi, ut hic prolixè quærat, incassum est, quia jus abrasionis non potest invenire locum, si id, quod impensum est, sine rei detrimento aut interitu tolli nequit, quod hic semper metuendum est.

LXXXVI. Restat, ut de modo, quo utiles impensæ recuperantur nunc etiam breviter loquamur. Et magnam nobis lucem affert text. 2. feud. 28. §. si vasallus. In eo enim paragrafo agitur de utilibus impensis in feudum factis, ut ex duplici istius exemplum apparet, postmodum statim subjunguntur duo remedia, quibus vasalli successoribus eas à domino recuperare licet. Alterum est beneficium abrasionis, alterum exactio pretii meliorationis. Vtrum autem horum vasalli usurpare possint, unice à domini arbitrio ac voluntate dependet, d. text. 2. feud. 28. §. si vasallus. Quod si tamen dominus unum horum vasalli heredibus permiserit, non ipsi integrum erit, mentem revocare, sed voluntati semel declaratæ stare, nec latum unguem ab eâ discedere potest. Roland. à Vall. consil. 28. n. 30. Schrader. de feud. 2. part. IX. part. princ. sect. 2. n. 99. Præter duo jam enumerata juris feudalis remedia adhuc iis, qui impensas utiles fecerunt, retentionis jure, uti licebit, arg. l. 5. C. de R. V. l. 38. ff. de hered. petit. l. 28. de pignorat. act. Hic tamen amplius distinguendum est inter feudi possessorem, qui in bonâ, & eum, qui in malâ fide est constitutus. Illi solum tria hæc remedia ad repetendos sumtus utiles competunt, nisi dominus feudi sit pauper, aut impensæ tantæ sint, ut, si exsolvi debeant, feudum ipsum vendendum sit, arg. l. 5. C. de R. V. l. 38. ff. de hered. petit. l. 20. §. 1. ff. de negot. gest. l. 25. ff. de pignor. action. Hic verò jus saltem tollendi eas, re ipsa salvâ manente, indistin-

Ad hæc habet, *d. l. 5. C. de R. V. & l. 37. ff. eod.* & si inseparabiles sunt, ne hoc quidē ipsi conceditur. Non tamen ad omnes impensas simpliciter consequendas dantur tria remedia feudi possessoribus in bonâ fide constitutis, sed in tantum in quantum feudum factum fuerit melius, *arg. l. 38. de R. V. Anton. Negusant. de pignor. 5. part. princ. 4. membr. n. 11. Tiraquel. de Retract. convent. part. 2. §. 7. gloss. 1. n. 8. Schrader. de feud. 2. part. IX. part. princip. sect. 2. n. 100.* Quod si vero plus pretio accefferit, atque ita melioratio impensas excedat, solummodo, quod impensum est, reddendum erit, *d. l. 38. Negusant. d. l. Iohan. Garf. de expens. & melior. cap. 24. n. 2.* Melioratio autem durare debet, cum æstimatio melioramentorum faciendâ sit secundum tempus restitutionis, non secundum illud tempus, quo facta sunt, *l. 58. de legat. 1. Menoch. recap. possessor. remedi. 15. n. 557.*

LXXXVII. Voluptuarias impensas possessor feudi in bonâ fide constitutus servat objectâ doli exceptione, si dominus tales factururus fuisset *l. 38. ff. de R. V.* Tum enim ipsius voluntate quodammodo factæ censentur, & induunt quasi naturam utilium impensarum *l. 3. §. 4. & 6. ff. de in rem vers.* Extra hunc casum tam bonæ quam malæ fidei possessor eas tantummodo tollit *l. 9. de impens. in res dotal. fact. l. 39. §. 1. ff. de hered. petit.* Hoc tamen sine feudi dispendio fieri, & præterea inde aliquid emolumentum abrudenti accedere debet. Alias ne tolli quidem possunt.

LXXXVIII. Hactenus dictum fuit de remedijs, quibus impensæ tum necessariae, tum utiles ac voluptuariae repetuntur, nunc etiam de iis agemus, quæ pro expensarum in feudi liberationem factarum restitutione competunt. Duplicia illa sunt vel retentio vel actio personalis, *arg. l. 33. l. 40. §. 1. de Condict. indeb. l. 8. l. 25. de pignor. act. l. 14. de except. dol. mal. l. 10. §. 1. l. 43. ff. l. 10. & 18. C. de negot. gest.* Retentio locum habet, quando vel totum feudum vel pars saltem illius, quod ab onere aliquo liberatum est, ad eos pervenit, qui impensas fecerunt, non prius, si ex possessione feudi sive à vassallo sive ab agna-

tis aut domino feudi ejici poterunt, quam impensæ in feudum factæ exsolutæ fuerint. Hic autem vocabulum possessionis late usurpatur, ita ut etiam tenentiam simplicem sive nudam detentionem denotet. Quod si agnatus, vel dominus feudi vi turbare possessorem in feudo velint, vel planè ex possessione eum vi ejicere moliantur, videndum erit, utrum ii, qui feudum ab aliquo onere liberarunt, solo retentionis iure illud possideant, ut hoc appellatur in l. 21. ff. ad SCtum Trebell. sive actiones solummodo personales habeant: an verò præter hoc in feudo jus possessionis ipsis constitutum sit. Priores, quia neque civilem neque naturalem feudi possessionem habent, sed nudam saltem detentionem, remedia possessoria tum ad retinendam, tum ad recuperandam possessionem attribuire sibi nequeunt l. 3. §. 8. ff. uti possid. l. 1. §. 9. 22. & 23. l. ult. ff. de vi & vi arm. Implicat enim contradictionem remedia possessoria alicui concedere, & tamen denegare ei possessionem. Posterioribus verò cum se in jure possessionis fundent, remedia possessoria, quibus eam tum conservare tum recuperare possunt, rectissime concedimus. Prioribus tamen adhuc implorationem officij judicis supetesse arbitramur, quod extraordinarium & subsidiarium est remedium, & competit ad id, ut desinat adversarius turbare in possessione vel ut ablata feudi possessio restituatur ex l. 27. de donat. Menoch. remed. retin. possess. ult. §. 1. n. 18. remed. recuper. possess. l. 9. 4. n. 64. & rem. l. 17. n. 2. 3. 4. & 21.

LXXXIX. Quod actionem attinet, ea datur iis, qui non sunt in possessione feudi, quod ab onere aliquo liberarunt, ad reperendos sumtus eo nomine factos adversus quosvis feudi possessores, sive illi sint agnati, sive ipse dominus, sive alius causam possidendi à domino habens arg. l. 12. §. 9. l. 27. §. impendia l. 56. §. sumtus fin. ff. mandat. Est autem personalis, interdum ad conditionem certi, interdum ad mandati, interdum ad negotiationum gestorum actionem accedens. Conditionis certi naturam videretur assumere, si vassallus à tertio pecuniam ad debitum aliquod feudale persolvendum mutuò sumsit: hic tertius ille mutuò dans est creditor, vassallus mutuò accipiens debitoris vicem

vicem sustinet. Ad mandati actionem videtur accedere, si vassallus rogat amicum, ut feudale aliquod debitum suo nomine persolvat: nam vassallus est instar mandantis; amicus autem ille, qui rogatus est debitum persolvere, mandatarii personam præse fert. Denique actio nostra negotiorum gestorum actioni toties haud absimilis erit, quoties aliquis incisco vassallo vel domino feudum ab onere quodam liberat. Hic enim ignorante altero negotium gestum fuit, in quo forma specifica negotiorum gestionis juxta *l. s. de O. & A.* consistit. Non verò demum in subsidium datur, sed absque ulla bonorum allodialium excussione in quemvis feudi possessorem competit, quia actio est in rem scripta Bartholom. Camer. ad *l. Imperialem* pag. 82. edit. *Basileens.* neque hæredum sed feudi successorum res gesta est, inque eos solum utilitas sumtuum factorum redundat. Et sic etiam debiti hujus feudalis tractationem, prout institutum nostrum tulit, breviter pertexuimus.

X C. Tandem etiam ad tertiam debitorum feudaliū classem referimus dotalitium, quod aliàs vocatur donarium, doarium, dotarium, seu vicilitium Germanicè, *Ein Leibgeding / Leibzucht / Leibguth / oder Wittthum*. Richter. de privileg. creditor. disp. 6. fol. 155. Et per universam ferè Germaniam, imprimis verò in terras Saxonicas longissimo usu introductum, inque locum donationis propter nuptias surrogatum est Hartm. Pistor. lib. 1. quæst. 4. in princ. Carpzov. I. F. part. 2. Constit. 42. def. 2. Struv. Synops. Feudal. c. xiv. in exeg. thes. 9. Definitur verò, quod sit ususfructus feudi, aut certus redditus ex feudo ob dotem illatam vel adhuc in feudum inferendam constituendus viduæ à feudi successoribus, licet maritus dotalitium non constituerit. Definitur primò per usum fructum, quia, uti ususfructus est servitus quædam personalis ad dies vitæ usufructuarii durans, ita etiam mulier non diutius dotalitio fruitur, quam ad dies vitæ, post mortem ipsius vel ad agnatos mariti, vel ad simultaneè investitos, vel etiam ad dominum, feudo post viduæ mortem aperto, revertitur. Carpzov. def. 2. part. 2. constit. 42. n. 2. Hartm. Pistor. part. 1. quæst. 4. n. 2. Richter de iur. & privileg. credit. disp. 6. p. 155.

ad-

Additur in definitione, quod sit ususfructus feudi, non quod in allodialibus bonis dotalitium constitui nequeat, largimur enim hoc lubenter tum Carpzovio in dict. *definit.* 2. n. 2. tum Richtero de *inrib. & privileg. creditor.* pag. 155. Verum potius, quod de dotalitio nobis nunc aliter agere non sit propositum, quam quatenus aliquod debitum est feudale ab agnatis vel domino persolvendum ipsumque feudum afficiat. Nec porro ad dotalitium requiritur, ut ipsum feudum mulieri semper tradatur, sed sufficit, si ea successores feudi obligatos tenet ad certos redditus loco dotalitii quotannis persolvendos. Carpzov. *part.* 2. *constit.* 42. *def.* 7. n. 2. & 3. rectè ergo non solum per ususfructum feudi, verum etiam per certum redditum ex eo præstandum dotalitium definivimus. Ob dotem vero illatam, aut adhuc post mariti mortem inferendam dotalitiū mulieri in feudo constituendum est, quod ita intelligitur, non quasi mulieri liceat, dotem marito non promissam post ejus mortem in maximam interdum agnatorum & domini fraudem persolvere, sed quod tum ipsi hoc liberum relinquatur, si marito dos promissa fuerit, neque tamen eo vivo persoluta. Adjiciuntur deinde in definitione nostrā tum personæ, quibus constituitur, tum quæ constituunt dotalitium. Quibus dotalitia constituuntur uno verbo viduæ sunt: constituentes verò personæ tum maritus est, tum feudi successores. Sed de personis tam constituentibus, quam quibus constituitur dotalitium, paulò post prolixior differendi occasio dabitur. Prius tamen inquirendum erit, in primam dotalitiorum originem.

XCI. Quæ ergo ex ipso jure Canonico desumi posse videtur. Mentio enim eorum fit tum in *c. ex parte X. de for. comper.* tum in *c. plerumq. X. de donat. inter vir. & uxor.* Vtrum verò quadā ejus vestigia in jure civili invenire liceat, admodum erit difficile *ex l. 3. C. de secund. nupt. & l. unic. C. si secund. nupt. mul.* quæ quidem in hunc finem à nonnullis adducuntur, pro certo affirmare. Lex quidem tertia *C. de secund. nupt.* mentionem facit rerum, in quibus mulier ad tempus vitæ ususfructum habet, sed hic ususfructus mulieri non constituitur in compensationem dotis.
uti

uti in dotalitio fieri debet, sed ut rerum ex prioris mariti bonis perceptarum usumfructum solum habeat, nec eas in extraneas personas alienare possit. Ex lege verò unicā si secund. nupt. mul. multo minus hoc demonstrari poterit. Ususfructus quidem hic mulieri à marito relictus est, dicitur tamen, usumfructum illum, si mulier secundò nupserit, extingui, cum dotalitium secundo matrimonio non perimatur, sed ad tempus vitæ mulieris duret, licet ipsa etiam aliquoties nubat. Et secundò omnium rerum ususfructus hic relictus est, non ratione habita dotis, in cuius compensationem relinquendus erat. Vix ergo ex hac lege genuina dotalitii nota ostenditur. Tantum verò abest, ut aliqua ejus commemoratio in jure feudali existat, ut potius cum Doctoribus dicendum sit, nullibi illius in feudis mentionem fieri, & quicquid hujus postmodum invaluit, vel singulari cujuslibet loci & regionis, vel communi Germaniæ, maxime verò ditionum Saxonicarum consuetudini unicè adscribendum esse. *Lehnrecht c. 56. ibique gloss. n. 9. Carpzov. l. F. part. 2. constit. 42. def. 2. n. 1. Iacob. Scultet. addit. ad Modest. Pistor. quest. 122. n. 111. Schurff. consil. 51. n. 2. & 3. Joachim. à Bcult. in tractat. de iur. connub. part. 3. c. 9. de dotalit. & quom. constit. deb.* Quamvis hodiè jus dotalitiorum nec in omnibus Saxonice regionibus solà consuetudine nitatur, verum illæ, quas Electoratus complectitur, constitutione quādam Electorali in dotalitiorum materia utantur, vid. *part. 2. constit. 42. de dot. & bon. illat. mulier.*

XCII. Quod si verò nunc pedem proferamus, & personas consideremus, tum quæ constituunt dotalitium, tum quibus constituitur, statim videmus, personas dotalitium constituentes esse, quæ neque naturā neque lege rem suam alienare prohibentur, & ad quas lucrum dotis in feudum allatæ actū ipso redundat. Talis vero est 1. maritus 2. filius post mortem mariti. 3. agnati. 4. simultaneè investiti, si ad hos omnes feudum, in quod dos illata est, devolvatur 5. dominus feudi, quando feudum apertum ad ipsum redit. 6. qui jure expectativæ in feudum illatā dote auctum succedunt. Hi ergo omnes sunt personæ dotalitium constituentes. Expositā majori nostrā statim

K

simul

simul cernere licet, quinam dotalitium constituere nequeant.
 I. qui naturâ aut lege rem suam alienare prohibentur, quales
 sunt minores, furiosi, prodigi l. ff. de curat. furios. tit. C. de curat.
 furios. l. 3. C. de in integr. restit. Hic tamen distinguendum est, utrum
 usufructus in feudo loco dotalitii constituitur, an verò certus
 redditus pro eo quotannis præstandus promittatur. Prius non
 aliter fieri potest, quàm si præter curatoris consensum, etiam
 decretum magistratus interveniat, quia dotalitii constitutio sa-
 pit aliquam rei immobilis alienationem, quæ sine decreto ma-
 gistratus efficaciter peragi nequit. Posterius verò solum cura-
 toris consensum & auctoritatem exigit. Muti verò, & furdi,
 quia regulariter à feudi successionem arcentur arg. i. feud. 8. §.
 mutus nec ipsi dotalitium constituent, nihil enim ex dote in feu-
 dum illatâ lucrabuntur, quod tamen in omni personâ dotali-
 tium constituyente requirimus. Pariter nec ii ad dotalitii con-
 stitutionem obligati sunt, qui actu ipso lucrum dotis non perci-
 piunt, uti sunt agnati, simultaneè investiti, ipse feudi domi-
 nus, & qui expectativam in feudo habent, si naturalem feudâ
 possessionem nondum acquisiverint. Neque adversatur, quod
 penes dominum civilis feudi possessio remaneat, actu enim ipso
 lucrum dotis percipere debet, quod non prius fit, quam si aper-
 to feudo, naturalis possessio ad eum revertatur. Præterea & hos
 inde deducitur, quod non omnes agnati obstricti sint ad con-
 stituendum dotalitium, sed ii tantum, quibus, marito sine filiis
 mortuo, immediatè feudi successio defertur. Nec nobiles so-
 lum verum etiam ignobiles & plebei dotalicia constituunt, u-
 trique enim feuda habere, atque ita etiam ad utrosque lucrum
 dotis pervenire potest. Facit huc etiam glossa in l. ehn. recte. 31.
 n. 8. vers. istos et in d. iurget. Coler. decis. 60. n. 17. & 18. Berlich. part.
 2. conclus. 50. n. 8. Et tantum de personis constituentibus.
 XCIII. Personæ verò, quibus dotalitium constituitur,
 sunt uxores legitimæ, quæ dotem in feudum intulerunt, & o-
 ptima hic videtur subesse ratio, Dotalitium enim constituitur
 in compensationem dotis, dos absque legitimo matrimonio
 nulla est. S. penul. inst. de nupt. Vbi ergo non adest matrimoniu-
 rit

ritè contractum, ibi etiã nec dos adesse, multò minus aliquid
in compensationem dotis constitui potest. Diximus uxoribus
legitimis dotalitia constitui: dubitatio ergo non levis hic subo-
ritur, quid dicendum sit, si fidelis cum infideli vel hæretica ma-
trimonium ineat, an ipsi constitui debeat dotalitium: ubi pri-
mum videndum est, an tale matrimonium inter Christianos per-
mittatur: quo perspecto, faciliè etiam de dotalitij constitui-
tione aliquid determinandum erit. Et si ex iure naturæ & divi-
no decisionem hujus rei petamus, neque Christiani prohibentur
tale matrimonium contrahere, neque à contracto tenentur rece-
dere. Ius enim naturæ in personis matrimonium contrahenti-
bus nihil ferè amplius requirit, quam ut aptæ sint ad primum
conjugalis societatis finem, qui in sobolis procreatione consi-
stit, obtinendum, nec adeo inter se invicem inæquales existant,
ut, si matrimonium ab iis ineatur, hoc vix sine læsione juri-
alterius alicujus societatis fieri nequeat, uti accidit, si paren-
tes cum liberis matrimonia ineant. Nihil autem horum fit in
matrimoniis fidelium cum infidelibus quatenus talibus, contra-
ctis, naturæ ergo jus à tali mariti & uxoris conjunctione non
abhorret. vid. Paul. Cypræ. *de iur. connub.* p. 1. c. 13. §. 77. n. 1. & seqq.
Ioh. Kitzel. *Synops. matrim.* c. 3. theore. 7. lit. A. Ius Divinum se-
quitur juris naturæ ductum, cum nulli hoc in sacrâ scripturâ u-
niversaliter prohibitum inveniatur, quin potius contraria hujus
rei vestigia extant 1. Cor. 7. v. 12. Quod vero jus canonicum &
civile attinet, illud tale matrimonium contrahendum esse pro-
hibet, contractum vero non dissolvit, modo non inter scientes
id actum fuerit, arg. c. decrevit. de Hæret. in 6to. Hoc utrumque
improbat. Excellent. Hahn. in observ. ad VVesemb. de rit. nupt. n.
4. ad verb. Hoc tamen iure cum infidelibus. Iure igitur civili, quia
nullum matrimonium inter fideles & infideles existere potest,
frustra est, ut de constitutione dotalitii solliciti simus. Quia
vero iure Canonico, quod in nostris consistoriis quoad causas
matrimoniales ut plurimum sequimur, matrimonium inter fi-
delem & infidelem contractum haud dissolvitur, faciliè colligere
est, nec dotalitii constitutionem eo iure prohibitam esse, modo

dos in mariti feudum ab infideli uxore illata fuerit. Haftenus tamen dicta non de iis personis intelligenda sunt, inter quas particularis quædam religionis diversitas intercedit, quemadmodum enim ea nuptias non impedit Ioachim. à Best. *de iur. connub. part. 2. c. 37.* ita etiam procul dubio dotalitium hic constitui benè potest. ex.gr. Pontificia aut Calviniana uxor rectè dotalitium exiget à marito Lutherano, vel ejus in feudum succedentibus agnatis, modò dotem ad illum attulerit. Quæcunque autem fœminæ vivunt extra matrimonium, vel licet in conjugio degant, nullam tamen dotem ad maritum attulerunt, illis dotalitiū constitui haud debet, uti sunt sponsæ & uxores indotatæ. Multo min⁹ concubinis, focariis, stupris, & omnibus aliis, quæ turpem quæstum ex illicitâ Venere quærunt, dotalitium constituendum erit. Præter id enim, quod hæc omnes extra societatem conjugalem vivant, talibus sese contaminant vitiis, quæ acerbitate pœnam exterminanda potius, quàm conniventia quadam, & impunitate fovenda sunt.

XCIV. Objectum dotalitiorum, quatenus hic considerantur, sunt feuda. Aut enim pars feudi mulieri in dotalitium conceditur; aut certi fructus ex feudo quotannis loco dotalitii ab agnatis persolvuntur. Si prius fit, sæpius tali feudo jura quædam inherere solent, qualis est jurisdictio inferior, superior, jus vestigalium, jus venandi, piscandi, jus forestarum & alia: quæri hic solet, an feudo in dotalitium dato, cui hæc jura inhererent, mulier tanquam usufructuaria iis uti queat. Et tres ponendierunt casus. Primus est quando feudum cum omnibus suis juribus, quæcunque tandem illa sint, expressâ constituentium voluntate mulieri in dotalitium concedatur. Secundus est, quando feudum ita in dotalitium mulieri datur, ut in constitutione ejus nulla jurium feudo inherentium mentio fiat. Tertius est, quando constituentes personæ jura dotalitio inherentia expressè sibi reservaverint. Primus casus omni dubitatione caret, cum jura hæc expressâ constituentium voluntate mulieribus concessa fuerint, mulier vero secundum hodiernam Germanicæ consuetudinem talia jura possidere, perque alias personas,

nas administrare possit. Nec ultimus casus multum dubii habet, quia dotalitium in feudo abique illis juribus bene constitit, modo proventus ita sint comparati, ut dotem compensent. At secundus casus plus dubitationis affert, tutius tamen erit, mulieribus usum horum jurium denegare, quippe talia sunt, ad quorum translationem speciali aut expressa concessione opus est. Faciunt huc, quæ Doctores habent de castro, civitate, pago aut simili in feudum concessio cui jurisdictio & alia jura inhaerent. Knichen. *de sublim. terris. iur. c. 278. n. 281.* Rolenthal. *c. 5. conclus. 6* Ruland. *de Commissat. part. 3. tit. 2. c. 17. n. 52.* Gail. *2. obs. serv. 62.* Struv. *in Syntagm. iur. feudat. c. 124 p. 195.*

XCV. Præterea insignis differentia inter hos casus invenitur, si pars feudi loco dotalitij mulieri tradatur, vel quotannis certi redditus ex feudo in vicem ejus præstentur. Priori enim casu, si accidat, ut fortuito vel ob inopinatâ hostium depopulationem, vel vi tempestatis fructus pereant, aut ita imminuantur, ut solitam quantitatem non exæquent, damnum ad viduam solum spectat, nec quicquam agnati refarcire tenentur. Posteriori verò casu, cum certa feudi pars in locum dotalitij viduæ tradita non fuerit, ipsi feudi successores annuas præstationes semper viduæ exolvere obligati sunt, licet etiam ea pars feudi, unde alias redditus annui persolvi solent, vel hostium incursum aut alio casu insolito magnam jacturam fecerint. *arg. l. 12. de a. lim. & cibarij. legat. l. 27. §. 2. in fin. de leg. 3.* Neque tamen dotalitium in annuis præstationibus constans per modum taxationis ad certos feudi fundos determinatum esse debet, alias enim & hic casus fortuiti mulieribus nocent. *arg. l. 5. de rit. leg. l. 39. §. 1. de contrah. emt. l. 8. §. 2. de leg. 2.*

XCVI. Forma dotalitij, de quo nunc agimus, non quod in rebus allodialibus constituitur, consistit in eo, ut usufructus feudi, vel certus redditus ex feudo quotannis viduæ in dotis compensationem concedatur. Quatenus igitur in dotis compensationem hoc fit, eatenus est dotalitium, non si ex tenerrimo erga uxorem amore vel aliâ causâ mulieri hæc conferantur. *Sandwich. lib. 3. art. 75. ibid. g. off. nov. sub lit. A. Rotichitz. in tractat.*

trattat. de dotalit. art. 1. rubric. de dot. & dotalit. n. 3. ibi. Denn das
 Leibgeding soll gleich seyn. *Hart. Pist. libr. 1. quest. 4. in prin. & n. 1.*
S. hneidvvin. inst. de heredit. qua ab intest. defer. tit. de success. iur. Sa-
xon. inter marit. & ux. n. 43. Richt. disput. 6. de iur. & priv. creditor.
p. 135. Ex eo simul colligitur semper requiri dotem, ut dotalitium
 constitui possit. Dos præterea in feudum conversa esse debet, nā
 alias feudum hoc onere eximetur. An vero id ab uxore, & quo
 modo probari debeat, nunc amplius in disceptationem venit.
 Et æquius, imò totius Germaniæ consuetudini consentaneū est,
 dicere, mulierem non obstrictam esse, ad amplius quid proban-
 dum, quā ex solationem dotis marito factam esse. Ex eo enim
 statim præsumptio promuliere nascitur, quasi dos reverā à mari-
 to in feudum versa esset. *Carpz. de oner. feud. dec. iv. pos. 3. n. 12.*
Iacob. Scult. ad Georg. Rotschütz. de dotalit. art. 1. n. 16. Hartm. Pistor.
d. quest. 4. n. 10. quæ tamen ab agnatis contrariā probatione elidi
 poterit *Carpz. de oner. feud. dec. iv. pos. 3. n. 16.* Si verò in rationem
 huius rei inquiramus, duplex præcipuè à Doctoribus assertur, al-
 tera est, quod mariti pro lubitu de dote disponere, neq; facti sui
 rationem mulieribus reddere soleant; altera est, quod verisimile
 sit, maritos feuda possidentes dotem in nullum alium usum, quā
 feudorum utilitatem infumissi. Idq; stabiliunt argumento eo-
 rum, quæ *Bartolus* ac *Baldus* de mercatoribus & studiosis ex leg.
ult. C. de Senatusc. Maced. notent, eos semper præsumi pecuniam
 in utroq; datam vel in mercaturam vel in studia impendisse. Hoc
 tamen non prætereundum erit, nihil fidei haberi undæ confessio-
 ni vel quitantiæ, ut loquuntur, à marito factæ. Videtur enim
 hoc in fraudem agnatorum fieri, eaq; confessio conjugis blandi-
 tiis à marito emendicata esse. *Hartm. Pist. d. quest. 4. n. 11. Car-*
pzov. dec. 4. pos. 3. n. 17. 18. & 19.

XCIV. Hæcenus dictum fuit, quod dos ab uxore marito
 allata, inq; feudum conversa esse debeat, ut dotalitium confi-
 tuatur, sed, quid statuendum est? si marito ea non fuerit tradita;
 distinctione res determinanda est, aut marito illa dos fuit pro-
 missa, aut non fuit promissa. Si promissa fuit, post obitum ejus
 mulieri integrum erit, aut promissam dotem retinere, aut eam
 unā

anā cum usuris offerre agnatib; ejusq; loco petere, ut ipsi in dot-
nis feudalibus legitimū dotalitium constituantur. Sin verō nō
promissa fuit, uxori haud licebit dotem offerre, inq; ejus com-
pensationem exigere dotalitium, quia fraudem aliquam hoc sa-
peret, & à muliere hæc omnia in præjudiciū agnatorū fieri
videren-ur, quod permittendum haud erit Rotschütz. *d. tract. de*
dotalit. art. 1. n. 13. ibi. Darauß ergibt sich auch Schneidvvin. *Instit. de*
hered. que ab intest. tit. de Success. inter vir. & uxor n. 45. Ioachim. à
Beust. *de iur. connub. part. 3. cap. 10. col. 2.* Iacob. Scult. *in addit. ad*
Modest. Pistor. quest. 122. n. 120. 121. 122.

XCIIIX. Quantitas porro dotalitii legitima esse debet, quæ
in terris Saxonis imo etiam communi fere Germaniæ consue-
tudine ratione ad dotem habitā, plerumq; duplicatur, ut, si in
quingentis florenis dos consistat, dotalitium mille florenorū
in feudo uxori constituitur, unde quotannis quinquaginta flo-
renos loco interesse percipiat. Schneidvvin. *d. loc. n. 44.* Hartm.
Pist. *d. quest. 4. n. 1.* Ioachim. à Beust. *de iur. connub. part. 3. c. 9. col. 2.*
Richt. *de Success. ab intest. sect. IV. membr. 3. n. 2. & 3.* Maritus etiam
dotalitium absq; domini & agnatorum consensu constituere
potest, quia nullum exinde in ipsos damnum redundat; hi enim
omnes, etiam si in vitā mariti nullum dotalitium uxori conceda-
tur, ad id constituendum post mortem ejus obligari sunt. Quod
si maritus in constituendo dotalitio usitatum & legitimum mo-
dum exceßerit, tum distinguendum est, utrum agnatorum con-
sensu hoc factum fuerit nec ne. Priori casu, quin agnati sive hæ-
redes feudales indifferenter obligentur, ut in semel constituto
dotalitio acquiescant, nulla dubitatio est. Hartm. Pistor. *part. 1.*
quest. 4. n. 6. Carpz. *part. 2. constit. 42. def. 1.* Posteriori verō casu,
nullum inde detrimentum ad agnatos proficiscitur, cum succes-
sores in feudo regulariter ex facto vassalli defuncti non tenean-
tur, *1. feud. 8. §. hoc quoque. 2. feud. 29. §. Tunc*, eatenus tamen feudi
successores ad præstandum dotalitium obstricti sunt, quatenus
illud usitatum & legitimum modum non excedit Iacob. Scultet.
in addit. ad Modest. Pist. part. 3. quest. 122. n. 131. Ioachim. à Beust. *d.*
part. 3. c. 9. col. 2. Quod tamen de filio mariti dotalitium consti-

tuetur

ruentis haud intelligendum est: illi enim semper ad præstationem ejus obligati sunt, siue illud legitimum fuerit, siue usitatum & legitimum modum excedat, quia factum parentum, quibus succedunt, præstare tenentur. l. 14. C. de R. V. l. 3. C. de reb. alien. non alienand. Sculter. in addit. suis d. l. n. 135. in fin. Carpzov. part. 2. constit. 42. def. 5. n. 3.

XCIX. Antequam à formâ dotalitii abeamus non abs re crit. breviter dispicere modos constituendi dotalitia, quia per hos forma quasi introducit. Definitum verò illud fuit non tantum per usumfructum feudi, verum etiam per certum reditum ex feudo præstandum: quando per usumfructum definitur est species juris in re, quando verò per certum reditum ex feudo præstandum, melius erit, pro obligatione aliquâ personali illud venditare. Iam verò aliter constituuntur jura in re, aliter obligationes nascuntur; diversus igitur constituendi dotalitii modus erit, si ususfructus in feudo viduæ relinquatur, & si præstationes tantum annuæ loco dotalitii ex feudo persolvenda sunt. Consideremus breviter utrumque constituendi dotalitii modum. Et ut ab eo exordiar, quomodo dotalitium, quando est ususfructus constituatur, sciendum hic est, jus viduæ ad exigendum illud competens, vel immediatè ex lege aut moribus oriri, vel ex facto hominis. Ex lege aut moribus hoc oritur, quando dos allata est marito, vel saltem promissa, post ejus verò mortem successoribus feudi oblata, ut in feudi utilitatem convertatur, pro istâ autem dotis illatione, neque à marito vivo, neque ejus in feudum successoribus viduæ dotalitium constitutum sit, huic conditio vel ex moribus vel ex lege competit, prout jura vel scripta vel non scripta de dotalitiorum constitutione in provinciis quibusdam extant, quâ adversus successores feudi agere potest ad dotalitium constituendum & hoc casu jus exigendi ejus immediatè ex lege videtur oriri, quia nullum hic neque mariti neque feudi successorum factum intercessit, quo sese ad constituendum dotalitium obstrinxerunt.

C. Mediatè ad mulierem jus exigendi dotalitii facto hominis pervenit. Hic vel judex, vel privatus est: officio judicis

dicis hoc fit, quando in iudicio disceptatur; an dotalitium constituendum sit nec ne, & sententia pro muliere lata fuerit. Ex hac enim rejudicata acquiritur mulieri jus ad rem & actio personalis, quâ convenire potest eos, aduersus quos sententia prolata est, ad dotalitium constituendum, *arg. l. 3. in fin. C. de reb. cred.* In privato dotalitium constituyente distinguendum est, inter promissionem, constitutionem in specie sic dictam, & acquisitionem. Promittitur à marito uxori dotalitium vel inter vivos, pactis dotalibus, in quibus dotalitii mentio fit, quæque in modum contractus inveniuntur, ad quorum confirmationem numerus duorum vel trium testium sufficit, *arg. l. 12. ff. de test. l. 9. §. 1. C. cod. Nobiliss. Hahn. in observat. suis, ad VVeßenbec. tit. de pact. dotal. n. 4. verb. quinque tamen testium presentium, Berlich. part. 2. conclus. 51. n. 12.* Vel ultimâ voluntate, quod itidem præcipue de pactis dotalibus intelligendum est, quæ aliquid de dotalitio disponunt, inque eum finem sunt inita, ut valeant tanquam ultima voluntas. Ea autem ut subsistant, requiritur numerus quinque testium, *arg. l. fin. C. de donat. mort. caus. l. ult. C. de codicil.*

CI. Constituitur illud per traditionem, quæ fit vel à promittente marito, vel à successore ejus feudali; vocabulo successoris latè sumto, ita, ut quosvis in feudum successores comprehendat, ad quos dotis illatæ commodum, & per consequens dotalitii constituendi onus derivatur. Dupliciter autem fieri potest vel verè vel fidei. Verè inductione in fundum feudalem, in quo dotalitium constituendum est; ita enim rerum immobilium traditio propriè peragitur, *l. 3. §. 1. & 3. l. 10. §. fin. de acquir. vel amitt. possess.* Fidei 1. si fundus loco dotalitii promissus ex turri vel alio edito loco demonstretur, feudique successores dicant; se tradere ejus possessionem viduæ, *arg. l. 18. §. 2. de acquir. vel amitt. possess.* 2. Si signa loco rei monstrata tradantur, ex. gr. claves castri in dotalitium promissi, licet ipsa vidua in castrum non inducatnr, *arg. l. 74. de Contrah. emt. l. 1. §. si iusserim, de acquir. vel amitt. possess. l. 9. §. 6. de A. R. D.* 3. Si quis iubeatur apprehendere possessionem, *arg. l. 51. de acquir.*

quir. vel amitt. possess. l. 12. de vi & vi armat. 2. feud. 33. princ. & aliis modis.

CII. Acquiritur demum dotalitium à vidua, quando ipsa actuale ejus possessionem nanciscitur, eamque secundum constitutionem Electoralem, 33. part. 3. mortuo marito post trigesimalum diem propria autoritate apprehendere potest. An verò in aliis Germaniæ regionibus, ubi jus Saxonicum Electorale non viget, idem observetur, forsan determinatu haud facile erit. Nobis tamen potius jus commune sequendum videtur, quod semper ad consequendam rei usufructuariæ possessionem factum hominis requirit, l. 3. de *Usufr.* nisi forsan mulier possessionem vel detentionem rei in dotalitium datæ jam tum habeat; tunc enim patientia successorum feudalium æquivaleret veræ vel quasi traditioni, nec factio aliquo positivo opus erit.

CIII. Quando verò annuæ præstationes sive redditus loco dotalitii à marito vel successoribus feudi constituuntur. Hoc iterum vel sit immediatè ex lege vel factio hominis. Lex immediatè obligat feudi successores ad legitimam reddituum quantitatem quotannis viduæ ex feudo persolvendam, quando dos illata, vel saltem feudi successoribus post mariti mortem ab uxore oblata est, nec ulla conventio tam inter uxorem & maritum quàm successores feudales de iis loco dotalitii præstandis intercessit. Factio hominis hoc fit, quando vel judex condemnat feudi successores ad annuos redditus præstandus, vel uxor cum marito aut feudi successoribus conventionem iniecit de annuâ eorundem præstatione. Conventio verò illa fit pactis dotalibus, quæ vel sunt instar contractus, vel induunt naturam ultimæ alicujus voluntatis, arg. d. l. 12. ff. de test. l. 9. §. 1. C. de codicil. l. fin. C. de donat. mort. caus. fact.

CIV. Ut tandem ad effectus dotalitionum progrediamur, triplices illi præcipuè sunt & jura ipsa, quæ mulieribus in dotalitio acquiruntur 2. onera, quibus ob ea uxores premuntur 3. actiones si-
ve legum remedia, quibus jus suum tueri poterunt. Jura vel sunt
singul-

singularia, vel omni usufructuario communia. Singulare est. quod mulier jure Saxonico tum hypothecam tacitam, tum jus prælationis ratione dotalitii in bonis feudalibus habeat. *Landt. lib. 1. art. 11. & hnd. art. 31. gloss. ad art. 22. col. 4. Weichbild. Richter. de jur. & privil. cred. disp. 6. sect. 1. fol. 159. in Novell. Elector. const. part. 1. const. 28. in princ. verb. jedoch. ibique Daniel Moller. n. 61. Ratio hujus rei est. quod dotalitium surrogetur in locum dotis: quæ igitur jura mulieribus ratione dotium in feudis competunt. eadem & ipsis concedenda erunt. si dotium loco, dotalitia acceperunt, nec pugnat cum hoc, quod in feudis nulla detur hypotheca tacita, quia illud ordinarium tantum est, & jure communi ita obtinet, Jus Electorale vero etiam tacitam hypothecam in feudis admittit. *Constit. Elector. 25. in fin. part. 2. ordin. process. judic. tit. 45. §. jedoch wo sichs. & s. seq. Daniel Moller. ad dict. constit. 28. n. 33. Iis vero in regionibus, ubi jus Electorale Saxonice non viget, licet tacita hypothecâ in feudis non admittamus, forsitan tamen jus prælationis mulieribus ratione dotalitiorum in feudis competere, recte dicimus: marito non licet rem, in quâ uxori dotalitium constitutum est, vendere donare, vel alias alienare. *Gloss. in Landt. lib. 1. art. 44. arg. princ. Instit. quib. alien. lic. vel non l. 4. ff. de fund. dotal. l. unic. §. pen. C. de rei uxor. act. l. 1. C. de fund. dotal. Authent. sive à me C. ad Senat. sc. Vellei. tum quia dotalitium in compensationem dotis, tam quia in locum donationis propter nuptias constituitur, & hoc tam jure Saxonico, quam communi observatur, uti adducti textus satis probant. Recte vero illud jus singulare à nobis appellatur, quia alias per constitutionem usufructus domino non eripitur libertas proprietatem rei alienandi, ut apparet ex l. 17. §. 2. ff. de Usufr. l. 2. C. eod.***

C V. Quod verò attinet jura omni fructuario communia, illa consistunt tum in perceptione fructuum, tum in naturali rei usufructuarie possessione. In perceptione fructuum tria consideranda sunt: 1. quid nomine eorum veniat. 2. unde ij percipiuntur 3. quomodo & quando hoc fieri debeat. Et (1) per fructus hic nihil aliud intelligitur, quam omne id, quod ex re in dotalitium datâ, salvâ ejus substantiâ, percipi potest, sive igitur ad usum, sive ad fructum, sive ad voluptatem spectet perinde erit l. 9. §. 5. ff. de Usufr. l. 4. §. 2. l. 6. §. 6. ff. si serv. vindic. Non igitur hic tantum naturales

verum etiam industriales & civiles fructus mulieri decerpere licebit *arg. l. 9. princ. & §. 1. l. 12. §. 2. l. 58. de Vusufr.* Quin si rei in dotalitium data ususfructus consistat tantum in civilibus fructibus, non eo nomine mulier ab horum perceptione prohiberi poterit *l. 7. §. 1. ff. de Vusufr.* cum omne emolumentum ac commodum alicujus rei per vocabulum fructus comprehendatur. Hic statim ardua occurrat quaestio, si res alicui in dotalitium concedatur, cui jus aliquod adhaeret, quod secundum hodiernam consuetudinem non ad dominum rei, sed ad regalia ordinariè spectet, quale est jus venandi, jurisdictio superior, siue merum imperium, jus forestae, jus vectigalium, jus salinarum, argenti fodinae & alia, utrum simul haec jura in dotalitium concessa videantur, an verò singulari concessione opus sit. Si jus civile hic sequi velimus, nulla hac de re dubitatio suboretur, modo jurisditionem & jus vectigalium excipiamus. Expresse enim jam commemorata jura maximà ex parte annumerantur fructibus fundorum. *l. 9. §. 2. 3. 5. l. 13. §. 5. l. 62. ff. de Vusufr. l. 7. §. 13. & 14. Solut. Matrim.* Verum haec longè aliter se habent juxta hodiernos mores. Quaedam enim res, quae olim ad fructum fundi pertinerunt, exemptae sunt ex eo numero & posteriori aeo ad regalia ceperunt transferri: quaedam verò, quae olim nunquam in usum fructum concedi poterant, quia nullum earum propriè commercium erat, ita pristinam naturam amiserunt, ut jam aptae inveniuntur ad usumfructum in iis constituendum. Prioris generis sunt jura venandi, piscandi, salinarum, fructus fodinarum. Posterioris verò generis sunt, jurisdictio inferior, superior, jus vectigalium, sed quomodo dignoscendum sit, an haec jura ad fructus dotalitiorum pertineant, facile apparebit, modò ea recolantur, quae thes. 90. allata fuerunt.

CVI. Percipiuntur 2. fructus ex re in dotalitium data. Haec enim ita comparata esse debet, ut fructus inde hauriri possint. Quod etiam extenditur ad id, quod rei post dotalitium constitutum accedit, v. g. si fundo in dotalitium dato per alluvionem aliquid adjiciatur *arg. l. 9. §. 4. de Vusufr.* quin & mulier earum rerum usumfructum habere censetur, quae rei fructuariae causà paratae sunt, cujusmodi sunt instrumenta fundi *l. 9. §. fin. ff. de Vusufr. l. 15. §. 6. cod.* Tertium est, quod circa fructuum perceptionem in considerationem venit.

venit, quomodo & quando ji percipiantur. Fructus ergo ita percipi debent, ut substantia rei in dotalitium data salva maneat. Eo vero tempore percipiendi sunt, quod fructuum perceptioni a natura & communi hominum suffragio destinatum est. Sapissime autem hic controversi solet, ad quem fructus ultimi anni pertineant, utrum ad successores fendi, an vero ad mulieris hæredes. Distinguendum hic primum est inter fructus ultimi anni naturales, & civiles. Illi vel percepti sunt a muliere, vel non §. 36. de R. D. Perceptos ea ad hæredes transmittit, si ve illi naturales sunt in specie sic dicti, si ve industriales l. 13. quib. mod. usufr. vel us. amit. Percepti autem fructus dicuntur, qui separati sunt, si ve ipsa mulier eos separaverit, si ve alius ejus nomine causam & titulum ab ipsa habens d. l. 13. l. 28. ff. de Usufr. l. 78. ff. de R. V. Separati vero ab alio non fructuaria nomine verb. caus. a fure pertinent ad proprietarium l. 12. §. 5. de Usufr. similiter si casu deciderint l. 13. quib. mod. Usufr. vel us. amit. quia hi propriè non sunt percepti: Contra nondum percepti unaufgehobene Früchte, ad feudi successores pertinebunt arg. l. 44. de R. V. Cujusmodi sunt 1. ab alio quam muliere usufructuaria separati. 2. pendentes noch stehende Früchte. 3. sati & occati l. 58. ff. de usufr. so gesäet und beegdet. Jure Saxonico in fructibus industrialibus, qui cultura proveniunt, aliud obtinet, ita, ut si ager satus & rastris sub actus fuerit, fructus post mulieris mortem ad ipsius hæredes transmittantur, quia hic solius cultura ratio habetur non respiciendo ad id, utrum a fructuario percepti fuerint nec ne. LandtX. libr. 3. art. 76. & 77.

C VII. In fructibus civilibus, quales sunt, usura, pensiones, census ac redditus. jährliche gefälle distinguendum est, inter eos, qui per menses, diesque singulos percipiuntur, & eos, qui certo anni tempore colliguntur. Priores, licet dies solvendi vivente muliere non advenerit, pro rata temporis adhæredes uxoris pertinent l. 26. de Usufr. arg. l. 58. cod. Posteriores vero, uti sunt pensiones pro agrorum redditibus debita, non aliter sunt uxoris hæredum, quam si a colono percepti fuerint, licet etiam usufructus ante tempus quo pensio debebatur, finitus sit l. 58. de Usufr. Iohan. de l. Castill. de Usufr. c. 77. n. 20. & segg. Marr. Monter. a Cueva dec. regn. Arrag. 17. n. 11. & segg. Perez. C. b. 1. Quod si vero a colono nondum percepti sunt, nihil perveniet ad uxoris usufructuaria hæredes Castill. d. c. n.

20. Præterea mulieri licet, jus illud reale fructus ex dotalitio percipiendi vel pro parte vel in totum per cessionem, locatorem, oppignorationem, venditionem transferre in extraneum *l. 11. §. 2. de pignor. l. 8. pr. de reb. auct. ind. possid. l. 12. §. 2. l. 38. l. 39. l. 67. de Vsufr. l. 66. ff. de iur. dot. non vero jus personale, quod ossibus mulieribus tanquam usufructuariæ inheret §. fin. inst. de Vsufr. adeoq; mulier usufructuaria manet, quousque vixit, & eâ mortuâ, desinit cessionarius percipere commoditatem utendi fruendi, quippe soluto jure datoris, solvitur accipientis *l. 31. ff. de pignor.* Et licet muliere mortuâ commoditas percipiendi fructus in personâ cessionarij finiatur, exinde tamen non statim inferre licet, ergo cessio, venditio, oppignoratio, locatio nulla est. Nam cessio juris realis hic valet, ita, ut vi hujus cessionis emtor, aut cui jus hoc percipiendi fructus traditum est, commoditate illâ uti possit, donec mulier usufructuaria diem obeat, tum enim per consequentiam jus hoc in cessionario tollitur. *arg. d. l. 31.* Rem hanc optimè illustrant duo responsa Facult. Jurid. Helmstad. à Nobiliss. Hahn, in observ. theoret. practic. ad VV. senbec. tit. quib. mod. usufr. vel us. amitt. n. V. addu. Et. Sequitur naturalis possessio, per quam non intelligimus juris, sed rei in dotalitium datæ possessionem *l. 12. pr. de acquir. vel amitt. possess. Jacob. Menoch. de recup. possess. remed. 1. n. 74.**

CIX. Nunc etiam ad onerata tanquam secundum dotalitiorum effectum nos conferamus. Primum igitur mulieres tenentur præstare dolum & omnem culpam, tum quod omnes rei utilitates percipiant *arg. l. 7. pr. & §. 2. de usufr.* debet ergo exemplo commodatarii omnem culpam in se suscipere *arg. l. 5. §. 2. ff. commod. tum quod instar alicujus usufructuarii omnem rei curam suscipiant l. 1. §. fin. Vusufruct. quemadm. cav. & custodiam præstare teneantur l. 2. cod. secundo incumbit iis, rem in dotalitium datam sartam testam conservare, modò impensæ ad id requirantur modicæ, nec res casu vel vetustate perierit. Huc pertinet modica ædium refectio *l. 7. §. 2. ff. l. 7. C. de Vusufr. arborum in demortuarum locum substitutio l. 7. §. 3. ff. hic.* item si capita demortua vel inutilia gregis aut armenti ex agnatis suppleantur *§. 38. de R. D. l. 68. §. 2. h. r.* Contra vero, si res vetustate deterior reddita sit, vel etiam vi tempestatis eversa, aut magni sumtus ad ejus conservationem requirantur, nihil horum*

hortum à muliere præstabitur l. 65. §. 1. l. 59. pr. l. 7. §. 2. h. t. l. 7. C. cod.
Et si forsitan plus quam debebat, à muliere erogatum est, poterit ab ea
repeti, tuendo sese vel in possessione dotalitii doli exceptione, vel si
possessionem amisserit, actione negotiorum gestorum institutâ arg.
l. 7. C. de Usufr. l. 9. de A.R.D. l. 88. §. 60. de leg. 1. l. 16. C. de R. V.

CIX. Mulier 3. collectas, tributa, census & alia onera do-
talitio imposita ex eo præstare & solvere tenetur arg. l. 7. §. hæc tenes
2. l. 27. §. 3. ff. de Usufr. l. 27. ff. de us. & usufr. legat. Zobel. part. 2. dis-
ser. 50. n. 7. 8. & seq. Georg. à Rotshitz. tract. de dotalit. art. 8. n. 20.
ib. von den Leibgeding müssen die Frauen geben. Hartm. Pift. observ.
5. n. 1. & seq. per tot. Quod regulariter obtinet, si in re, ut vocant; al-
lodiali dotalitium constitutum fuerit; sin verò feudum in dotalitium
datum est, distinctione res determinanda erit. Aut enim collecta
& tributa ordinaria imponuntur, aut verò extraordinaria, id est,
quorum exactionem publica calamitas & extremum Reipubl. di-
scrimen injungit. Priora, quemadmodum omne feudum ab iis im-
munitatem habet, ita nec à muliere, cui in fendo dotalitium consti-
tutum est, jure exigi poterunt. Posteriora, quia ab iis etiam vasalli
non eximuntur, nec mulier rem feudalem in dotalitium habens,
detrectare poterit. Berlich. part. 2. conclus. 50. n. 71. 4. Eadem, rati-
one feudi, in quo dotalitium constitutum est, servitia militaria do-
mino præstare deber. Cum verò ipsa minus apta sit istis obeundis,
non obligata quidem est, dominum in propria personâ sequi, nihi-
lo tamen minus tenetur exolvere collectas militares, Heerssteuer, ut
servitia domino per alium exhiberi possint. Georg. Rotshitz de
dotalit. art. 8. n. 20. vers. Aber die Heersfahrten & vers. seq. Berlich. part.
2. conclus. 50. n. 72.

CX. Ad onera licet non ita propriè referimus §. quod
mulier de utendo fruendo salvâ rerum substantiâ, cautionem præ-
stare teneatur. Johan Koppen. de off. 33. n. 12. Anton. Hering. de Fi-
deins. c. 6. n. 229. & seq. Carpzov. part. 2. const. 42. def. 7. Unicuique
enim usufructuario incumbit, cavere proprietario vel heredi ejus,
se usum boni viri arbitrato, & finito usufructu possessionem do-
mino redditurum esse. l. 1. & tot. tit. ff. Usufructuar. quemadm. cau.
Gail. lib. 2. observ. 144. n. 16. Cum verò mulier ratione dotalitii sit
quasi

quasi usufructuaria, quid est, cur eam ab hoc onere liberemus. Illa autem cautio sit à muliere vel per fidejussores, vel si eorum copia non datur, perpignora, vel, si & hæc propter inopiam deficient, per juramentum, modo mulier bonæ vitæ sit, nec luxui indulgeat: alias, ne dotalitium amittat, optimè ei consuletur, si agnatis illud restituat, iique quotannis fructus ex eo provenientes persolvant, detracto prius laborum præmio, & sumtibus, quos in fructus colligendos, & agrorum culturam impenderunt. Faciunt hic, quæ Magnif. Dn. Hahn. habet in *observat. ad Vescenbec. tit. V. supr. quemadm. cau. n. 11. verb. cogendus, in fin. & ab eo allegat. Mynsing, 6. observ. 48. n. 8.*

CXI. Ex paulo ante dictis sequitur 6. quod mulier ratione dotalitii ad inventarii confectiorem obligata sit, ut possit tempore restitutionis apparere, quid acciperit, quid restituendum sit, an & quatenus rem fecerit pejorem, nam alias æstimatio damni & interesse agrè & vix absque iniquitate instituetur. Carpzov. *part. 2. const. 42. def. 8.* Andr. Rauchbar. *part. 1. quest. 30. n. 32.* Accedit, quod Doctores dicant, inventarium, esse necessarium antecedens ad cautionem præstandam Roland. à Valle. in *tract. de Confect. Inventar. quest. 36. n. 7.* & quod unicuique ad rei alicujus restitutionem obligato, ordinariè conficiendi inventarii necessitas incumbat. Carpzov. *d. l. Rauchbar, d. quest. 30. n. 30.*

CXII. Tertius effectus dotalitii sunt remedia sive actiones, quibus uxor jus suum persequitur. Illæ verò vel oriuntur immediate ex lege, vel promissione factâ, vel denique ex acquisito dotalitio. Lex, quæ actionem dat, aut est scripta, aut non est scripta: si scripta est, uti in Electoratu Saxonie. *part. 2. const. 42.* conditio ex lege: si non scripta, quemadmodum in cæteris plerisque Germaniæ regionibus obtinet, conditio ex moribus oritur. Tum verò hæ actiones locum habent, quando dotalitium nondum promissum est, adque id comperunt, ut à successoribus feudi in dotis compensationem illud constituatur. Porro promissio dotalitii in pactis dotalibus vel per conventionem simplicem & actum inter vivos facta est, vel per modum ultimæ voluntatis. Priori casu, datur uxori conditio ex moribus, quæ hodiernâ consuetudine efficax est, ut adversus feudi successores ad dotalitium constituendum institui possit. Postea

Posteriori verò casu, si promissio dotalitii facta est per modum ultimæ voluntatis, est instar legatarii, cui in re aliquâ usufructus relictus fuit, eique præcipue tum datur actio ex testamento adversus feudi successores ad consequendum dotalitium ultimâ voluntate relictum *arg. S. 5. Inst. de oblig. q. quas. ex contr.* Verum enumeratæ jam actiones tam locum habent, si usufructus in feudo promissus est, quam si certus redditus loco dotalitii à feudi successoribus exiguntur. Nunc ad ea remedia transgrediamur, quæ dotalitio, quando solum est usufructus feudi & jus aliquod reale, propria sunt.

CXIII. Primum post mariti mortem uxori secundum jus Saxonicum præterlapsis triginta diebus propriâ autoritate dotalitium apprehendere licet *part. 3. Constit. Elector. 33. & ibi Carpzov. def. 1.* quod forsân iis in locis, ubi jus illud exulat, secus erit, nec sine traditione à feudi successore factâ dotalitium consistet *arg. l. 3. ff. de V. usufr.* Dotalitio jam acquisito, quia mulieres in eo naturalem possessionem & jus in re habent, comperunt ijs tam possessoria, quam petitoria remedia. Possessoria vel ad retinendam dotalitij possessionem, vel ad recuperandam: ad retinendam possessionem, interdictum, uti possidetis, quando jus possessionis obscurum ipsi redditur, ut loquitur Glossa in l. 13. *Quod mor. caus.* Germanicè, wenn die Witwe in ihren Leibgedinge beeinträchtigt wird, oder wenn derselben ein eingriff darinnen geschieht. Quod etiam nudâ diffamatione fieri potest, si verb. grat. quis dicat, feudum jure dotalitij ad ipsam non pertinere. *arg. l. 3. §. Hoc interdictum. ff. uti possid. & arg. l. 11. ff. de vi & vi arm.* Andr. Clud. lib. rerum quotidian. c. 8. sect. 2. n. 63. 64. & seqq. Ad recuperandam possessionem dotalitij ex jure civili uxori datur interdictum de vi & vi armata, quod intendere potest intra annum adversus eum, qui vi illam deiecit: ex jure canonico remedium quod in c. sæpe contingit Extr. de restitut. spoliat. habetur, denique amplissimum illud remedium canonis Redintegranda 3. *quest. 1.* Quod omnibus mulieribus vim passis de re etiam mobili & quovis modo ablatâ in perpetuum adversus quemlibet possessorem etiam bonæ fidei competit.

CXIV. Petitorium judicium unum cum primis est, actio
M scilicet

scilicet confessoria, quā uxor sive vidua usumfructum dotalitii
sibi velut suum asserit, ita, ut liberè eo uti possit, eoque nomi-
ne præstatio intestate reus caveat, se & successores in futurum eam
in fructuum perceptione non impedituros esse, *arg. l. 5. princ. §.*
§. 7. si ususfruct. petet. l. 7. l. 12. si serv. vind. Datur autem mulieri,
etiamsi possideat dotalitium, modo in percipiendo usufructu
impediatur *arg. l. 5. §. ult. si ususfr. petet.* sive etiam impedin-
tum injiciatur ab agnatis vel domino feudi sive ab alio *arg. l. 5. §.*
ult. si ususfruct. petet. l. 5. §. 2. ibid. l. 60. princ. de usufr. Quin & vin-
dicare potest servitutem à vicino prædio fundo debitam,
in quo dotalitium constitutum est *l. 5. §. 1. si ususfr. petet. & no-*
vum opus nunciare, si in dotalitio aliquid ædificetur. arg. l. 1.
§. ult. de nov. oper. nunc.

XCIV. De modis amittendi dotalitii restat tandem, ut
breviter aliquid adjiciamus. Commodè illi dividuntur, vel ut
omni fructuario sunt communes, vel ut tantum in dotalitii a-
misione obtinent. Modi amittendi dotalitii, quatenus omni
fructuario sunt communes 1. est mors uxoris *§. ult. inst. de usufr.*
l. 12. l. pen. l. ult. Cod. eod. §. 3. ff. quib. mod. usufr. amitt. ratio hu-
jus rei duplex affertur: altera est quod mulier personale jus in
dotalitio habeat; altera quod alias feudum agnatis & domino
inutile redderetur 2. si mulier inter præsentis decennio, inter ab-
sentes vicennio, dotalitio non usa sit *§. fin. Inst. de Usufr. l. 38. ff.*
cod. l. penult. C. eod. l. 78. §. 2. de iur. dot. l. 25. ff. quib. mod. usufr. vel
us. amit. Quod si verò pro parte tantum utatur fruatur, pro
parte vero non; pro eâ parte dotalitium retinebitur, pro quâ
parte eo usa fuit *l. 14. ff. quib. mod. usufr. vel us. amitt.* Tum verò
mulier dicitur dotalitio non uti, si neque ipsa, neque per alium
veluti conductorem usumfructum exerceat *l. 38. 40. de Usufr.* quia
hic merces vicem ususfructus sustinet 3. consolidatione, si ex gr.
mulier usumfructum agnatis cedat, tum enim ususfructus quasi
cum dominio utili in personis agnatorum confunditur *l. 17. ff.*
quib. mod. usufr. amitt. l. 27. cod. 4. Rei interitu vel mutatione,
quod de totali, ut ita loquar, rei interitu intelligendum est, vel
si integra rei forma mutatur, *§. 3. inst. h. t. l. 5. §. 2. l. 10. pr. §.*

§. 1. quib. mod. usufr. amitt. l. 30. eod. Modi proprii sunt. 1. si mul-
 lier adulterium committat, siue vivo adhuc marito, siue post mor-
 tem ejus. 2. si perduellis fiat, 3. si marito struat insidias. 4. si infcio
 marito cum extraneis viris in balneum eat. 5. si extra domum
 noctu vagetur, nisi à marito ejecta fuerit. 6. si luxuriosè & inho-
 nestè vivat cum aliis. 7. si adscriptitios dotalitii faget. 8. si arbo-
 res fructiferas succidat. 9. si dotalitium alienet, nam usufructu-
 arius non amittit eam ob causam usum fructum, sed nihil agit,
 mulier verò dotalitium ob eam causam perdit. *Landrecht. libr. 1.
 art. 21. & gloss. das vierte ist &c.* ubi omnes hi modi enumerantur
*Georg. Rotschitz de dotalit. art. 5. Beust. tract. de iur. connub. part.
 3. c. 11. sub fin. Nicol Boër. dec. 338. n. 1. & seqq. Berlich. part. 2.
 conclus. 50. a. n. 85. usque ad fin.* Et sic etiam tertiam debitorum
 feudaliū classē pro instituto nostro satis perlustravimus. In-
 tra hos igitur limites præsens dissertatio circumscribenda est; a-
 nimus quidem erat, subnectere nonnulla de concursu creditorum
 in debitis feudaliū, ne tamen intempestivā prolixitate bene-
 volis lectoribus fastidium creem, supersedebō hāc vice illi nego-
 tio, Divino Numini immortales gratias agens, quod vires inte-
 gras ad hosce labores perficiendos benignè suppeditare volue-
 rit. Benevolus lector improvisos & varios typographi errores,
 qui per temporis angustiam accurate emendari haud
 potuerunt amicè interpretabitur.

F I N I S.

X 2617648

1077

I. A. 1669, 8b
URIDICA PRIMA
E
, USU ET
ATE JURIS
N I C I
N
LI ET TER-
STANTIUM:
A M
S I D E
ET EXCELLENTISSIMO
WERNERO ICTO,
UDALIS JURIS PRO-
CULTATIS SUÆ SENIORE,
HICI ASSESSORE GRAVISS-
AUTORE, ET PATRONO
CULTU ÆTATEM
RANDO,
MARTI
FORM EXAMINI
TTIT
TKEN HAMBURGENS.
OR
MAIORI.
TADI,
MÜLLERI, Acad. Typ.
D C LXIX.

11
M
22
12 1/2